IOANNIS
DESPAVTERII
NINIVITÆ, GRAMMATICÆ
INSTITVTIONIS LIB. VII.

Doctè & concinnè in compendium redacti,
per SEBASTIANVM DVISBVRGENSEM.

Editio jam vicæ tertiâ intra decennium elimata cæteris
buscunque longè castigatior, cui Scotica præcipuarum
vocum interpretatio adjuncta est, in usum Scholarum.

EDINBVRGI,
Excudebat ANDREAS HART, 1617.

SEBASTIANVS NOVIMOLA DVISBVRGE

sis, HIN. RISWICHIO, spectatæ probitatis ac

lescenti.

NÆ tu candidus es adolescens, & cui plurimum debe

bonarũ artium candidati. Si enim, præclarissimæ qu

urbes eis merito summos decreverunt honores, qui saluti Re

(qua non salva incolumes ipsi manere nequissent) aliquan

consuluere; quid tibi non debeatur ab illis, quorum studiis,

tratuum quidem commodum (quoniam in Grammatica

fœlicissime versatus es) provideri curas? Hinc est, quod ab

usque hora, qua Desp. Syn. epitomen superiore anno à no

emissam, teri passim in puerorum manibus cognovisti, non

sieris & præsens rogare, & scriptis monere absens, ut & prior

7. Desp. de institutione Grammat. libros in corpusculu

paulo concinnius colligerem, quàm à quodam ante annos n

multos, hic fa[illegible] audieras: Quo hercle quisquis est, oc

latiorem me [illegible] haudquaquam sperare potuissem, ni per

lum mutilari potiùs quam abbreviari doctissimis quibusq

viderentur. Gaudeant igitur tuo nomine, quibus consuli ta

topere exoptas, hoc quicquid est laboris, tuo hortatu susce

tibique debito. Majora certè tua merebatur eruditio: at op

lentissimi parva debita, ne à pauperrimis quidem persolvi r

cusant. Et sanè pendant hanc, ut lubet, operam alii, (m

non judicet Momus) te eam inter non minima habitur

scio. Primum quia haud est exiguum puerilia juvare stud

Deinde quia tu quidem animadvertis, hujusmodi negoti

vel Lynceum requirere in demendis multis, nonnullis

dendis, mutandis ac transponendis etiam, ubi res postula

nibus denique ita tractandis ut infirmioribus pueris v

mansa videantur. Vale. Coloniæ, M. D. XXXIV.

GRAMMATICÆ DESPAVTERIANÆ,

DE NOMINUM GENERIBUS, LIBER PRIMUS.

REGVLÆ GENERALES.

OMNE viro ſoli quod convenit, eſto virile:
OMNE viri ſpecie pictum, vir dicitur eſſe.

¶ OMNE nomen ſoli viro datum, eſt maſculini generis, vir hic dicitur eſſe quicquid ut vir pingitur: veluti Adam, Deus, Angelus. Exempla huius regulæ ſunt quintuplicia. Primò propria nomina virorum: ut Seneca, Hercules, Hannibal. Secundò, propria Angelorum, tam bonorum, ut Gabriel: quam malorum, ut Lucifer. Tertiò, propria Deorum, ut Mars, Cupido, Vulcanus. Quartò, propria ventorum, quia pinguntur ſpecie virili, ut Boreas, vel Aquilo. Quintò, appellativa ſolis viris data, ut Nauta, Presbyter, Scriba. ¶ Genera tribus modis noſcuntur. Significatione, ut Ioannes eſt maſculini generis, quia marem ſignificat. Terminatione, ut vulpes eſt fœminini generis, quia terminatur in es. Authoritate, ut Talpa, aliquando eſt maſculini generis, quia Virgilius dixit, Talpæ oculis capti.

Adam. Hercul. Hannibal. Gabriel. Lucifer. Boreas. Aquilo. Presbyter. Ioannes. vulpes. Talpa.

Eſto fœmineum recipit quod fœmina tantum,
Fœmina dicatur facie pictum muliebri.

¶ Omne nomen ſoli fœminæ datum, eſt fœminini generis. Fœmina hic dicitur, quicquid ſpecie muliebri pingitur: ut Dea, Nympha, Furia, &c. veluti Venus, Echo, Alecto, &c. Exempla hujus regulæ ſunt triplicia. Primò, propria mulierum: ut Paula, Glycerium, Dido. Secundò, propria Dearum, &c.

nympha. Furia. Echo. Alecto. Lucretia.

Nym-

Ada. Bil

Nympharum atque furiarum, quæ omnes Deæ aliq
dicuntur: ut Iuno, Adraſtia, nympharum una quæ
enutrierunt. Celeno una Harpyiarum. Tertiò, pe
regulam fœminina ſunt appellativa ſolis mulieribu
ta: ut Soror, obſtetrix, quæ præeſt parientibus.

Quicquid utrique datur, commune loc
ut *Exul*.

Omne nomen ſub una terminatione viro & fœ
datum, eſt communis generis: ut Exul, qui vel quæ ex
a banisht man or woman. Auriga, qui vel quæ currum
a Carter. Macedo, qui vel quæ in Macedonia naſciu
Saxo, Britto, Friſo, Laurens, &c. Sed meliùs dicimus. Fr
Friſia, quæ referes ad regulam, Eſto genus varium.
Mancipium, Scortum quanquam utrique ſexui cõve
ſunt neutra tamen per regulam proximè ſequentem.

Um neutrum pones, hominũ ſi propria to
Omne nomen in um eſt neutri generis, niſi fueri
minis proprium: ut Mancipium, id eſt, ſervus vel
a ſeruant. Scortum, id eſt, meretrix, *a whoore*, vel puer me
rius. Dixi, niſi fuerit hominis proprium, quia ptopriu
ri in um eſt maſculini generis, ut Pægnium. Proprium
minæ eſt fœmininum, ut Philenium. Propria auten
pidorum aut alia quæcunque ſunt neutri generis, ut
davum, Lovanium. Sic fluviorum in um nomina, ut
ſtuvium Rhenum. Sic dicimus & Rhenus. Item ta
borum, quam fructuum nomina in um deſinentia: u
berum, Balſamum, Pomum. Sed quæ in um deſinun
pius fructum ſignificant, ut pyrum, prunum.

Adjectiva trium generum ſint ſine ſub uno
Omne nomen adjectivum eſt omnis generis, ſi un
terminatio: ut felix, audax, diſcors, quatuor, quinqu
&c, centum, mille. Dicimus enim, centum viri, centu
ma, ſic mille viri, &c. Mille tamen aliquando eſt ſub
tivum ſingularis numeri cujus plurale eſt millia: ut
equitum occiſum eſt. Duo millia Turcarum interie
& ita unico l ſcribitur, teſte Placentino.

Eſto genus varium, fuerit niſi terminus id
In ſubſtantivis virum & fœminam ſignificantib
in adjectivis ſi terminationes ſunt diverſæ, diſtincta d
genera. In ſubſtantivis ubi duæ ſunt terminationes,

eſt maſculini generis, & poſterior fœminini: ut Caupo, vini & epularũ venditor, hæc caupona, *a Tauernour*. Hic Ninivita, Sunamita, Iſraelita, Levita, & alia ejuſmodi infinita, quæ Græcè etiam in es deſinentia gentem aut familiam, aut populum, aut imitatorem ſignificant, & faciunt fœminina in is: ut hic Ninivita vel Ninivites, hæc Ninivitis, hujus Ninivitidis. Hic Teucer, hæc Teucra, id eſt. Trojanus, Trojana. Sed ejuſmodi nomina poſſunt eſſe adjectiva: ut Afer, Afra, Afrum, veluti bellum Trojanum, &c. Sic hic Cres, hæc Creſſa: hic Laçon, hæc Lacæna.

Adjectiva ſecundæ declinationis omnia tribus vocibus flectuntur, quorum ſecunda eſt primæ declinationis: ut Bonus, bona, bonum. Niger, nigra nigrum. Satur, ſatura, ſaturum. Talia ſunt omnia participia præteriti & futuri temporis: ut lectus, lecturus, legendus. Talia ſunt quoque numeralia tantùm pluralia ex centum cæcta, ducenti, trecenti, &c. ¶ Adjectiva tertiæ declinationis plurima ſub una terminatione omnis generis ſunt: ut Arpinas, clemens, fœlix. Multa etiam duas terminationes habent: ut hic & hæc melior, & hoc melius: ſic cæteta comparativa. Hic & hæc fortis, & hoc forte. Sic omnia adjectiva in is. Et in iſtis, prior vox eſt communis generis, poſterior neutri. ¶ Pauca ſunt adjectiva in er maſculini generis, in is fœminini, in e neutri: ut Campeſter, campeſtris, campeſtre, id eſt ad campum pertinens. Volucer, volucris, volucre, id eſt velox, aut volans. Hæc volucris ſubſtantivè, quicquid volat. Alacer, alacris, alacre, id eſt geſtu lætitiam indicans. Dicimus etiam hic & hæc alacris, & hoc alacre. Acer, acris, acre, id eſt fortis & vehemens. Acrimonia, vehementia. Pedeſter, pedeſtris, pedeſtre, id eſt pertinens ad pedites: ut Pedeſter exercitus. Equeſter, equeſtris, equeſtre, ad equites pertinens: ut equeſter exercitus, equeſtre certamen. Sylveſter, ſylveſtris, ſylveſtre, ad ſylvam pertinens. Celeber, celebris, celebre, id eſt nobilis, illuſtris & frequens: ut celeber homo. Dicitur etiam hic & hæc celebris, & hoc celebre. Celer, celeris, celere, id eſt velox, *ſwift*. Saluber, ſalubris ſalubre, tam ſanitatẽ adferẽs, quam qui habet ſanus dicitur *healthſome*. Inſaluber, non ſaluber, *vnhealthſome*. Dicitur etiam hic & hæc ſalubris, & hoc ſalubre. Paluſter, ad paludem pertinens, vel paludem incolens: ut paluſter locus. Canna paluſtris. Mediocer, mediocris, mediocre, teſte Phoca: ſed ſæpius hic & hæc mediocris, id eſt medio modo ſe habens. Sequeſter, ſequeſtris,

Caupo
Ninivita
Sunamita
Teucer
Lacæna
Satur.
Arpinas
Clemon
Campeſter
Volucer
Alacer
Acer
Pedeſter
Equeſter
Sylveſter
Celeber
Celer
Saluber
Paluſter
Mediocer
Sequeſter

sequestris, sequestre, est medius inter litigantes.

Mobile pro fixo, fixum si subsit habetur,
Quod si non fixum subsit, neutri generis sit.

Adjectivum per se positũ, propter aliquod perpetuo sub-
auditum, putatur esse substantivum ejus generis, cujus e
Rectius subauditum: ut Molaris substantivum est, quia intelligit
masculini dens, vel lapis. Si nihil subauditur, erit neutri generis: ut a
tecedens. i. oratio aliam inferens. Consequens. i. oratio
alia illata. Alia ad hanc regulã spectãtia post declarabũtu

Masculeum fluvii nomen decet usque repon

Nomen fluvii est masculini generis: ut Tybris, Sequa-
na, Lisa, Tenera, Garumna, Pantagias. Styx & Lethe, sem-
per fœminina sunt, quia paludes esse dicũtur potius quam
fluvii. Sic Arethusa, quia fons est, & ad nympham poet
respiciunt. Plura declarantur in regula sequenti.

Communis proprio quandoque genus lego
junctum.

Nomen cõmune quandoque respicit genus superiori
Bubo vel communioris: ut Bubo est masculini generis, ut serm
Ovidius. *Ignavus Bubo dirum mortalibus omen.*

¶ Magis cõmune vel superius avis, est fœminini generi
Sic dicimus magna bubo, quia intelligitur avis. Vir. 4. Æ
Solaque culminibus ferali carmine bubo Visa quari.

Secundò, per hanc regulam nomina montium in diver
Ossa genere interim leguntur: ut Ossa, mons Thessaliæ est fo
minini generis, ut Penna, musa, interdum masculini reper
tur, quia intelligitur mons. Ovidius in Ibin,
Utque dedit saltus è summo Thessalus Ossa.

Tertiò, per hanc regulam nomina fluviorum fœmini
inveniuntur quia intelligitur aqua. Nos inventis tantu
utamur. Ovid. *Tanto est Albula pota Deo.* Mart. dixit
Masculino. *Cui rector aquarum Albula.* Nonnunquam fluvi
rum nomina neutra sunt, quia intelligitur flumen. Ta
Mulucha sunt Mulucha. Turia & Muthul. Quartò per hanc regu
Turia Fabularum nomina sunt fœminini generis, quia intelli
Fabularum tur superius fabula vel comœdia, vel tragœdia. Ter. Qu
nomina transtulit in Eunuchum suam. Quintò nomina navium
hanc regulam sunt generis fœminini, quia ejus generis
Annotatio superius navis. Vir. *Centauro invehitur magna.* Cæterum
loco proprium pro minus communi sumitur, sive reipsa

proprium, ut Oſſa: ſive appellativum, ut bubo.

Inſula & urbs, regio capit hæc. Neutrum genus optant
Zeugma, Reate, Argos, Præneſte, & Tybur, & Iſpal.
Cære, Nepet. Neutrũ vel maſculeũ dabit *Anxur*
Hoc *Cim* vult. Hic aut hæc donat *Lesbos, Abydos*
Hic *Sulmo*, hic *Agragas*. pluralia in i maribus do.
A plurale genus, neutrum ſibi poſcit ubique.

¶ Inſularum Regionum, & Vrbium nomina fœminina ſunt. Inſularũ quidem, ut Samos, Saſon, Britannia. Regionum, ut Ægyptus, Africa. Vrbium, ut Epheſus, Caſtulo, Tarraco, Corinthus, Ieruſalem. Leſbos inſulæ nomẽ. Abydos urbs Aſiæ. Vbi poetæ terminationem aſpiciũt, maſculina legũtur, at tantũ in neutro genere reperi zeugma zeugmatis, oppidum ab Alexandro conditum. Reate oppidum Vmbriæ. Argos oppidũ Græciæ Præneſte oppidum Italiæ Tybur oppidũ Italiæ. Sic Iſpal & Cære, Cæretis oppida ſunt. Etiam in neutro genere, Cærete, Cæretis dicitur. Nepet oppidi nomen. Cim vici Italici nomen eſt. Anxur urbs Italiæ, dubii generis eſt. Sulmo Ovidii patria maſculinum eſt. Sic Agragas, Agragantis, tam pro mõte quam pro oppido maſculine legtiur. Virg. 3. Æn. *Arduus inde Agragas.*
¶ Pluralia in i ſunt maſculini generis. quicquid ſignificent. Itaq; volo regulã eſſe generalẽ non ſolũ exceptionem à dicta regula. Inter hæc oppidorũ nomina ſunt Philippi, Veii, Gabii, Campi, Pariſii, Bergi. Cuncta pluralia in a neutra ſunt: ut Ilia, Exta. Inter hæc oppidorum nomina ſunt Bactra, Cythera, Artaxata, Suſa, Hieroſolyma. Licet ſingulariter aliquando hæc Hieroſolyma, hæc Suſa legamus.

Samos c.
Saſon
Caſtulo
Lesbos
Abydos
Zeugma
Reate
Argos
Præneſte
Tybur
Iſpal
Cære
Nepet
Cim
Anxur
Sulmo
Agragas
Vi...
Bitra...
Bactra.
Suſa.
Exta.

Arboris eſt nomen muliebre. Dat hic *oleaſter*,
Ut *ſpinus, platanon*, at *acer, thus, robur* habẽt hoc
Arbor vixque *ſiler*. Dabit hic aut hoc tibi *ſuber*
Hic aut hæc *libanus, pinus, rubus*, atque *cupreſſus*

Nomen arboris eſt fœminini generis: ut pomus, pyrus,

prunus, quercus, eſculus, ſalix abies, ficus, fraxinus, malus, morus. Malus autem arbor eſt quæ vulgò pomus dicitur. Nam pomus generale eſt ad prunum pyrum, &c. Malus maſculinum eſt lignum veliferum, *a Maſt*. Fagus, *a Biech tree*. Buxus, *a Buſh tree*. Inuenitur aliquando maſculinum.

Vlmus

Taxus, *an Ewe tree*. Vlmus, arbor alba, cujus virgis vapulant pueri: ut ex Plautina lectione facile deprehenditur, *an Elme tree*.

In um fructum ſignificant

Quæ in um deſinunt, ſæpiùs ut dictum eſt, fructus ſignificant: ut Pyrum, Prunum. Sed nux, ficus, glans, avellana, & quædam alia eodem ſervato genere, arborem fructúmque ſignificant.

Oleaſter

¶ A Regula excipiuntur quædam: ut Oleaſter, ſylveſtris olea, *a wilde Olive tree*.

Platanon

Platanon, platanonis, eſt arboris nomen, aut potiùs locus platanis conſitus.

¶ Neutra ſunt quædam arborum nomina: ut acer, aceris: Thus etiam pro arbore, Robur, vel robor, ſpecies quercus duriſſimæ.

Robur

Siler

Suber

Libanus

Cupreſſus

Siler, arbuſcula vel frutex potiùs quàm arbor, vulgò ſalix dicitur, *a Sauch tree*. Suber ſæpius neutri generis quàm maſculini, *a Corke tree*. Libanus arbor eſt thurifera. Calepinus dicit tam maſculini generis eſſe quàm fœminini. Pinus & Cupreſſus nunc fœminina ſolùm habebuntur. Rubus ſentis genus, rectiùs cum Virgilio maſculini proferes.

Ex ſe nullius generis, pro nomine ſumptum, Eſt neutrum: ceu littera, vox quoq. materialis.

Dictio ex ſua ſignificatione non recipiens genus: (ut de genere hic loquimur) ſi pro nomine ſumatur, erit neutri generis: ut omnis litera, & vox materialiter poſita: veluti, longum a, homo terminatum in o facit genitivum hominis.

Exempla hujus regulæ ſunt quadruplicia.

Primò Verbum loco nominis; ut Sumens illud ave, id eſt, illam ſalutationem: Id per infinitivum ſæpiùs fit. Perſ. *Scire tuum nihil eſt, niſi te ſcire hoc ſciat alter*: id eſt, ſcientia tua. Idem. *At pulchrum eſt digito monſtrari, & dicier hic eſt*, Idem. *Velle ſuum cuique eſt, nec voto vivitur uno.*

Secundò adverbium loco nominis. Idem.

Nempe hoc aſſidue? Iam clarum mane feneſtras.
Intrat, & anguſtas extendit lumine rimas. Idem.
Iam cras heſternum conſumpſimus, ecce aliud cras.

Tertiò

Tertiò, nomina literarum, aut ipsæ literæ neutri generis sunt. Idem.

Sipotis es vitio nigrum præfigere Theta.

Sic unum Iota. Iota est litera Græca, hoc est I. Invènies tamen quandoque literarum nomina in genere fœminino per regulam Communis proprio, &c.

Quartò, vox materialiter accepta est neutri generis: ut homo dissyllabum in o terminatur. Martialis.

Quod tam grande sophos clamat tibi turba togata.
Non tu Pomponi, cœna diserta tua est.

Vox vel scriptura materialiter sumitur, quando secluſa significatione pro mera voce vel scriptura capitur, & quando sensus est, illa dictio, illud verbum, illa oratio: ut Homo in o definit, id est, illa vox homo, &c. Causſa hujus est, quia omnis dictio habet ipsam vocem vel scripturam tanquam materiam & significationem tanquam formam. Veruntamen veteres non dicunt dictionem materialiter sumi, sed technicè. Materialis vox.

¶ EPICOENVM SIVE PROMISCVVM GENVS.

Quæ signant volucres una sub voce, feraſque,
Et pisces sexu non certo, sunt Epicœna.

Epicœni generis dictio est quæ sub uno articulo significat utrumque sexum, etiam in nominibus animalium, in quibus sexus nō facilè dignoscitur: ut in nominibus avium, veluti Aquila, passer, anser, pica, picus, psittacus, olor, vel cycnus, philomela vel luscinia vel aedon, struthio, turdus vel coturnix, merula, acanthis, perdix, otus, nisus, &c. Gallus, gallina, epicœna non sunt, quia sexus facilè cernitur. Columba, epicœnum est, licet etiam pro mare hic columbus dicatur. Hic OEstrus vel hoc œstrum, volatile apis magnitudine, bobus apibusque infestum. Si at est sexus non dicitur epicœnum, uti nec pulex, apis musca, anguilla, &c. Secundò, epicœna sunt piscium nomina: ut Balæna, maxima bellua marina, *a whale*. Cetus, omnis magnus piscis. Murena piscis similis anguillæ. Hinc Murenula, torquis vel ornamentum colli. Sepia, piscis habens atramentum pro sanguine, & ponitur pro atramento. Tertiò, nomina ferarum, ubi sexus difficulter noscitur, epicœna sunt: ut

vulpes, muſtela, cuniculus, &c. Ad diſcernendum ſexum dicimus Cycnus mas, cycnus fœmina. Ovid. *Iuvenit in media fœmina piſcis aqua.* Dicitur nunc quoque lupus, lupa: urſus, urſa: leo, lea, vel leæna. Si quis roget, Muſtela cujus generis? Sic reſpondeto, Muſtela eſt epicœni generis ſub articulo hæc, quia terminatur in a.

¶ REGVLÆ GENERVM SPECIALES.

Hæc dat a. Do neutris cum *paſcha, mammona, manna.*

Situla
Puſtula
Stipula
Fiſtula
Muſa
Mammona
Manna

Nomina in a ſunt fœminini generis: ut Situla, vas quo hauritur aqua, *a Bucket.* Puſtula, cutis inflatio, *a blob.* Stipula calamus frumenti, *a Reede.* Fiſtula, muſicum inſtrumentum quo flatu canitur, *a whiſtle.* Muſa carmen vel carminis Dea, *a ſong.* Mammona, id eſt, pecuniæ, vel divitiæ, *Riches.* Manna, cœleſtis cibus, *heauenly food.* Neutra ſunt indeclinabilia. Paſcha neutrum primæ, teſte Placentino, licet multi per tertiam Paſchatis declinare malunt.

Hadria maſculeum datur, atque *cometa, planeta.*

Hadria
Cometa
Planeta

Tria ſunt maſculina, Hadria, Cometa, Planeta. Hadria, ſinus maris, vel ipſum mare Hadriaticum. Cometa vel cometes ſtella crinita, *a Comete.* Planeta interpretatur erro erronis, *a Plant.* Sunt autem planetæ ſtellæ erraticæ: ut Saturnus, Iupiter, Mars, Sol, Venus, Mercurius, Luna.

Hic aut hæc *talpæ*, cum *panthera* dato *damæ.*

Talpa
Dama
Panthera

Tria in a ſunt dubii generis: ut hic aut hæc talpa: hic vel melius hæc Panthera: hic aut hæc dama. Dama, capreæ ſylveſtris, *a Doe.* Panthera, animal maſculoſum, *a Panther.*

Sit neutri generis per a, quicquid tertia flectit.

Scomma
Problema
Diadema

Nomen tertiæ declinationis in a deſinens, eſt neutri generis, ut Scomma, jocoſa irriſio, *a mocke.* Problema, id eſt, propoſitio, aut quæſtio, *a queſtion.* Anathema, maledictio, *a curſe.* Diadema, pretioſus pannus, qui capiti Regio circumdatur, *a Diademe.* Pneuma, id eſt, ſpiritus.

Hoc dat e. Fœmineo generi do græcula primæ.

Cubile
Sedile

Nomẽ in e eſt neutri generis: ut Cubile, lectus, *a bed.* Sedile, i. ſedes, *a ſeat.* Duo ſunt pluralia neutra, Ceto, grãdes piſces, Tẽpe, loca amœniora Theſſaliæ. ¶ Excipiũtur à regula nomina in e græca primæ declinationis, quæ ſũt fœminini generis:

neris: ut Synanche. i. angina, *the choiks*. Nymphe, Nympha. i. Nymphe
formosa puella, spōsa, & semidea vel Dea. Epitome, abbrevi Epitome
atio. Ethice, moralis scientia. Cætera in e pluralia fœminina. Ethice

I neutrum pono. Finita per o maribus do.

Omne nomē in i singulare, est neutri generis indeclinabile: ut Gummi. i. viscus ex arboribus fluens, *Gum*. Sinapi, *Mustard*. Obliqui hi casus. Nauci, Nihili, Trioboli & dativus frugi omnium generū nominibus apponuntur. Nauci homo: Trioboli meretrix. Nauci putamen nucis, *the scruse of the Nut*. Nihil. i. inutilis, *vnprofitable*. Frugi, utilis, *profitable*. Tull. Homo frugi omnia rectè facit. ¶ Finita per o maribus do) Nomen in o est masculinum: ut Cento, stragulum lecti crassum & villosum, *a couering of a bed*. Titio, lignum semiustum, *Charcoale*. Scipio, stipes, *a club*. & viri nomen. Cento Titio Scipio

Pondo loca neutrū. Verbale io cum *caro* vult hæc *Talio* jungatur, posuit quod Valla virile.

Excipitur à regula Pondo neutri generis. i. libra, *a pound*. Secundò, excipiuntur nomina verbalia in io quæ sunt fœminini generis, & caro: veluti Religio à relinquendo, vel religando Dei cultus aut metus. Portio quasi partio pars. Religio Portio
Ratio qua bonum à malo discernimus, & computatio: ut redde rationem villicationis tuæ. Et respectus: ut habe rationem famæ. Et modus, ut percunctare qua ratione beatam vitam duces. Talio fœminini est, contra Vallam, licet à nullo verbo descēdat, & est æqualis redditio. Pugio, masculinum est, *a whinger*, licet à pungo vel pugno derivetur. Ratio Talio

Iungito fœmineis, do, go. Sed mascula sunto *Ordo, udo, harpago, cudo, ligo*. Sed dubitabis *Margo, cupido*, quibus jungunt cum *cardine bubo*

Nomina in do & go sunt fœminini generis: ut formido, timor *feare*, grando *hail*. Sartago, frixoriū *a frying pan*. siligo est tritici species unde optimus fit panis qui siligineus dicitur.

¶ Excipiuntur pauca ab hac exceptione. Nam masculini generis sunt Ordo. i. in suo cujusque loco collocatio. Vdo calceamēti genus. Harpago harpagonis, telū in summitate aduncum quo navigia capiuntur, vel instrumentū quo capiuntur quæ in puteum vel flumen decidērūt, *a cliek or hook*. Cudo cudonis vel codo, capitis ornamentū ex corio. Ligo ferramentum, quo purgantur fossæ, *a Spade*. Dubii generis Ordo Vdo Harpago Cudo Ligo

sunt, hoc est, masculina vel fœminina. Margo, id est, cu-
Cupido jusque rei extremitas. Cupido pro cupiditate: pro amoris Deo, solùm masculinum est. Cardo quo janua movetur, *a doore crooke*. potiùs est masculinum. Bubo declaratum est in regula Communis proprio.

V, c, neutra loco, d, vel l, t. Sed hæc dabit *halec*,
Aut hoc. *Sol*, *mugil* dant hic ut *sal*, quod & hoc vult.

Nomina desinentia in u, c, d, l, t, sunt neutri generis: ut Cornu, gelu, lac, quid substantivum. Nam quod adjecti-
Tribunal vum est. Tribunal, sedes judicis, *a Iustice seat*. Cervical, pul-
Cervical vinus qui capiti aut cervici supponitur, *a Cod*. Mel, Fel, Sub. tal, pro cavo pedis. Nil, nihil, sine c, quia fiunt a nihilum, & hoc à ni pro non, & hilum. i. nigrum fabæ, & quidvis nul-
Sinciput lius pretii. Caput, sinciput, occiput. Sinciput est anterior
Occiput pars capitis, *the forehead*. Occiput verò posterior, *the hindhead*.

¶ Excipiuntur à regula pauca. Nam halec tam fœminini quam neutri est pro pisce qui sola aqua nutritur, *an Hering*, & pro quodam liquamine ex intestinis piscium. Antonius Nebrissensis, pro pisce solùm fœminino genere, non per c, sed per x literam, hæc halex dici debere asserit. Hic Sol, mundi oculus, *the Sunne*. Mugil piscis capitosus, qui in metu abscondito capite, totum se occultari putat. Sal, *Salt*. Nunc est masculinum, olim etiam neutrum. Columella, Sal acer & siccus. Tot, quot, aliquot, adjectiva sunt omnis gene-
Notandum ris. Sic ab illis composita, totidem & quotcunque. Vnde notandum est quod quãdocunque posterior pars compositi genus non recipit, ut sunt syllabicæ adjectiones & adverbia, tum solùm priorem partem aspiciemus. Tantundem neutrum est, ut tantum. Idem priore longa masculini est, ut is. Idem priore brevi, neutrum est, ut id.

An, in, on, maribus dãtur. sint neutra secundæ,
Hic aut hæc *Python*. *Sindon* muliebris & *icon*.

Titan Nomina desinentia in an, vel in, vel on, masculina sunt:
Pæan ut Titan, id est Sol. Pæan. i. hymnus & Apollo. Delphin,
Delphin piscis quidam & astrum. Dæmon interpretatur sciens. Ca-
Dæmon non. i. regula. ¶ Excipiũtur à regula nomina in on secun-
Canon dæ declinationis quæ Latini plerumque vertunt in um &
Colon sunt neutri generis: ut Colon, i. membrũ. Python, serpens
Python quidam

quidam, dubii generis eſt. Fœminina ſunt Sindon, velum ſubtiliſsimum, & Icon, id eſt, Imago. Icon

En neutrum pono: mas eſt cum *pectine lichen*,
Et *ren*, ſive *rien*, *atagen*, *ſplen*, junge *lienem*.

Nomen in en eſt neutrum: ut Flumen, i. fluvius, *a flood*. Fulmen, ignis ingenti velocitate è nubibus decidens *a fire-flaught*. ¶ Excipiuntur à regula pauca maſculina: ut Pecten eſt quo pectitur capillus *a Kame*. Lichen, i. mentagra, talis morbus. Ren, ſive rien, *the Neir*. Attagen ſignificat avem quandam delicati ſaporis valde vocalem, ſed captam mox obmuteſcentem. Splen & Lien idem ſignificant, *the melt*. Splene ridemus. felle iraſcimur, corde ſapimus, jecore amamus. Perſius. *Quid faciam? ſed ſum petulanti ſplene cachinno.* *Atagen per ſyncopen, pro attagen*

Ar petit hoc: ſed *lucar* avis, cum *baccare*, vult hæc.
Nunc *jubar* hoc tantum poſcit, *jubar* hic dedit olim.

Nomina in ar ſunt neutra: ut Lupanar, domus lupartí, i. meretricum, *a Bordel*. Calcar, i. ferreus ſtimulus ad calcem alligatus ad urgendos equos, *a Spurre*. Cochlear, quo ſorbemus, *a Spoone*. ¶ EXCIPIVNTVR duo fœminina, Lucar pro ave prima luce ſuaviter canente, *a Lauerocke*. Lucar neutrum, erogatio quæ in lucis fiebat. Baccar vel bacca-ris herba quædam ſine aſpiratione. Bacchar cum aſpiratione neutri generis eſt, vas vinarium quod Baccharium quoque & Bacchium dicitur. Iubar, ſol vel ipſius ſplendor, *the Sunne beame*, nunc eſt neutrum, olim etiam fuit maſculinum. Lupanar Calcar Cochlear Lucar Baccar Bacchar Iubar

Er petit hic. Terræ hoc fœtus [*cucumer* niſi] poſcit:
Vber, *iter*, *verber*, *cancer*, ternæ atque *cadaver*.
Ver, *ſpinter*, *tuber*, dabit hic aut hæc tibi *linter*.

Nomina in er, ſive declinationis ſecũdæ, ſive tertiæ, ſunt maſculini generis: ut culter, paſſer &c. ¶ Excipiuntur à regula quædam nomina tertiæ declinationis neutri generis, fructus terræ ſignificantia: veluti Papaver herba ſemen ſoporiferum habens, *the Cheſbow*. Cicer, quoddam legu-

legumen eſt ſuperius acutum: ſic piper, zinziber: & ſi qua ſunt ſimilia. Cucumer tamen maſculinũ eſt, verum ſæpius in nominativo cucumis legitur, herba quædam & ejuſdem eſt herbæ fructus, cujus cortex maturitate tranſit in lignũ, & ſi magnitudine exceſsit pepo vocatur, teſte Plinio, *the Cucumber*. Neutra etiam ſunt quæ ſequuntur, Vber, mamma pecoris. Iter, itio vel actus eundi, & aliquando via, *a paſſage*. Verber, verberandi inſtrumentum. Cancer pro morbo quodam tertiæ declinationis neutri generis apud veteres: nunc potius maſculinum eſt, & ſecũdæ declinationis. Cadaver à cadendo, eſt corpus mortuum. *a Carion*. Ver, anni pars temperatior, *the Spring time*. Spinter, fibula mulieris. i. uncus quo veſtes nectuntur, *a Broach*. Tuber, priore longa eſt terræ callus. Metaphoricos pro quovis tumore capitur. Ter. Tuber eſt totum caput. Tuber priori brevi arbor eſt, fœmininum. Linter, navicula vel lignum cavatum: rectius fœmininum eſt.

Vber
Iter
Verber
Cancer
Cadaver
Ver
Spinter
Tuber
Linter

Ir junges maribus. neutri generis tamen eſt *hir*

Nomen in ir eſt maſculinum: ut Vir, & gentile Trevir.

Hir At Hir, id eſt, vola manus, eſt neutrum, *the luiſe of the hand*.

Hic dat or. Hæc *arbor*. *Cor*, *adorque*, hoc *marmor*, *& æquor*.

Nomen in or maſculinum eſt: ut Mæror, vehemens, dolor. Rumor, populi ſermo. Fulgor, id eſt, ſplendor. Vnicum eſt fœmininum Arbor. Quatuor ſunt in or neutra. Cor, fons & radix vitæ, *the heart*. Ador, frumentum quoddam, *Wheat*. Marmor, genus lapidis. Æquor, id eſt, mare, *the ſea*. Aliquando etiam campus aut aer. Nam proprie dicitur æqua ſuperficies rei.

Mæror
Rumor
Fulgor
Cor
Ador
Marmor
Æquor

Hoc dat ur. Hic *furfur* capiet, cum *vulture*, *turtur*.

Nomen in ur eſt neutri generis: ut Murmur, lenis aquæ ſtrepitus licet pro quovis ſtrepitu capiatur. Guttur, eſt fiſtula colli *the throat*. Guttus, eſt vaſculũ ſupernè anguſtum, unde liquor guttatim effunditur. Tria excipiũtur à regula maſculini generis. Furfur, purgamentum farinæ, *Clats of brane*. Vultur avis rapax & carnivora. Turtur, *a turtle doue*.

Murmur
Guttur
Guttus
Furfur
Vultur
Turtur

As petit hæc. neutrum eſt *vas vaſis*, *faſq́*, *nefaſq́*, Atque *Ceras*. Vult *as* hic *aſsis*, ut omnia primæ Nomina: queis addes *adamas*, *elephas*, *agragaſq*.

Nomen in as eſt fœminini generis: ut Charitas cum h, i. dilectio, *loue or charitie*. Caritas ſine h, i. pretioſitas, *dearth*. Facultas, i. poſsibilitas, ars, poſſeſsio. Excipiuntur à regula quatuor neutra. Vas quãdo genitivus eſt vaſis, quod continet aliquid, *a veſſell*. Fas, licitum, *lawfull*. Nefas, illicitum, *vnlawfull*. Ceras, ceradis, cujuſdam loci nomẽ. Maſculinũ, vero eſt, As aſsis, libra duodecim uncias continens. Accipitur pro nummo, & pro tota poſſeſsione, ut hæres ex aſſe. i. tota poſſeſsione. Maſculina etiã ſunt omnia primæ declinationis nomina in as: ut Tiaras, capitis ornamentũ, quo Reges & Sacerdotes utebantur, *a Diademe*. Pharias, ſerpentis nomen. His jungũtur Adamas, lapillus pretioſus, *an Adamant*. Elephas, maximũ animal, *an Elephant*. Agragas pro monte, & ſimiliter pro oppido, ut & dictum eſt ſuperius.

Charitas
Caritas
Facultas
Vas vaſis
Fas
Nefas

Es ſit fœmineum. *Tudes*, hic vult *poples & ames*,
Pes, aries, paries, palmes, cum *limite, ſtipes*,
Et *fomes, trames, termes*, cum *gurgite, ceſpes*,
Et *verres, merges*, quibus addito græca: *dieſque*,
Tẽpore pro certo, cum prole: dat hæc ita raro.

Nomen in es eſt fœminini generis: ut Apes, beſtiola nota, *a Bee*. Moles, id eſt, magnitudo, *a great quantitie*. Proles, filius, aut filia, *a Childe*. Cædes interfectio, *ſlaughter*. Sedes, id eſt, ſedile, *a ſeate*.

¶ Excipiuntur à regula quædam in es nomina maſculini generis: ut tudes, malleus à tundendo dictus, *an hammer*. Poples, curvatura ſub genu, *the hogh*. Ames ſine h baculus, quo ſuſtentatur rete aucuparium, *a Fowlers ſtaffe*. Pes, ima pars corporis, *the foote*. Sub hoc comprehenduntur, Semipes, id eſt, dimidium pedis, *halfe a foote*. Seſquipes, id eſt, pes & dimidium pedis, *a foote and an halfe*. Sonipes, & cornipes, id eſt, equus, *an Horſe*. Aries maſculus ovium, & quoddam inſtrumentum bellicum, *a Ram, or a battering ram*. Paries, murus domus ex quacunque materia, *a wall*. Palmes, ramus vitis, *a vine branch*. Limes, lignum aut lapis agros diſtinguens, & quicunq; terminus *a March*. Stipes, fuſtis terræ defixus & quicunq; baculus, *a ſtake*. Fomes, nutrimentũ: ut vinũ eſt fomes libidinis, *nouriſhment*. Trames via vel trãſitus, à trãſmeo, *a way*. Termes, ſurculus arboris *a imp of a tree*. gurges, profũdus in flumine locus *a weil*. Ceſpes,

Apes
Moles
Proles
Cædes
Sedes
Tudes
poples
Ames
Pes
Semipes
Seſquipes
Sonipes
Aries
Paries
Palmes
Limes
Stipes
Fomes
Trames
Termes
Gurges

Cespes Cespes frustum terræ graminosæ, *a Turffe.* Verres porc
Verres non castratus, nam castratus dicitur Majälis, *a Bair.* Merg
Merges manipulus spicarum, *a Single.* Masculina quoque sunt n
Lebes mina Græca: ut Planetes, Cometes. Lebes, vas æneum,
Tapes quo res bulliunt, *a Kettle.* Tapes, *Tapestrie.*
Dies Dies pro certo tempore viginti quatuor horarum
tam fœminini quàm masculini generis, teste Non Marc
lo *a day.* Sæpiùs tamen masculini est: ut Meridies ejus co
positum semper est masculinum, *the noonetide.* Dies p
tempore simpliciter sæpiùs fœmininum est. Tibullus.

Longa dies homini docuit parere leones.

Hippomanes neutrum dabimus, velut *æs, caco*
thes.

Hippo- Neutri generis sunt Hippomanes, & quod per æ dipl
manes thongum scribitur æs, & cacoethes, Hippomanes, virus
equa collectum, vel caruncula in fronte pulli equini hom
Æs nem ad insaniam redigens. Æs quoddam metallum, cap
Cacoe- tur pro pecunia, *Brasse, or Money.* Alienum æs, pecunia deb
thes ta, *debt.* Cacoethes, malus mos, *an euill vse.*

Is dabo fœmineis. Sunt mascula *piscis* & *axi*
Glis, callis, vermis, sotularis, acinacis, orbis,
Et *cenchris, vectis, postis,* cum *sanguine fasci*
Et *fustis, mensis, collis, caulis,* quoque *follis,*
Et *cassis, torris,* quibus addes *pollis,* & *ensis,*
Sic *delphis, cucumis, vomis,* compostáque ab *ass*
In nis finitum, *lapis, unguis, aqualis, aprilis.*

Bilis Nomen in is est fœminini generis: ut Bilis, cholera
Cratis ira, *anger.* Ne moveas mihi bilem. Cratis, rara conne
Vallis ferramentorum aut lignorum, *a Brander.* Hinc cratis ferr
Pisc craris viminea, *a Tirleis.* Vallis, locus declivis, *a Valley.*
Tolluntur à regula masculini generis: ut Piscis, *a Fi*
Glis Axis, stipes, vel lignum teres circa quod rota currus ver
tur, *an Axill-tree.* Glis animal non absimile muri, *a Ratt*
Vectis Callis via trita *a plaine gate.* Vermis, *a worme.* Sotularis, id
Sotularis calceus, *a shooe.* Acinacis, id est gladius, & propriè Medus,
Acinacis Persicus, *a culmush.* Orbis, res rotunda, circulus, *a circle,*
Orbis *Trench*

Trenchour. Cenchris, quidam ſerpens. Vectis inſtrumentum quo clauditur oſtium, *a ſlot*. Eſt quoque lignum teres quo aliquid vehitur aut portatur, ut Vectis arcæ. Poſtis, latus januæ aut portæ, *a poſt*. Sanguis, id eſt cruor. Propriè tamen ſanguis qui eſt intra venas *blood*. Cruor fuſus ſive ſanies. Faſcis, res ligatæ ad portandum, *a packuld*. Fuſtis, baculus *a battoun*. Menſis notum, *a moneth*. Collis, id eſt, monticulus, *an hill*. Caulis, ſtipes herbæ: ponitur nonnunquam pro braſsica. *Colewort*. Follis inſtrumentum quo attrahitur & emittitur ventus, *a belleis*. Caſsis, dum rete ſignificat nam pro galea fœminini generis eſt, *a Net, and a Hewmond*. Torris, lignum ardens, vel aduſtum, *a burnt tree*. Pollis, flos tritici, hoc eſt, ſubtilior pulvis farinæ, *Flower*. Enſis, id eſt, gladius, *a ſword*. Delphis, id eſt, Delphin, maris bellua, & ſignum cœleſte, *a Dolphine*. Vomis, ferramentum aratri, *the ſocke of the plough*. ¶ Maſculina etiam ſunt compoſita ab aſſe, ut Semis, id eſt dimidium aſsis. Treſsis, id eſt tres aſſes. Sic octuſsis, decuſsis, vigeſsis, centuſsis &c. quæ ſunt ponderum aut nummorum nomina. Treſsis adjectivè capitur. Perſius. *Dama eſt non Treſsis Agaſo*. Maſculina item ſunt in nis finita: ut Panis. Penis, id eſt, cauda. Funis, *a corde*. Item lapis. Vnguis, id eſt, durities digitórum, tam in avibus cæteriſque beſtiis quam in homine, *the naile of the finger, or toe*. Aqualis, Aqualis, id eſt, vas in quo affertur aqua, *a water tub*. Aprilis nomen Menſis. Sic maſculina ſunt Sextilis, Quintilis: quia per naturam adjectiva ſunt, ac quaſi ſubſtantiva ponuntur quia intelligitur maſculinum menſis.

Cenchris
Vectis
Poſtis
Sanguis
Faſcis
Fuſtis
Menſis
Collis
Caulis
Follis
Caſsis
Torris
Pollis
Enſis
Delphis
Vomis
Treſsis
Penis
Funis
Aqualis
Aprilis
Quintilis

Hic aut hæc *finis*, *clunis*, cum *corbe*, *canalis*, *Anguis & halcyonis*, *torquis*, *pulvis*, *cinis*, *amnis*.

Nomina hic poſita ſunt dubii generis. Finis, terminus ſiue extremitas in unaquaque re, *the ende*. Clunis natis, ſive natis tumor, *the buttocke*. Corbis, vas vimineum *a Creill*. Canalis, lignum cavatum, aut quidvis aliud per quod aqua fluit in viis, *a ſpout*. Anguis, ſerpens *a ſerpent*. Halcyonis, avis maritima in arenis medio ferè hyemis ova deponens. Dicitur etiam hæc halcyonis, & halcyone, & latinè alcedo. Torquis, colli ornamentum & ſummi pectoris: ut circulus aureus flexilis obtortus, *a chaine*. Amnis, fluvius, *a flood*. Pulvis, *duſt*. Notandum tamen eſt Canalis, pulvis, cinis, & amnis ſæpius eſſe maſculina.

Finis
Clunis
Corbis
Canalis
Anguis
Halcyonis
Torquis
Amnis
Pulvis

Os maribus detur. Sint neutra *chaos, melos, os, os*
Atq. epos. Hæc *arbos* dices, cui jungito *cos, dos,*
Cum multis Græcis: per us hæc vertere Latini.

Ros Nomen in os desinens est masculinum: ut Ros, humor qui sereno tempore fluit superne, *Dew.* ¶ Excipiuntur
Chaos regula pauca neutri generis. Chaos, confusa rerum mate-
Melos ries: capitur pro nocte & inferno, *a confused masse.* Melos, i
Os est, dulcis modulatio, *Melodie.* Os oris notum est, *the mouth or the face.* Os ossis *a bone.* Epos, carmen, *a verse.* Fœminina
Cos sunt Arbos id est, arbor, *a tree.* Cos, lapis quo ferrum acu-
Dos tur, *a whetstone.* Dos, quod sponso cum uxore datur, *Tocher good.* Capitur pro quovis dono vel gratia. Fœminina sun
Papyros multa Græca in os, quæ in us vertunt Latini: ut Papyros aut papyrus, frutex vel arbuscula AEgypti, unde fiebant chartæ in quibus scribebant: nunc ex linteolis contritis fi-
Eremos priore retento nomine, *Paper.* Eremos vel eremus penulti-
Periodos ma longa, locus desertus, *a desert place, or hermitage.* Periodos
Synodos vel periodus, id est circuitus, *a compleit point.* Synodos ve-
Exodos synodus, id est conventus, *an assemblie, or conuention.* Exodos vel exodus, id est exitus, *an out passage.*

Us mas non ternæ: quod ternæ est, dicito neutrum.

Nomina in us secundæ aut quartæ declinationis, sunt ge-
neris masculini: tertiæ verò neutri. Exempla prioris partis
Acer- secunda declinatione. Acervus, id est cumulus, *an heape.* Ma-
vus nus, equus mansuetus & parvus, *a Naig.* Nævus maculæ
Næ- corpore, *a spotte on the bodie.* Ex quarta declinatione. Casus
vus ruina & eventus, *a fall or chance.* Census, pecunia vel substan-
tia, *Riches.* Ovidius.

In pretio pretium nunc est: dat census honores.
Census amicitias: pauper ubique jacet.

Exempla posterioris partis: ut Corpus, hulcus, vulnus, thus, rus, opus, pectus, tempus latus, munus &c. declarandi in secundo libro. ¶ Excipiuntur multa Græca in us fœ-
minini generis, secundæ declinationis quæ Græcè in os de-
sinunt, ut papyrus, arctus, eremus, periodus, synodus, metho-
dus, & cætera comprehensa sub exceptione præcedenti. Cum multis Græcis, per us hæc vertere Latini.

Fœmi-

Fœmineum *domus* eſt, & *vannus*, *humus*, *colus*, *alvus*,
Et *tribus*, atq. *manus*, ceu *porticus*, ac *acus*, *idus*.

Excipiuntur à priore parte regulæ pauca fœminini generis: Domus, partim ſecundæ, partim quartæ: ut Colus: cujus ablativus colu in quarta declinatione apud Ciceronem reperitur. Et quæ tantum ſecundæ declinationis ſunt, vannus, humus, alvus. Reliqua ſunt quartæ declinationis. Et idus tantum eſt pluralis numeri. Domus eſt ædificium ad habitandum, factum ex tecto & parietibus, *an Houſe*. Impropriè pro quocunque habitaculo ſumitur, ut pro templis & nidis, ferarumque latibulis. Sumitur pro familia, pro gente & pro patria. Vannus, vas vimineum latum, aptum purgando frumento, *a ſeiſe*. Humus, terra humefacta, *earth*. Colus inſtrumentum quod penſa continet, à quo fila fuſo ducuntur, *a rocke*. Alvus, venter, ſed propriè ea pars qua ſordes effluunt, *the wombe*. Tribus, progenies, *a kinred*. Manus, membrum notum, *the hand*. Manus quoque multitudo & poteſtas. Porticus, ampla domus propter repentinos imbres, & umbrarum ac deambulationis gratia ædificata, *a gallerie*. Acus inſtrumentum ſartoris, *a needle*. Acus verò neutri generis tertiæ, à ſimilitudine acus ſartoriæ purgamenta frumenti denotat. Acus maſculini generis, & ſecundæ declinationis, piſciculus eſt. Idus ſunt dies quidam menſis, *certaine dayes of the Month*.

Domus
Vānus
Humus
Colus
Alvus
Tribus
Manus
Porticus
Acus
Idus

Dat *pecus*, hæc *pecudis*, *ſubſcuſque*, *paluſque*, *ſaluſque*,
Quæque *ſenex*, *juvenis*, cum *ſervio*, nomina donant,
Et *virtus*, *incus*: at maſcula ſunt *lepus* & *mus*.
Et quæ *pus* donat, veluti *chytrapus* volo jungi.

A poſteriore parte regulæ excipiuntur pauca fœminini generis, quæ ſunt hæc. Pecus, quando genitivus eſt pecudis: nam ſi pecoris facit, neutri eſt, *all ſorts of beaſts*. Et utrunque ſignificat quodvis animal, quod hominis ſub imperio pabulo terræ paſcitur: ut ſunt boves, aſini, equi, cameli, oves, capræ, &c. Pecus pecoris, etiam totum gregem ſignificat.

Pecus

Virgil. *Deſpectus tibi ſum, nec quis ſim quaris Alexi:*
Quam diues pecoris, nivei quam lactis abundans.

Subſcus Subſcus, tabella qua tabulæ inter ſe conjunguntur, quia
qua immittitur ſuccciditur. Cato de re ruſtica. Subſcudes
Palus ilignas adindito. Palus, terra aquoſa, vel aqua nigra non
Salus fluens, *a myre*. Palus pali maſculini eſt ſtipes magnus, *a great*
Senectus *ſtake*. Salus, incolumitas: aliquando etiam remedium, *health*.
Iuventus Senectus ſenecta, ſenum ætas, *age*. Iuventus, juvenum ætas,
Servitus & capitur pro ipſis juvenibus *youth-head*. Servitus, ſervien-
Virtus di conditio & ſervitium, *ſeruice*. Virtus eſt ars benè rectèq;
Incus vivendi & propriè fortitudinem ſignificat, *vertue*. Incus
Lepus ferramentum magnum ſuper quod fabri cudunt, *a ſtudie*.
Mus At maſculini generis ſunt Lepus, animal notum, *an Hare*.
Tripus Et Mus, *a Mous*. Maſculina ſunt Græca à pus podis, id eſt,
Chytra- pes: ut Tripus, id eſt, menſa tripes, *a three footed boord*. Chy-
pus trapus, ferramentum cui ſuperponitur cacabus, vel olla ha-
Antipus bens pedes, *a footed pot*. Chytra vel chytron eſt olla, *a pot*.
Antipus, homo contra pedes noſtros ambulans.

Carbaſus hic aut hæc, *groſſus*, dant *grus*, *atomuſque*,
Lecythus, atque *pharus*, *penus & ſpecus*, *& paradiſus*.
Sic *alvus* quondam, junge *intybus*, atque *phaſelus*,
Pampinus, atque *arquus*, pro fructu *ficus*, at hic vult
Pro morbo: nunquam declinat quarta virile,
Hoc *ſpecus*, atque *penus* dices, dum tertia flectit.
Hic aut hoc *vulgus*. Solum hoc *virus*, *pelaguſq*.

Quædam nomina in us ſunt dubii generis: ut hic vel
Carba- hæc Carbaſus ſæpius fœminini generis, eſt genus lini mi-
ſus ræ tenuitatis, unde fiebant vela, quæ ob id undecunque
Grus fiunt, nunc carbaſa dicuntur. *fine lint, or a ſaile*. Grus, epicœni
Groſſus generis ſub hic vel hæc, avis eſt nota, *a Crane*. Groſſus, fi-
Atomus cus abortiva, quæ non matureſcit, *a wildfig*. Atomus, corpus
Lecythus inſecabile, *the motes of the Sunne*. Lecythus, ampulla olearia,

ἐν Oylie ſtoip. Pharus, turris altiſsima in aliquo portu, propter navigantium ſalutem, ad prælucendi miniſterium fabricata, *a beaken.* Penus ſecundæ vel quartæ declinationis eſt maſculini generis vel fœminini, tertiæ verò ſolum neutri generis eſt, quemadmodum & ſpecus. Significat autem Penus omne eſculentum & poculentum, quo homines veſcuntur, *any thing that may be eaten.* Specus eſt ſpelunca, unde ſpectare licet, *a denne.* Paradiſus, id eſt, pomarium & locus amœniſsimus, in quo conſtitutus fuerat à Deo homo, fœminini generis eſt apud Græcos, *Paradiſe.* Alvus olim quoq. maſculini generis erat, nunc tantum fœminini eſt. Intybus herbæ nomen, *Cicorie.* Phaſelus, navicula velox & oblonga, *a Barge, or Pinnage.* Pampinus, vitis ramus. Arcus vel arquus, pro Iride, tam ſecundæ quam quartæ declinationis: melius eſt maſculini generis, *the raine-bow.* Ficus, arbor nota ſolum eſt fœminini generis, per regulam generalem, *a figge tree.* Ficus pro fructu eſt maſculini & fœminini generis, in maſculino ſolum ſecundæ declinationis: etiam morbum quendam à ſimilitudine fici ſignificans, *the ſike.* In fœminino genere, tam ſecundam quam quartam declinationem recipit. Mart. Lib. 1.

Pharus
Penus
Specus
Paradiſus
Alvus
Intybus
Phaſelus
Pampinus
Arcus vel arquus
Ficus

Cum dixi ficus rides quaſi barbara verba,
Et dici ficos Caciliane jubes.
Dicemus ficus, quas ſcimus in arbore naſci.
Dicemus ficos, Caciliane tuos.

Vulgus eſt multitudo ignobilis, tam maſculini quam neutri generis, *the common people.* Tantum ſunt neutri generis: Pelagus, mare, *the ſea.* Et Virus, venenum, gravis odor, *poyſon.* Pelagus etiam nõnunquam maſculine reperitur. Valer. Flac. *Pelagum quantos aperimus in uſus.*

Vulgus
Pelagus
Virus

Fœmineum eſt *laus*, *fraus*, velut s, cui conſona juncta eſt.

Laus & fraus, & omnia nomina deſinentia in s præcedente conſonante, ſunt fœminini generis: ut Trabs, puls, ſtirps, ars, glans, mens, &c. Laus, propriè virtus & laudatio, *prayſe, or loving.* Fraus, deceptio & periculum, *deceit.* Trabs craſſum lignum in ædificio, *the balke of an houſe.* Hyems, id eſt, bruma, *the winter.*

Laus
Fraus
Trabs
Stirps
Hyems

Maſcula ſunt *pons*, *fons*, *mons*, *ſeps*, dum denotat anguem:

Denſq;, Chalybs, torrens: aſsis cui jungito partes,
Et polyſyllaba in s, dum p præponitur illis.

Excipiuntur ab illa regula quædam maſculini generis, & ſunt hæc. Fons à fundendo, quia fundit aquam, *a running well.* Pons aſſer, vel quidvis aliud per quod ſupra aquas tranſimus, *a bridge.* Mons terræ tumor altiſsimus, *a mountaine.* Seps, parvus ſerpens, ex cujus ictu membra perçuſſa putreſcunt, *a kinde of ſerpent.* Lucan.

Fons
Pons
Mons
Seps

Oſſaque diſſolvens cum corpore tabificus ſeps.

At ſeps pro ſepimento eſt fœmininum, & in eadem ſignificatione dicitur hæc ſepes, hujus ſepis, *an hedge.* Dens, *a tooth.* Chalybs, populus quidam, & ferrum optimum, & aliquid ex chalybe fabricatum, *Steele.* Torrens, fluvius ex imbre aggeſtus, *a ſpait.* Item maſculina ſunt nomina ſignificantia partes aſsis. Vnde As eſt duodecim unciæ. Vncia eſt prima pars aſsis, *an vnce.* Nomina itaque de quibus loquor ſunt. Sextans ſexta pars aſsis, id eſt duæ unciæ, *two vnces.* Quadrans unciæ tres, quaſi quarta pars aſsis, & vocatur etiam Triuncium, *three vnces.* Triens tertia pars aſsis, id eſt unciæ quatuor, *foure vnces.* Quincunx unciæ quinque hoc in unx deſinit non in ns, *five vnces.* Semis, id eſt ſemiaſs hoc eſt ſex unciæ, *ſix vnces.* Septunx in x, non in ns, id eſt unciæ ſeptem, *ſeuen vnces.* Bes, id eſt unciæ octo, *eight vnces.* Dodrans unciæ novem, quaſi dempto quadrante, & dicitur nonuncium, *nine vnces.* Dextans, id eſt unciæ decem quaſi dempto ſextante, *ten vnces.* Deunx in x, non in ns, unciæ undecim, quaſi dempta uncia ab eſſe, *elleuen vnces.* Hæc nomina ſignificant nummos & vaſa. Item maſculina ſunt polyſyllaba in ps: ut Hydrops, aqua intercus, *hydropſie.* AEthiops maſculinum eſt: quia fœmina dicitur AEthiopiſſa, *a More.*

Sextans
Quadrãs
Triens
Quincũx
Semis
Septunx
Bes
Dodrans
Dextans
Deunx
Hydrops
Æthiops

Hic aut hæc *forceps & adeps, frons*, cum *ſcrobe, ſerpens,*
Atque *rudens, & ſtirps*, dum truncum ſignificabit.

Pauca in s deſinentia præcedente conſonante, ſunt dubii generis: ut Forceps, inſtrumentum quo tenetur aliquid, *a paire of tangs.* Adeps, id eſt pinguetudo cujuſcunque rei eſſe. Frons nunc fœmininum eſt, ſive ſolium, ſive capitis anterior

Forceps
Adeps
Frons

anteriorem partem notet, *the forehead, or the leafe of a tree.* Scrobs Scrobs, fossa aut puteus, *a ditch, or furre.* Serpens, id est anguis, *an Edder.* Rudens, funis nauticus, *a Cable.* Stirps proorigine, vel pro gente solum est fœmininum, at pro truncо vel radice, tam masculini quam fœminini generis est, *the roote of a tree.* Serpens Rudens Stirps

Hæc petit x. polysyllaba in ax & in ex maribus do.

Dic tamen hæc *fornax*, *similax*, *carex*, velut *halex.*

Addatur *vibex*, cum *forfex*, atque *supellex.*

Nomina in x sunt fœminini generis: ut Celox. i. scapha, nomen habet à celeritate, *a scallope.* Pax, lex, &c. ¶ Excipiuntur polysyllaba, tam in ax quam in ex, quia sunt masculini generis: ut Thorax. i. pectus, & pectoris munimentum, *the breſt: or breſt-plate.* Nycticorax, corvus nocturnus, à nyx. i. nox, & corax, corvus, *the night crowe.* Frutex, medium quid inter arborem & herbam, *a ſticke.* Pollex, primus digitus, quia præ cæteris pollet, *the thumbe.* Inter polysyllaba, id est, habentia plures syllabas quam unam, fœminini generis sunt. Fornax, caminus ubi coquuntur lapides, *a fornace.* Similax & smilax genus hederæ, flore candido, olente lilium. Carex, herba acuta & durissima similis asparago, *wild ſegge.* Halex, piscis, *an Hering.* Vibex, signum flagelli in corpore, *the marke of a ſtraike.* Forfex, instrumentum sartorum, quo aliquid scindunt, *a paire of Sheeres.* Supellex, res domestica, *houſe-holde-ſtuffe.* Thorax Nycticorax Frutex Pollex Fornax Similax Carex Halex Vibex Forfex Supellex

Masculа sunt *fornix*, *phœnix*, cum *mastige*, *varix*
Et *bombyx*, *spadix*, *& oryx*: quodq. *uncia* præbet:
Grex, *& eryx*, *sandix*, *volvox*, *calyxque*, *calixque.*

A regula hæc petit x tolluntur plura masculini generis: ut Fornix, arcus in ædificiis, & quodcunque opus concameratum, *a pend, or vault.* Phœnix, avis unica. Phœnix etiam est ventus quidam & fluvius, & vir regionis Phœniciæ. Mastix, mastigis, id est flagellum. Vtimur in compositis, ut Homeromastix, id est reprehensor Homeri, & flagellator. Varix, vena tumida in corpore humano, *a bolden vain.* Rombyx pro verme, araneorum in morem, tenuissima fila ducente Fornix Phœnix Mastix Varix Bombyx

Spadix ducente ad veſtem faciendam, *a ſilke worme*. Spadix eſt qui-
Oryx dam color, *Scarlet*. Oryx animal in Getulia, ex caprarum
genere. Compoſita ab uncia ſunt. Quincunx, ſeptunx, de-
Grex unx: de quibus dictum eſt in præcedentibus. Grex, pecu-
Eryx dum multitudo, *a flocke of beſtiall*. Eryx, montis Siciliæ nomẽ,
Sandix Sandix, herba quædam & coloris genus. Volvox, vermi-
Volvox qui convolvolus & involvolus dicitur *a kind of worme*. Ca-
Calyx lyx cum y Græco, priore producta. maſculini generis, bac-
ca roſæ, id eſt, roſa clauſa & omnis cortex, ſive putamen,
Calix cui fructus aliquis includitur, *an vnſpred flower*. Calix cum
noſtro eſt vas potorium: aut etiam, in quo legumina, &
cætera reponuntur, *a Cuppe*.

Hic aut hæc *cortex*, *& onyx* cum prole, *ſilex*, *lynx*
Imbrex, *calx*, *ramex*, *pumex*, *obicem* volo jungi,
Atque *culex*, *natrix*. Sunt qui *limax* quoque
jungunt.

Quædam nomina in x ſunt dubii generis: ut hic aut hæc
Cortex Cortex, & eſt velut corium cujuſcunq. rei, *the bark*. Onyx,
Onyx id eſt, unguis & gemma candorem habens unguis huma-
Sardo- ni, *the naile, or a pretious ſtone*. Sardonyx, gemma Sardi, ony-
nyx chis quo colorem repræſentãs, *a Sardonix*. Silex eſt lapis du-
Silex riſsimus, unde excutitur ĩgnis, *a flint ſtone*. Lynx, eſt animal
Lynx maculoſum, ex luporum genere, acutiſsimè videns, cujus
urina in calculi duritiem vertitur, *a beaſt of ſharpe ſight*. Im-
Imbrex brex eſt canalis in tecto, per quem defluit imber, *a gutter in*
the thacke. Calx, pes imus dubii generis eſt, *the heele*. Alias
Calx tantum fœminini. Ramex, credo melius eſſe maſculinum:
Ramex eſt autem idem quod hernia, *Rambur ſenneſſe*. Pumex, lapis
Pumex cavernoſus, ad corpora lævigandа laudatiſsimus, *a pumiſh*
ſtone. Plaut. Pumex non eſt æque aridus, atque hic eſt ſenex.
Obex Obex, objectum, vel obſtaculum, ut peſſulus, ſera, *a barre*.
Culex Culex, vermiculus alatus, *a midge*. Natrix, ſerpens aquati-
Natrix cus, *a water ſnake*. Limax, eſt teſtudo & cochlea terreſtris,
Limax quæ & limaca, à limo dicitur, *a Snaile*.

DE REGVLARI PARTIVM orationis casualium declinatione.

LIBER SECVNDVS.

DEclinationis vocabulum quia generale est, etiam verborum variationi convenit. Sed nobis hic est declinatio dictionis per casus in fine variatio. Vt Nominativo hæc Musa: Genitivo hujus Musæ: Dativo huic Musæ, &c. Variantur autem per casus tres tantũ orationis partes, quas ob id casuales vocant, & sunt Nomen, Pronomen, & Participium. Participia declinantur ut nomina. De pronominibus in fine agetur.

Declinationes nominum sunt quinque: quibus quandoquidem nomina dantur (quemadmodum & conjugationibus verborum & personis) ab ordine quem acceperunt. Hinc est quod rectius interrogaturi sumus. Quotæ declinationis? ut & quotæ personæ? Quotæ conjugationis? quam cujus declinationis? &c. Quotus enim de numero ordinali interrogat, non quis.

Casus est declinationis gradus, & sunt sex: qui dividuntur in rectos & obliquos. Recti duo sunt, Nominativus & Vocativus. Hic enim nominativo qui propriè rectus dicitur plerũq; similis est. Quatuor sunt obliqui, Genitivus, Dativus, Accusativus & Ablativus.

Nominativus casus est qui rem nominat. Hunc quoniam à nullo cadit, impropriè casum dici volunt.

Genitivus est quo utimur interrogati de genere, origine vel possessore. Cujus est filius Paris? priami. Et patrius dicitur: quod per ipsum Patronymicum exponatur: ut Priamides, id est, Priami filius.

Dativus significat id cui aliquid datur vel acquiritur, aut etiam commendatur, ideò commendativus dicitur.

Accusativus, incusativus, & causativus, aliquid accusari, & in caussa fieri ostendit.

Vocativus, vel salutativus, qui vocationem, salutationemque dicit.

Ablativus, plerumque id à quo aliquid aufertur, significat & dicitur Latinus, quia Græci hunc casum non habent.

Notabis in universum de omnibus casibus, quod frequenter ab ordine suo denominantur: ut Nominativus vocatur primus, genitivus secundus, dativus tertius, accusativus quartus, vocativus quintus, ablativus sextus.

Sunt qui adjiciunt septimum & octavum casum. De quibus in Syntaxi: Nihil enim hi, quantum ad formationem pertinet, a dativo & ablativo differunt.

¶ REGV-

¶ REGVLÆ GENERALES, SIVE PLVRIBVS declinationibus communes.

Compositũ simplexque modo simili gradiũtur
Demitur *exsanguis*: sine carmine plura recludã.

Simplex & compositum plerunq; simili modo declinatur: ut pes & bipes. ¶ Excipiuntur autem à regula Exsanguis, quod genitivum similem nominativo facit, licet simplex sanguis, faciat sanguinis. Est autem exsanguis carens sanguine. i. admodum pallidus vel mortuus, *very wan, or dead.* Tolliuntur plura: nam à substantivis facta adjectiva in ablativis & quibusdam aliis casibus aliter erunt quam simplicia: ut Caulis ablativum facit caule, unicaulis verò unicauli. Et à manus composita sunt secundæ declinationis: ut centimanus.

Exsanguis

Rectũ in cõpositis tãtummodo flectere fas est,
Alteruter rectum nescit variare priorem.

Dictio composita ex pluribus casibus non declinatur, nisi ex parte recti. Vnde si ex duobus nominativis conficiatur declinabitur uterque nominativus, si declinationem recipiat ut Respublica Reipublicæ, civitas libera, quæ jure regitur, *free Common-wealth.* Si ex recto & obliquo fiat, aut contra, solus nominativus declinabitur: ut Tribunusplebis, urbisprætor, ictus jurisperitus, senatusconsultũ, plebiscitum. Si verò nomen ex duobus obliquis constet, nullo modo flectitur, ut hujusmodi, cujusmodi, &c. A parte prima excipiuntur Alteruter, quod licet ex duobus rectis constet, tamẽ solũ declinatur posterior rectus: sic nominativo. Alteruter, alterutra, alterutrum, &c. Est autem Alteruter, quivis è duobus aut unus è duobus. Leopardus, & puerpera, tantum ex posteriori parte declinantur, quia prior pars compositi mutatur Lea, & pueri.

Nota nomen eum nomine quatuor modis componi

Respublica

Alteruter

Notatio

Quotiescunque alter nominativorum aliquo caret tota dictio eodem carebit: ut Iusjurandum caret genitivo & dativo ablativoque pluralibus, quia illis jus caret: unusquisque caret vocativo ut quisque. Suiipsius caret nominativo, ut Sui.

In neutris primus, quartus, quintus similes sũt,
Queis in a pluralis semper, cum fleximus exit.

Nomina neutri generis in quacunque declinatione habent tres casus similes, nominativum, accusativum, vocativum, in utroblbet

utrolibet numero & hi casus si declinentur pluraliter, terminantur in a: ut Nominativo, Accusativo, Vocativo scamnum: & in plurali scamna. Sic corpus corpora: cornu cornua. Si non declinentur, non necessariò pluraliter in a desinunt: ut Centum, mille, tempe. Item ambo, duo, quamvis declinentur in a non desinunt, quia omninò irregularia sunt.

Est primo quintus similis. Sed Græcus, s, aufert Sæpe: velut *Thoma, Theseu, Panthu, Pari, Palla.*

Vocativus utriusque numeri similis est nominativo: ut Nominativo Musa, puer, panis. Vocativo O Musa, puer, panis. Pluraliter hæ Musæ, hi pueri, panes. O Musæ, pueri, panes.

¶ Ab hac regula excipiuntur primo nomina Græca in s, quæ literam s sæpe in vocativo abjiciunt: ut hic Æneas, Thomas: Ænea, Thoma. Sic omnia primæ in as terminata. Hic Anchises, Priamides. O Anchise, Priamide. Sic omnia in es primæ, Hic Tydeus, Orpheus. O Tydeu, Orpheu. Sic omnia in eus per eu diphthongon desinentia. Hic Panthus, Oedipus, Melampus. O Panthu, Oedipu, Melampu. Talia sunt admodum pauca. Hic Calchas, Pallas. O Calcha, Palla. Talia in tertia sunt omnia virorum propria in as, quorum fit genitivus in antis. Pallas Palladis. Deæ nomen habet vocativum nominativo simlem. Hic Achilles, O Achille: Hic Paris, O Pari: quod ut alia quædam aliquando s literam retinet. Ab hac regula exceptio declarabitur in declinatione secunda.

Syncopa plurali nonnunquam fit genitivo.

Syncopa aliquando fit in genitivo plurali. In prima quidem declinatione, ut Cœlicolûm pro Cœlicolarum. In secunda: ut Deum pro Deorum. In tertia: ut Cœlestum pro Cœlestium. In quarta declinatione: ut Currum pro curruum. Syncopa est ablatio literæ vel syllabæ è medio dictionis. Huic est figura contraria Epenthesis, quæ est adjectio literæ vel syllabæ in medio dictionis. Vt alituum pro thesis alitum, propter versum recipitur. Syncopa. Epenthesis.

Plurali similis sexto vult tertius esse.

Dativus & ablativus plurales cujuscunque declinationis sunt similes: ut Dativo & Ablativo Musis, Magistris, Patribus, Manibus, Diebus.

¶ PRI-

¶ PRIMA DECLINATIO.

Prima dat, as, es, e, rectis, & a. Patrius æ vult
Cum terno. Sed ab e recto, genitivus in es fit
Casibus his *Adam* tantum flectunt & *Abraham*.

Prima declinatio habet quatuor terminationes nominativi singularis: As, ut Æneas, Andreas, Thomas. Es, ut Alcides, Chryses, Anchises, & plura virorum propria. Quædam sunt appellativa, ut Cometes, Prophetes, Levites, Psaltes. E, ut pentecoste, festum Spiritus sancti. Interpretatur quinquagenaria, quia quinquagesimo die post Dominicam resurrectionem celebratur. Talia qnædam Latine terminantur etiam in a: ut Helene vel Helena Grammatice vel Grammatica, &c. Sic se habent & in es hujus declinationis nomina. ut Cometes vel cometa: Planetes vel planeta. A, ut Poeta, qui facit carmina, *Poet.* Arca, id est cista, *a kist.* Arra nummus qui datur in contractibus, vel pars solutionis in contractus initio data: dicitur etiam arrabo, *an earnest-penny.* Additur a nonnullis, quinta terminatio am: ut Adam, Abraham, quæ meliùs per secundam inflectuntur Adamus, Abrahamus. ¶ Patrius æ vult cum terno. Genitivus & Dativus primæ declinationis singularis numeri desinunt in æ diphthongon: ut patria hujus patriæ, huic patriæ locus in quo quis natus est, *a native countrey.* Musa cantilena & poetarum Dea, *a song.* Aura, lenis ventus & splendor, & favor, *a soft aire.* Diphthongus est duarum vocalium vim suam retinentium in eadem syllaba conglutinatio. Et sunt Latinæ quatuor: æ, œ, au, & eu: ut Musæ, cœna, audio, eugé. Diphthongus, a dis, id est, bis, & pthongos, id est, sonus, quasi duarum vocalium sonus. Sed in æ & œ parum audiuntur a diphthongo. Veteres frequenter in genitivo per duas syllabas ai proferebant dixerunt: ut Aulai pro Aulæ pictai pro pictæ, unde Vir. *Aulai in medio libabant pocula Bacchi.* Idem. *Dives pictai vestis & auri.* Vetustissimi ad imitationem Græcorum etiam as dedere nominibus præsertim in a purum & in da, ra, tha, desinentibus: ut Familia, familias: Leda, Ledas: terra, terras: Martha, Marthas. ¶ Sed ab e recto. Excipiuntur à regula quantum ad genitivum nomina Græca in e, quia genitivum faciunt in es, Dativum verò in æ diphthongon, ut hæc pentecoste, hujus pentecostes, huic pentecostæ: sic Magdalene, Thisbe, Penelope, Calliope, Circe, & alia plurima mulierum propria.

Poeta
Arca
Arra
Patria
Musa
Aura
Diphthongus quid.

Am fa

Am faciet quartus. Finita per as, vel a Græca
An quoq. dant: en fiet ab es, & ab e, nec habent em.

Accusativus primæ declinationis terminatur in am: ut hæc Sella, hanc sellam, id est, sedes: Sic cella per c, est cubiculũ & penuarium: ut Cella vinaria. Camera, testudo, id est, ædificii curvatura in modum cœli aut palati. Finita per as. Græca nomina in as & a etiam mittũt accusativum in an: ut hic Thomas, Æneas, Boreas: hunc Thomam vel Thoman: Æneam vel Æneam: Boream vel Borean: Hæc Ossa, Ætna, hanc Ossam, vel Ossan: Ætnam vel Ætnan, nomina montium sunt. Nomina in es, & in e desinentia, faciunt accusativum in en, nunquam in em: ut hic Anchises hunc Anchisen: hæc Ninive, hanc Niniven.

Sella
Cella
Camera

A sextus donat. Tamen es ac e retinent e.

Ablativus in a desinit: ut ab hac Musa, ab hoc Ænea. Sic Lagena, vas in quo viatores potum deferunt, *a Can.* Fidelia, vas fictile cui vinum ac cervisia imponitur, *a pig.* Latrina, locus privatus ac latens, quem quisque domi habet, *a Shield.* Cloaca, locus cavus per quem colluvies fluit, *a conduit for filth.* Mantica, saccus aut pera cujus pars post tergũ, pars ante pectus, dum geritur, pendet, *a wallet.* Mantissa, additamentum, quod ultra justam mensuram adjicitur rei venditæ, ut cervisiæ aut vino, *a Tulciet.* Tamen es ac e, &c. Nomina in es & in e desinentia faciunt ablativum in e: ut ab hoc Anchise, Comete, ab hac Theriace, quoddam medicamentum, *Tryakill.* Strophe, versutia vel deceptio, *deceit.* Ode, id est, cantus, *a song.* Hæc & similia solum in e ablativum habent. Sic nomina in es in accusativo en solum habent, in ablativo solum e, Anchisam verò & Anchisa, sunt a nominativo in a: Sic Virg. *Anchisa genitore.* Anchisa enim pro Anchises aliquando dictum est: ut Atrida pro Atrides, id est, filius vel Nepos Atrei.

Lagena
Fidelia
Latrina
Cloaca
Mantica
Mantissa
Theriace
Strophe
Ode
Anchisa
Atrida

Primus pluralis fit in æ. Genitivus in arum.

Nominativus pluralis in æ diphthongon desinit, cui similis est vocativus. Genitivus fit in arum: ut hæ Musæ, o Musæ, harum Musarum. Nomina in e desinentia Latini in plurali vix unquam usurpant, nisi secundum declinationem Latinam, tanquam singulariter terminentur in a.

Tertius is poscit, tamen abus paucula donant:
Filia, mula, duæ, liberta, equa, nata, Dea, Ambæ.

Dativus pluralis in is desinit, dativo ablativus similis est, regulam. Plurali similis. &c. ut his Musis, Pennis. Octo indu habent abus: ut filia filiabus, sic nata. &c. quorum ambæ, di nulla differentiæ caussa faciunt abus: ut ambabus, duabus. R liqua differentiæ caussa faciunt abus: ne de maribus videa

Nata sermo. Vbi verò ambiguitas per adjecta tollitur: inveniun
Li- quandoq. is tenere. Nata, id est filia, *a daughter*. Liberta, mul
berta libera quæ fuit serva, *a free woman*. Libertus, est talis vir.

Accusativus pluralis semper in as fit.

Anima Accusativus in as finitur: ut has animas, crumenas. Ani
Crume- est spiritus, corpus vivificans, *the soule, or life*. Crumena, ma
na supium, *a Purse*. Ansa est vasis auricula, *the lug of any vess*
Ansa etiam est fibula, quæ calceis insuitur, *a buckill*. Tibull.

Ansaque compressos alligat arcta pedes.

Scutica Scutica, verberandi ex funiculis instrumentum, *a scourg*
Dolabra Dolabra, lævigandi instrumentum, *a Plaine*.

¶ SECVNDA DECLINATIO.

Altera sex rectis, er, ir, eus, ur, dat vel us aut um. Addimus è græcis os & on, per us, um varianda

Nominativus secundæ declinationis habet sex termina tiones, er, ir, eus, us, ur, um. Eus est terminatio Græca. Hi jungimus Græcam terminationem os, quam Latini sæpi simè vertunt in us: & on, quam vertunt in um. Exemp

Faber sunt Faber quicunque artifex malleo utitur: ut Faber lig
Magister narius. *a Wright*. Faber ferrarius, *a Smith*. Faber murarius,
Glaber *Mason*. Magister, cui cura rei incumbit: ut Magister pag
Scaber Magister vigilum. Quicunque ludo literario præest, Ma-
Trevir gister, vel unico verbo ludimagister rectè dicitur. Glaber,
Levir glabra, glabrum, id est calvus, sine crine aut herbis vel se gere: nam ager aliquando glaber est, *balde, or smooth*. Scaber, sordidus, asper: ut ungues scabri, cutis scabra, *filthie*. Ini tria sunt. Vir, id est mas. Trevir, aliquis è civitate Trevi-

Circus rensi. Levir, frater mariti vel uxoris, *a good brother*. In eus no-
Colum mina virorum propria: ut Orpheus, Perseus, Tydeus. In
Solum ur unicum est nomen adjectivum. Satur, satura, saturum. In us & um sine numero nobis cognita sunt: ut Circus, locus rotundus, *a circle*. Hircus, mas caprarum, *a Bucke*. Co lum vas per quod purgatur lac: aut alius liquor, *a Syeth* Solum quodvis sustentaculum: ut terra est hominis so-

lum

ium, *the ground.* Ovid. *Omne ſolum forti patria eſt: ut piſcibus æquor.* Os, ut Samos, Lesbos. On, ut Pelion, Ilion.

I patrius ſervat. Genitivus non ſuperabit.

Genitivus ſecundæ declinationis in i definit: ut hujus Magiſtri, ſcamni. Genitivus non ſuperabit) Sententia eſt: Genit. ſecundæ declinat. nō habebit plures ſyllabas quam nominativus: & hoc dicunt non creſcit genitivus: ut hic Vafer Vafer, hujus vafri, id eſt callidus & aſtutus, *ſubtill.* Ater, Ater valde niger, *blacke.* Atramentum, ater liquor ex quo fiunt Teter literæ, *Inke.* Teter, id eſt turpis, deformis, *filthie.* Iusiurādum Iusiuran- non creſcit ea parte qua eſt ſecundæ declinationis, & eſt dum ſolenne iuramentum, & religioſa affirmatio, *a ſolemne oath.*

Creſcit ir, ur, *gener, proſper, puer, aſper, adulter, Presbyter* atq. *tener, miſer, exter, gibber, Iberque,* Et *lacer,* atque *ſocer, Liger,* orta *gero, fero, liber,* Addimus his *dexter,* cui Syncopa fiet, ut *aſper.*

Creſcunt tamen pauca, ut quæcunque in ir desinunt: veluti vir viri: levir leviri. Et ur: ut ſatur ſaturi, cum ſequentibus in er: ut gener generi: maritus filiæ, *a good ſonne.* Gener Proſper proſperi: fœlicitatem adferens, *happy.* Puer eſt teſte Proſper Varrone, qui nondum exceſsit annum decimum quintum. Puer Aſper durus acutus, *rude, or ſharpe.* Sumitur pro irato. Adul- Aſper ter, qui matrimonium violat: mulier adultera dicitur. Preſ- Adulter byter Græce presbyteros, id eſt ſenior, *an Elder.* Tener te- Presby- nera tenerum, id eſt mollis, *tender*: ut Tener agnus. Miſer, ter infœlix, *wretched.* Exter extera exterum, id eſt externus, *a* Tener *ſtranger.* Gibber. i. gibboſus vel gibberoſus, qui tumorem in Miſer dorſo habet, qui gibbus dicitur, vel hæc gibba, *crooke-backed.* Exter Iber iberi: vel tertiæ Iber iberis. i. Hiſpanus, *a Spaniard.* Sub Gibber hoc nomine comprehenditur. Celtiber celtiberi, à Celtis Iber Galliæ populis, & Iberis conflatum nomen, eſt populus Celtiber Hiſpaniæ. Regio vocatur Celtiberia. Producunt autem Iber & Celtiber ſemper genitivi penultimam quam alii hic corripiunt. Lacer laceratus vel laniatus, *reuen.* Socer, pater Lacer mariti vel uxoris, *the good father.* Liger ligeri, viri proprium. Socer Creſcunt etiam compoſita à gero & fero: ut Claviger, qui Liger clavā gerere dicitur: ut Hercules, vel clavem, ut oſtiarius, *a* Claviger *porter.* Laniger, lanigera, lanigerū. i. lanā gerens: ut ovis eſt Laniger lanigera, *that beares wooll.* Sic Setiger, corniger, belliger, &c.

Signifer

Signifer Stellifer Lucifer Liber Dexter

Signifer, id est, ferens signum bellicum, *a Captaine of an* *signe*. Stellifer, ferens stellas. Lucifer, ferens lucem. Sic lat tifer, opifer, somnifer, lethifer, mortifer, &c. Liber pro longa adjectivum, & Bacchi nomen. Nam pro corticea codice minimè crescit: ut liber libri: Dexter, dexteri, per syncopam dextri habet: ut asper, asperi, vel per eand figuram aspri.

Conservant normam pronominis ista secund *Unus, uter, neuter, solus, quis & ullus, & alter,* Atque *alius, totus.* Fuit olim patrius *uni.*

Hæc nomina, unus, uter cum suis, uterque, utervis, uter bet, neuter, solus, quis (quod ex Donato notum) ullus, alte alius, & totus, habent in genitivo ius, & dativo i: quia decl nantur, ut pronomina secundæ declinationis: veluti nomin tivo unus, una, unum: Genitivo unius: Dativo uni, &c. Aliu crescit in genitivo, non syllabis, sed quantitate, quia secund syllaba in genitivo solum est longa, in nominativo auter brevis. Alterius penultimam solum corripit, quam reliqua prosa producunt tantum, in versu variatur. Plebeii versicu sunt, *Rectus vult alius: poscit genitivus alius:*

Corripit alterius semper: producit alius.

Item alius facit Dativum trissyllabam alii cum reliqu dativum faciant à genitivo abjecto us syllaba. Sub ullus, i est aliquis, comprehēditur Nullus, id est, non ullus: uter, qui

Neuter

è duobus. Cætera sunt nota. Neuter habet neutrius in genitivo, & neutri in dativo, sæpius quam neutri, neutræ: nisi in Grammatica locutione neutri generis, pro quo nollem dicer neutrius generis. ¶ Fuit olim patrius uni.] Veteres hæ omnia præter quis declinabant, ut bonus. Nec desunt etiam apud Ciceronem & Terentium exempla.

Ei vel ei, vel eos, dabit eus. Volet *Androgeos* o.

Nomen in eus desinens, facit genitivum in ei syllabam, vel per duas syllabas in ei vel eos: ut Tydeus, Tydei. per duas syllabas, vel Tydei per tres, vel Tydeos. Cave Latinum putes esse genitivum apud Virg. 4. Eclog. *Orphei Calliopea* *Lino formosus Apollo.* Est enim dativus Græcus. Androgeos verò facit in genitivo Androgeo. Sub hoc comprehendi vo lo Appollos, Apollo: Tydeos, Tydeo: Athos, Atho, & pau ca alia quæ in os longum Attice desinentia, habent etiam o in

Androgeos

dativo

dativo & ablativo. In accusativo on longum vel o. Vocativus autem est nominativo similis.

I vates quandoque jacit, ceu *cura peculi.*

Quando genitivus terminatur in duo ii, solet alterum causa metri quandoque abjici. Virgil.

Nec spes libertatis erat, nec cura peculi.

Per Apocopen pro peculii. Sic Tuguri pro Tugurii, Antoni pro Antonii. Peculium est proprium alicujus bonū *proper good.* Peculiaris proprius. Tugurii. i. domuncula rustica, *a coit house.* Virgil. *Pauperis & tuguri congestum cespite culmen.*

Apocope est ablatio literæ vel syllabæ à fine dictionis. Apocopé

Tertius & sextus formantur in o tibi casus.

Dativus & ablativus in o desinunt, ut huic Magistro, ab hoc Magistro.

Um poscit quartus. Quandoque per on loco Græca

Eus ea vult etiam. Per e quintus vertit us: absq.

O *fili, Deus, & fluvius, populus, chorus, agnus,*

Quatuor hæc e volūt etiam, ut pro rege *Latinus.*

Accusativus in um desinit: ut Mæander Mæandrum: fluvius quidam nimis curvus & flexuosus. Ideo, Mæander pro ambagibus & fraude capitur, *a bout-gate.* Cic. Scio quos tu Mæandros quæsiviſti. Tholus pertica in templo ad quam dona suspenduntur. Scrupulus, lapis in arena pedes ambulantium lædens, unde ponitur pro dubio & molestia, *a little stone, or a doubt.* Terent. Vnus mihi scrupulus restat, qui me malè habet. Scopulus, mons lapideus prope mare, vel in mari, *a rocke in the sea.* Scopus, aliquid in quod sagittarii dirigunt sagittas, *a marke.* Capulus, quo culter aut aliquid tenetur, *an heft.* ¶ Quandoque per on) Nomina Græca quæ possunt in os vel us desinere, faciunt etiam sæpe accusativum in on: ut hæc diphthongos vel diphthongus: hanc diphthongum vel diphthongon. De neutris in nominativo in on vel in um desinentibus hoc ipsum denuò præcipere supervacuum est. Quæ in eus desinunt sæpius accusativum in ea mittunt: ut Tydeus Tydea: Orpheus Orphea. ¶ Per e quintus vertit us) Nomina secundæ declinationis terminata in us, mutant in vocativo us in e: ut Cantherius, O Cantherie,

Mæander Tholus Scrupulus Scopulus Capulus Cantherius

Lanius Tabellarius — therie, equus castratus, *a Gelding*. Sic Lanius, qui laniat carnes & eas vendit, *a Boucher*. Tabellarius, qui defert tabellas id est epistolas, *a carier of wrytings*. Statuarius qui facit statuas *a grauer of Images*.

Abíque O fili) Excipiuntur à prædicta exceptione paucula ut Filius O fili. Deus O Deus solum. Fluvius O fluvius, fluvie. Populus pro hominibus: O populus & popule. Chorus, O chorus & chore. Agnus, O agnus & agne. Latinus Rex Latii, O Latinus & Latine. Chorus est canentium cœtus, non sacerdotum subsellia. Populus prima longa pro arbore populo tantum facit.

Cum proprium dat ius, dempta us fit in i tibi quintus.

Propria in us dempta us, faciunt vocativum in i: ut Laurentius, O Laurenti: Terentius, O Terenti: Fabius, O Fabi: Genius, O Geni. Vocativus in i semper una syllaba minor est nominativo: ut Pompeius trissyllabum: O Pompei dissyllabum. Aliquando consonans per Diæresin fit vocalis: & sic tam nominativus quam vocativus syllaba longior est. Ovid.

Accipe Pompei deductum carmen ab illo,
Debitor est vitæ qui tibi Sexte suæ.

Mart. *Pervigil in pluma Caius ecce jacet.* Item.
Quod peto da Cai, non peto consilium.

Caius per c scribitur per g profertur.

PLVRALIS NVMERVS.

Primus pluralis fit in i, vult patrius orum. Græcus in on fiet. Is tertius. Os dato quarto

Nominativus pluralis cui vocativus est similis fit in i: hi Magistri: hi vulgi: hi Dei vel Dii. Prius à Deus est, posterius à Dius, quod veteres dixerunt pro Deus. Hinc manet pluraleDii, quod magis in usu est quam Dei: & in dativo & ablativo sæpius Diis quam Deis dicimus: Genitivus pluralis desinit in orum: ut horum Magistrorum, horum Scamnorum, horum Ephippiorum. Ephippium est sella equina qua insidemus, *a saddle, or harnesing*. Ferculum, in quo aliquid fertur: ut lanx & pro cibo capitur, *a messe of meat*. Nominativus istorum faciunt genitivum plerunque in orum per hanc declinationem: dativum & ablativum sæpius in ibus: ut Saturnalia, Festa Saturni: genitivo Saturnaliorum: aliquãdo etiã Saturnalium: dativo & ablativo Saturnalibus. De his fisiet hunc versum adjecisse Badianum.

Dei vel Dii

Ephippium

Ferculum

Festa lego per ibus, licet orum dent genitivis.

Græcus in on fiet] Græcus genitivus in on longum desinit, & ita utuntur sæpe Latini: ut pluraliter hi Cimmerii, horum Cimmeriorum, sive Cimmerion. Tib. *Cimmerion etiam obscuras accessit ad oras.* Cimmerii sunt populi quibus perpetua nox est: hinc multam obscuritatem aut animi caliginem proverbialiter appellant Cimmerias tenebras. Is tertius) Dativus in is desinit ut ablativus, veluti his palis, qualis. Palus, crassus stipes, *a stake*. Qualus est sporta, *a basket*. Os dato quarto) Accusativus in os desinit: ut Catulos, pullos. Catulus fœtus canis, & cujuscunque feræ: ut Catulus Leonis, lupi, ursi, muris *a whelpe*. Pullus fœtus avium, & omnium mansuetorum animalium: ut pullus asinæ, præterquam boum: nam vitulus dicitur, aut vitula, & ovium, quia agnus & agna dicitur: & caprarum: nam hœdi & capelli dicuntur Ambo duo licet ad tertium librum pertineant, hic declarabo, quia primam secundamque declinationem maximè sequuntur.

Ambo, duo neutri generis sunt, masculeique:
Mas o vel os quartus donat: vult tertius obus.

Singulari numero carent: pluraliter Nominativo, Ambo duo, ambæ duæ, ambo duo. Genitivo, amborum duorum, vel duûm, ambarum duarum, amborum duorum, vel duum. Dativo, ambobus duobus, ambabus duabus, ambobus duobus. Accusativo, ambos duos, vel ambo duo (licet rarius) ambas duas, ambo duo. Vocativi similes sunt nominativis, ablativi dativis.

¶ TERTIA DECLINATIO.

Tertia dat varios fines, dans is genitivo,
Græcorum patrius vel in os, vel in i, vel in us fit.

Tertia declinatio multas habet terminationes. Semper autem genitivus fit in is: ut hic pater, hujus patris. Hic Vlysses, hujus Vlysis: nisi Græca more Græco declinentur: tunc enim sæpe habent os: ut hic Pan, hujus Panos: hujus Vlysseos, Achilleos. Etiam hujusmodi in eus propria quandoque habent ei. Horat. Ode 6. Lib. 1. *Nec cursus duplicis per mare Vlyssei.* Versus est Asclepiadæus. Contrahitur ei sæpe in ei diphthongum. Virgil. ——— *Quis talia fando*
Myrmidonum Dolopumve, aut duri miles Vlysses,
Temperet à lachrymis? ———

Idem. *Exuvias indutus Achillei.* Quandoque Genitivus Græcus in us desinit: ut hæc Echo, hujus Echus.

Nominativi terminationes in tertia declinatione sunt, circiter septuaginta & una. Literæ terminales undecim: a e o c d l n r s t x. Litera terminalis est ultima dictionis litera. Terminatio est ultima vocalis, vel in fine consonans, aut consonantes cum vocali annexæ. Terminationes per ordinem ponentur.

Malagma — A, ut Malagma, fomentum quo apostema mollitur, *a plaister.* Scomma, cavillum & urbana irrisio, *a mocke.*

Scomma — E, ut conclave, triclinium & locus secretior in domo, *a secret chamber.*

Cōclave

Pernio — O, ut Pernio, morbus pedum ex frigore proveniens,

Petaso — & calcaneum infestans præcipue, *the mowles.* Petaso, corpus porcina, & ea pars quæ ab alis incipit, & costas comprehendit, *a coste of Bacon.*

C post a, ut Lac: vel post e, ut Halec.

D post i, ut David: & u, ut Bogud, propria virorum.

L post quinque vocales: ut Sal, mel, vigil, Sol, Consul.

N post omnes vocales, præter u: ut Titan, Siren, Delphin, Dæmon.

R post omnes vocales cum y Græca: ut Par, Ver, Gaddir, Cor, Fur, Martyr.

S post omnes vocales cum y Græca, & æ, ac au diphthongis: ut As, pes, lis, flos, mus: Mys proprium viri: genitivo Myos: æs, laus, fraus.

Mys

S post sex consonantes, b l m n p r. Et rursum.

Bs post omnes vocales, sed inter u mediat r: ut Trabs, cœlebs, Libs, ventus Africus: & quod y Græcum habet chalybs, scrobs, urbs.

Libs

Ls post u: ut puls, mollis cibus, ex farina & lacte vel caseo vel ovo & melle, qua pro pane veteres utebantur.

Ms post e tantum: ut hyems.

Ns post omnes vocales: ut Glans, dens, mons, Tiryns cum y Græca. Aruns proprium viri.

Lælaps — Ps post omnes vocales cum y Græca præter u: ut Lælaps canis nomen apud Ovidium. Seps. Ips vermiculus qui cornua vitesque prærodit. Ops. Dea terræ, *Goddesse of the earth.* Gryps, volucris maxima & rapacissima, *a Gryphon.* Vnum est habens r ante ps, quod est stirps.

Ips

Ops

Gryps

Rs post omnes vocales præter i: ut Ars, iners, mors,

Tyburs — Tyburs natus Tiburi.

T post

T poſt u tantum, ut Caput, ſinciput, occiput.

X poſt omnes vocales cum y Græca, & æ & au diphthongis, ut Pax, Rex, pix, nox, nux, Styx, fæx, faux.

X poſt tres conſonantes, l n r.

Lx poſt a tantum, ut calx, falx.

Nx poſt omnes vocales præter e & o: ut Lanx, vas latum & rotundum, in quo caro aut aliud eſculentum menſæ infertur, *a plate*. Meninx, ſeptunx. Iynx avicula quædam, cum y Græco in poſteriore ſyllaba. Lanx Iynx

Rx poſt a & e tantum: ut Arx, ab arceo, quia arcet, id eſt prohibet hoſtes accedere, *a Caſtel*. Merx, res vænalis *Merchandiſe*. Plaut. Proba merx facile emptorem reperit. Arx Merx

---

GENITIVORVM TERTIÆ formationes.

SEmper a mittit atis, Vertes e per is genitivo.

Nomen in a facit genitivum addita tis: & omnia in a tertiæ ſunt nomina Græca neutri generis. Ideo more Græco, faciunt in genitivo etiam os: ut Doma, domatis vel domatos, domus, *an houſe*. Aroma, odoramentum, *Spyce*. Dogma, decretum, ſcitum, placitum: & [ut vulgo dicitur] ſtatutum, male pro doctrina ſumitur, nec à doceo dicitur, cum græcum ſit nomen, *a deliberation of Philoſophers*. Syrma, longa veſtis, & tractus, & longus orationis proceſſus, *the taile of a womans gowne*. Thema, poſitum aut poſitio, *a propoſition*. Toreuma, opus ſculptum, politum, cælatum, *a grauen worke*. Doma Aroma Dogma Syrma Thema Toreuma Mantile

¶ Vertes e per is, &c. Nomẽ in e vertit e in is in genitivo: ut mantile mantilis, linteum, quo manus terguntur. *a ſeruieit*. Ovile ovilis, ſtabulum ovium, *a ſheep folde*: ut equorum, *a ſtable*. Caprile caprarum, *a goat lodge*. Bovile boum, *an Oxe ſtall*. Porcile porcorum, *a ſwine ſtye*. Ovile Equile Caprile Bovile Porcile

Addito nis poſt o, dat inis muliebre do, goque *Virgo*, *ordo*, *margo*, cum *cardine*, *Apollo*, *Cupido*, *Turbo*, *homo*, ceu *nemo*: tamen *unedo* poſtulat onis.

Nomen in o facit onis: ut Aquilo Aquilonis, ventus ſeptentrionalis, & ea mundi pars, *the north winde*. Pero Peronis, Aquilo Pero

calceamentum ruſticum, *an vplandes ſhooe.* ¶ Excipiuntur
Capedo regula fœminina in do & in go quæ faciũt inis: ut Capedo
capedinis, vaſculum fictile, *a lame veſſell* Intercapedo, diſtantia
Intercapedo & differentia, *a difference.* Libido, voluptas & carnalis delectatio, *Luſt.* Hirudo, ſanguiſuga, vermis aquaticus adhærens
Libido cuti nec decidens niſi plenus cruoris, *a loch-liegh.* Hirundo, avis
Hirudo nota, *a ſwallow.* Salſilago vel ſalſugo, ſalſus humor, *pickle.* Propago, vitis ramus terræ infixus & progenies, *a linage.* Fuligo
Hirũdo nigrum infumibuli, *ſute.* Albugo, alba macula in oculo, & albumen ovi, quod albumen ſæpius dicitur, *the white of the eye, the egge.* Croceum ovi dicitur vitellus. Ferrugo, rubigo ferri, *the rouſt of yron.* Vt æ[r]ugo æris, *the rouſt of braſſe.* Ferrugo etiam
Salſilago panni ſimilis color. Item hæc dant inis. Virgo tam mas quam
propago fœmina viridioris ætatis. Ordo ordinis. Item margo, cardo
Cupido nota ſunt ex generibus. Apollo, Sol. Turbo, turbonis: vertigo ventorum omnia turbans, *a whirlewinde*: etiam
Fuligo quicquid acutum eſt deorſum turbo dicitur, à forma luſorii
Albugo inſtrumenti quo pueri maximè delectantur. Tibul.

Namque agor, ut per plura citus ſola verbere turba,
Ferrugo *Quem celer aſſueta verſat ab arte puer.*

Neminis à nemo rarus inventu genitivus. Plautus in Cap. Neminis miſereri certum eſt: quia mei miſeret nemo. A fœmininis in do & in go, unicum excipitur quod eſt Vnedo unedonis: arbor & ipſe fructus, alio nomine arbutus & arbutum, *a crabbe tree.*

Enis habent *Anio, Nerio. Caro* dat tibi carnis

Anio à nominativo rariore Anien, obliquos mutuatur, autem fluvius in agro Tyburtino. Nerio Nerienis, uxor Martis. Caro carnis, *fleſh.*

Græca, velut *Dido*, muliebria ſic modo flecte
Us capiat patrius: reliqui dant o bene caſus.

Nomina Græca fœminini generis faciunt genitivum in us: reliquos obliquos in o: ut Dido Didus. Io Ius. Sappho Sapphus. Calypſo Calypſus. Sic Caliſto, Pero, Drymo, Patho, & cætera mulierum vel Nympharum propria: & Deorum: velut Clio Clius, una Muſarum. Clotho Clothus, una Parcarum. Argo Argus, nomen navis. Veteres declinabant hæc nomina: ut Sermo ſermonis, quod Quintilianus improbat, ſic dicens lib. 1. Mihi placet Latinam rationem ſequi, quouſque patitur decor. Neque enim Calypſonem dixerim:

Clio
Clotho
Argo

rim: ut Iunonem: quanquam ſecutus antiquos Cæſar, utitur hac ratione declinandi: ſed authoritatem conſuetudo ſuperavit. Hæc ille, cui ſuffragatur Phocas. O Genitivi penultimam producit: ut Sermonis, niſi apud Græcos in on deſinens corripiat: ut Agamemnon Agamemnonis proprium viri. Sic gentilia quædam: ut Vangio, Vangionis. Saxo Saxonis. &c. In is corripitur: ut Virginis. Enis producitur: ut Anienis, Nerienis, ab antiquiſsimis etiam correptum teſte Gellio.

Davidis, halecis, lac, lactis, Bogudis effer.

Halec facit penultimam longam halecis. Lac facit lactis David Davidis. Bogud Bogudis, penultima brevi.

Additur is poſt l. Sed lis jungunt ſibi, *mel, fel.*

Nomina in l literam deſinentia aſſumunt in genitivo is: ut Sal ſalis. Animal animalis, corpus ſentiens. Hic & hæc Animalis, & hoc Animale, ad animal pertinens. Vectigal, Tributum vel reditus. *Toll.* Cic. Non intelligunt homines quantum vectigal ſit parſimonia. Michael Michaelis. Bel Belis, Idoli nomen. Ejuſmodi in el peregrina aliquãdo declinantur in ſacris: & ſi volumus manent indeclinata: ut Abel, hujus Abel, vel hujus Abelis. Multa nunquam flectuntur: ut Rachel, Bethel, Michael. Mel & Fel addunt genitivo lis: ut Mellis, Fellis. Neutra in al cum el, & Sol penult. genitivi producunt, ut Animalis, Michaelis, Solis. Reliqua corripiunt: ut Hannibal Hannibalis, Hiempſal Hiempſalis, Haſdrubal Haſdrubalis, propria virorum. Sal ſalis quamvis olim etiam fuerit neutrum. Vigil vigilis, Præſul præſulis.

Animal

Bel

Additur is poſt n, tamen on quandoque dat ontis,

Donat inis neutrum *pecten, flamen, cano* natum.

Nomen in n deſinens facit genitivum adjecta is ſyllaba: ut Titan Titanis, frater Saturni & Sol. Pan panis, aut rectius Panos, quia Græcum eſt: ut à genitivo hujus nominativi panis diſtet. Sic malim dicere in accuſativo Pana quam panem. Delphin Delphinis. Agon Agonis certamẽ, a *deadly conflict.* Canon, id eſt regula, *a rule.* Quædam in on faciunt genitivum in ontis: ut Phaeton Phaetontis, filius Phœbi. Charon charontis, portitor inferni. Acheron Acherontis. Phlegeton Phlegetontis, fluvii infernales. Pauca ſunt

Agon

Canon

Phaetõ

Charõ

Phlegeton

Bison
Chamæleon
Horizon
Numen
Sumen
Abdomen
Gluten
Bitumen
Flamen

sunt ejusmodi nomina appellativa: ut Bison Bisontis animal ferum, simile tauro, jubatum, *a Buffill.* Chamæleon Chamæleontis animal quod solo vento dicitur pasci, herba quædam. Horizon Horizontis, visus nostri terminus, *the utter bounds of our sight.* Neutra in en faciunt genivum in inis: ut Numen numinis, Deus vel divina potestas *the Godhead.* Sumen & Abdomen, pinguitudo ventris suilli. *swine seame.* Gluten, viscus materia tenax qua aves capiuntur, & qua aliquid conjungitur, *Bird-lyme, or glew.* Bitumen, humor tenax quo pro calce utimur, *plaster.* Flamen sive neutrum est pro flatu, *a blast of winde*; sive masculinum pro sacerdote flaminis facit, *a Priest.* Sic pecten pectinis, & omne compositum à verbo Cano: ut Tubicen, Lyricen. En producit genitivi penultimam, nisi faciat inis tum corripit. In producit genitivi penultimam. On modo producit: ut Simon, Babylon, modo corripit: ut Dæmon, canon. In paucis variat: ut Ægon, Orion. Certiorem regulam de on non habeo.

R capit is. *Far* ris: *Lar* tis, propriũ maris. *Hepar*
Hepatos efficiet. Cris mobile cer dat, ut *acer,*
Ac *alacer.* Bris dant *imber* cum prole, *saluber,*
Et *celeber.* Per tris ter formes omne Latinum,
Et *pater, & mater, lynter.* Dat eris *later, & cor*
Cordis: *Iter* tineris: *Iovis* optat Iuppiter, usque
Robur oris, *jecur* atq. *femur* tibi præbet, eburq.

Altar
Specular
Pulvinar
Torcular
Agger
Rancor
Mucor
Vapor
Pædor
Fulgur
Fulgor

Nomina tertia in r desinentia adjiciunt genitivo is: ut Altar altaris, *an Altar.* Specular, per quod speculamur: ut fenestra, *a window.* Pulvinar, id est pulvinus, quod dormitori capiti subjicimus, *a Cod.* Torcular, prelum in quo uvæ torquentur, *a wine presse.* Subligar, subligaculum & velamen lumborum, *a garter.* Agger, alta terra opposita aquis, *a ramper, or bulwarke.* Rancor corruptio carnium & aliarum rerum ex vetustate, *mowling, or rottennesse.* Mucor, lanugo quæ diutino situ contrahitur. Vt in pane, carne. &c. *Hairmowling.* Vapor, fumus quidam, & nebula è calidis ascendens, *vapour, or smoake of the earth.* Pædor, immunditia & putor, *Stinke.* Fulgur fulguris, fulmen, *a fyre-flaught*: sed fulgor est splendor.

Excipiuntur

Excipiuntur multa à regula: Nam Far geminato r facit far- Far
ris, eſt quodvis frumentum: ut triticum, hordeum, *all kinde of Corne*. Lar nomen imperatoris, facit Lartis teſte Priſciano: ſed Lar
ſæpius in Nominativo Lars invenio. Lar Dei nomen. & pro Lars
domo Laris facit. Hepar Hepatis, vel Hepatos, Latinè jecur, Hepar
the leuer. Tria adjectiva, Alacer, volucer, acer, faciunt cris, qui-
bus addes Mediocer, ſi inveniatur. Acer pro arbore aceris fa- Acer
cit. Bris dant Saluber, celeber, imber cum compoſitis Septem-
ber, October, November: quæ ſunt menſium nomina. Imber Imber
eſt pluvia, *a ſhowre*. Omnia latina in ter faciunt tris: ut Fratris,
ventris. Vter utris eſt vas, vel ſaccus ex corio, vel pelle quo Vter
liquor conſervatur, *a Boſſe*. Item tria Græca, Pater, Mater &
Lynter. Cætera in ter Græca eris habent per regulam: ut
Æther ætheris, elementum ignis & cœlum, *the Element of* Æther
Fyre, or of the Aire. Character, forma vel ſignum, *a figure im-* Cha-
printed. Clyſter, inſtrumentum quo aquam in altum jacula- racter
mur, & quo Chirurgi utuntur in purgatione corporis, *a clei-* Cly-
ſter. Crater vas amplum cui vinum aut oleum, aut aliud ſter
quippiam imponimus, *a Cup*. Later quamvis Latinum ſit in Cra-
ter deſinens, non facit tris, ſed eris, & eſt lapis coctilis, *a tyld-* ter
ſtone. Cor cordis facit. Iter itineris à nominativo olim uſitato Cor
itiner. Iuppiter facit Iovis ab antiquo nominativo Iovis. Iter
Quatuor in ur faciunt oris, Robur roboris, fortitudo & Iup-
quercus duriſsimæ ſpecies, *ſtrength*. Iecur jecoris vel jecinoris, piter
ſive jocinoris, tanquam à veteri nomine jecinus, vel jocinus, Robur
the leuer. Femur femoris, ſuperior pars cruris à coxa uſque ad Iecur
genu, *the thie*: ut femur anſerinum, gallinaceum anaticum, le- Femur
porinum, cuniculinum. Ebur eboris, os vel dens elephantis, Ebur
Yuorie. Ar penultimam genitivi producit in neutris. Cum
Nar demito nectar, jubar, hepar, par, quæ corripiunt: & om-
nia in ar quæ non ſunt neutra, ut Cæſar Cæſaris. Er corripit
penultimam: ut mulier, æther, aer. Cætera Græca produ-
cunt, veluti iber, crater, character, Clyſter: quibus unum
latinum addes: quod eſt Ver. Ir corripit: ut Gaddir, Mar-
tyr. Or producit penultimam genitivi: ut Color, Soror.
Tolluntur æquor, marmor, memor, arbor, bicorpor, tricor-
por, indecor. &c. ſiqua ſunt eiuſdem derivationis alia, cum
Græcis: ut Hector, Antenor, Rhetor & Caſtor: tam ap-
pellativum quam proprium. Auctor tamen producit tan-
tum. Vr corripit tantum: ut Fulgur, guttur. Excipitur
unum quod eſt fur, furis.

As interponit ti: *mas* matis, *as* dabit aſsis

Hoc

Hoc *vas* vasis habet. *Vas* hic vadis. anti habento

Masculla Græca: volunt per adis non masculla poni.

Simultas Pravitas Æquitas

Nomen in as desinens facit genitivum interponendo syllabam ti inter a & s: ut Simultas simultatis, odium, *hatred*. Pravitas pravitatis, malitia & iniquitas, *wickednesse*. Æquitas, *righteousnesse*. Mecœnas optimi viri nomen, qui Virgilium, Horatiumque, & alios doctos, opibus juvit. Hinc docti, dites patronos Mecœnates appellant. Mart.

Sint Mecœnates non deerunt Flacce Marones.

Vulgus addit Abbas Abbatis, cujus fœmininum putat esse abbatissa: sed errat, si Georgio Vallæ credimus, qui vult Abbas esse communis generis, & declinationis primæ. ¶ Excipiuntur à regula Mas maris: As asis: hoc vas vasis: hic vas vadis: & græca masculini generis quæ faciunt antis: ut

Pallas

elephas elephantis. Sic Gigas, Adamas, Atlas, pallas pallantis, vel Pallantos, Euandri filius. &c. Reliqua Græca non masculini generis faciunt adis, vel græcanicè ados: ut pallas Palladis, vel Pallados, Dea sapientiæ, *Goddesse of wisdome*. Ar-

Arcas Cyclas Hebdomas Decas Lampas

cas, arcadis, vel Arcados. Cyclas cycladis, vestis fœminea rotunda, explicatilis, vel spatiosa, *a womans gowne*. Hebdomas numerus septenarius: latinè septimana, spatium septem dierum, *a weeke*. Decas, numerus denarius. Olympias, lustrum sive quinquennium, *five yeeres space*. Lampas, fax aut splendor, *a lampe*. As producit penultimam genitivi: ut Mecœnatis, nisi Anas anatis, avis nota, *a duke*. Corripitur cum isto maris, vadis, & quæcunque adis habent.

Es mutabis in is. Græcus dat multa per etis: Adde *quies*, *locuples*, *mansues*. Per etis *teges* exit, Et *seges*, *interpres*, *præpes*, *parieſque*, *abieſque*, *Indiges*, atque *aries*, *perpes*, *teres*, ac *hebes* addo,

Labes Strages Cædes

Nomen in es desinens mutat es in is: ut Labes Labis, macula vel ruina. Strages, prostratio, *a discomfiture, or ouerthrow*: ut Ventus fecit stragem arborum. Cædes, occisio, *slaughter*, Moyses vel Moses, Moysi vel Mosi potius facit quam Moysis vel Mosis. Hoc etiam per primam Moses: Mosæ declinatur. Dictum est quoque in secundo Mosens: ut Or-

ut Orpheus. ¶ Excipiuntur à regula multa Græca quæ habent etis penult. longa: ut Tapes Tapetis. Sic Cres, Lebes, magnes, & plurima propria virorum: ut Chremes, Hermes, Laches, Thales. Horum quædam manent quandoque sub regula: ut Chremes, huius Chremis, vel Chremetis. Terent. Puerum inde abiens conveni Chremis. Idem. Chremetem salvere iubeo. His adduntur Latina. Quies quietis, *Rest*. Locuples locupletis, dives, quasi locorum plenus, *Rich*. Mansues mansuetis, id est mansuetus, *Meeke*.

Quædam faciunt etis penultima brevi: ut Teges tegetis, vile stragulum quo tegitur lectus, *a Mat*. Seges, frumentum in spicis, *growing Corne*. Interpres, qui aliquid declarat, aut ex lingua in linguam transfert, *a Trinchman*. Præpes, alte & sublime volans, *light in flying*. Abies, *a firre tree*. Indiges, homo post mortem inter divos relatus. Perpes, id est perpetuus, continuus, *continuall*. Teres, rotundus cum longitudine, *round and long*. Hebes, obtusus, minimèque subtilis, *Dull*. Veges, robustus, validus, *strong, of good health*.

Seges
Præpes
Abies
Perpes
Teres
Hebes
Veges

Dic *verres* verris, *vates* vatis. Per itis fit
Communis generis non dictum, sive marini.
Pes dat *edis*. Natum *sedeo* dat *idis*: volet edis
Hæres, ut *merces*. Cereriſque *Ceres* retinebit.
Æs æris, *præs* prædis habet; diphthongus utrique
est.

Verres facit verris. Vates vatis, id est poeta vel poetria, & quicunq; futura prædicit, *a Prophet*. Reliqua masculini generis aut communis de quibus nihil dictum est, mutant es in itis penult. brevi: ut Poples poplitis. Miles militis. Sed pes facit pedis. Sic composita, compes, bipes &c. Composita à sedeo faciunt idis penult. brevi: ut obses obsidis, qui vel quæ ob fidem pignori datur, *a pledge*. Deses, piger, *Sweir*. Claud. *Desidis aurigæ non audit currus habenas*. Hæres facit hæredis penul. longa: est ad quem defuncti bona iure perveniunt. Merces mercedis penul. longa, id est præmium, *a reward*. Iuvenalis. *Nosse volunt omnes mercedem solvere nemo*. Ceres Cereris, Dea frugum, *Goddesse of the Corne*. *Æs* æris ut præs prædis, diphthongon æ habent. Præs est fideiussor in lite nūmaria, *a cautioner*.

Obses
Deses
Hæres
Merces

Auson. *Quis subit in pœnam capitali supplicio? vas*
Quis cum lis fuerit nummaria, quis dabitur? præs.

Is non

Is non mutabo, dant dis *cuſpis*, *lapis*, atque
Plurima Græca. facis per ios, vel eos, vel yos, vt
Entis, græcorũ quædam. *Charis* at charitis vult.

Is habet genitivum ſimilem nominativo: ut hæc vis, huius vis, ſignificat virtutem, fortitudinem & violentiam: hic panis, huius panis. Sic ovis, peſtis, veſtis. &c. ¶ Exceptiuntur lapis & cuſpis, quæ abiecta s litera capiunt dis: ut

Cuſpis lapidis, cuſpidis. Cuſpis eſt acies haſtæ vel alterius rei acutæ, *the point of a ſpeare*. In dis vel idos genitivum faciunt plu-

Caſsis rima Græca: ut Caſsis caſsidis fœminini generis, id eſt galea, *a Hewmond*. Græcum eſſe docet Priſc. ex Probo. Alia eſt nomen maſculini generis non creſcens. Hic Caſsis, huius Caſsis, id eſt rete *a net*. Aſpis aſpidis, ſerpens quidam,

Pyxis *Serpent*. Pyxis, vaſculum unguentarium, vel cui quidvis

Pyramis aliud imponitur, *a buiſt*. Pyramis ædificium in cacumen latitudine deſinens, vel turris habens flammæ figuram, *a*

Chlamys *high towre, ſmall aboue*. Chlamys per y Græcum veſtis militaris, *a Souldiours cloake*. Paropſis lanx & ſcutella cibaria,

Paropſis *plaite*. Abſis Abſidis, curvatura vel arcus in muro & rota

Abſis teſtudo in qua figuntur radii, *the round of a Cart wheele*. Syr-

Syrtis tis Syrtydos aliquando etiam Syrtios, locus in mari periculoſus propter multitudinem arenæ, *dangerous ſandes and places in the ſea*. Item idis habẽt nomina in is patronymica & formam patronymicorum habentia, uti ſunt in is librorum nomina, *Æneis*, Thebais, Achilleis. Et gentilia Colchis, *Sunamitis*, *Moabitis*. Et omnia fœminina quorũ maſculina in a vel in es deſinũt: ut Poetis, Prophetis, Nautis. &c. Item nomina virorum: ut Paris, Adonis, Daphnis, Alexis. Item mulierum propria: ut Myſis, Lais. Quædam fluviorum nomina, ut Tybris, Phaſis, Tigris tam pro animali velociſ-

Tigris ſimo & truculentiſsimo quam pro fluvio in genitivo Tigridis vel Tigris. Sic plura poſſunt genitivum nominativo ſimilem habere: ut Adonis, huius Adonidis vel Adonis. Paris, huius Paridis vel Paris.

¶ Dixi notanter plurima Græca non omnia, quia multa genitivum nominativo ſimilem efficiunt, ut Tyberis

Charyb- triſſyllabum, huius Tyberis & eſt idem quod Tybris.

dis Charybdis quidam periculoſiſsimus in mari locus, *a dan-*

Lacheſis *gerous place in the ſea*. Lacheſis una Parcarum. Charis pe-

Charis culiarem formam habet, faciens Charitis. Sed rarius in ſingulari

singulari numero reperitur. Tres enim erant Charites à Latinis Gratiæ dictæ, Facis. &c. Quædam Græca faciunt genitivum in eos vel ios: quædam etiam in yos, per y græcum pauciſsima in entis. De eos vel ios: ut Metamorphoſis, Metamorphoſeos, vel Metamorphoſios. Metamorphoſis eſt transformatio, *a change*. Hæreſis, ſecta, *a Sect*. Polis, urbs, *a Towne*. Hinc Nicopolis, Heliopolis, Conſtantinopolis. &c. Poeſis, opus poeticum. Geneſis, generatio, *a genealogie*. Baſis, gradus fundamentum, ſuſtentaculum, *a Pillar*. Lexis, dictio, *a Vocable*. Hinc Lexicon eſt liber (ut vocant) Vocabularius, *a Dictionarie*. Paræneſis, admonitio, *an aduertiſement*. Nemeſis, Dea ſuperborum ultrix. Multa invenies talia per ios, juxta communem Græcorum linguam per eos. Si os breve ſit juxta Ionicam: ſi ſit longum juxta linguam Atticam. Quæ omnia Latinis ſine creſcentia nonnunquam efferuntur. De yos: ut Chelys, chelyos, Inſtrumentum muſicum, *an Harpe*. Erinnys, Erinnyos, furia infernalis. Tethys Tethyos, eſt Dea maris, uxor Oceani, *Goddeſſe of the Sea*. At Thetis Thetidis cum aſpiratione in prima, & i Latino in ſecunda ſyllaba, mater fuit Achillis. Tiphys viri nomen, ut Capys. De entis, ut Simois Simois Simoentis, fluvius Trojæ. Pyrois Pyroentis, unus equorum Solis, Opois Opoentis. Vrbs quædam, & flectitur etiam Opus Opuntis.

Hæreſis
Polis
Poeſis
Geneſis
Baſis
Lexis
Paræneſis
Nemeſis
Chelys
Erinnys
Tethys
Tiphys
Simois
Pyrois
Opois

Quod dedit er, dat eris. Quod in n fuit ut prius effer.

Pauca nomina in is, faciunt genitivum in eris: quia olim terminabantur in er: ut Pulvis pulveris. Cinis cineris. Olim pulver, ciner. Vomis, eris, vel etiam nunc vomer vomeris. Itaque in his tribus proprii obliqui exoleverunt. Duo ſunt in is vel in r deſinentia, pro utraq. terminatione proprios obliquos retinentia: ut hic Cucumer, hujus cucumeris: vel hic Cucumis, hujus cucumis. Hic, hæc, hoc, Puber puberis: vel hic & hæc pubis, hoc pube, hujus pubis, id eſt maturus ad generandum, *ripe of age to engender*. Sequitur. Quod in en fuit] Nomina in is deſinentia quæ etiam in n literam deſinere reperta ſunt obſervant regulam de n litera: ut Sanguis facit ſanguinis penultima correpta, quia olim dicebant hoc ſanguen, hujus ſanguinis. Pollis pollinis, quia etiam dicunt Pollen pollinis. Multa Græca faciunt genitivum in inis penultima longa, quia nomina-

Cucumer
Puber
Sanguis
Pollis

Delphis
Eleusis
Salamis
Trachys
Phorcys
Atys

nominativus per in efferri potest. Vt Delphis, Delphi Eleusis Eleusinis oppidi nomen: ut Salamis Salami quia etiam dicimus Eleusin, Salamin, Trachin vel Trach cum y Græco, Trachynis, Bœotiæ urbs. Sic phorcys pho cynis proprium viri, & Atys Atynis.

Dis, lis, dant itis, cum *Samnis*, junge *Quiritem*
Glis solum gliris, *semis* semissis habebit.

Quatuor in is habent itis penult. longa: ut Dis Ditis, L Litis. i. discordia, *discord*. Samnis Samnitis. Quiris Quiritis, ge tilia nomina. Hic & hæc Dis, & hoc Dite. i. dives invenitur rius, *rich*. Glis pro animali gliris facit, *a Ratton*. Glis glitis p tenaci terra, & glis glissis pro lappa barbara sunt. Semis à se mi, & as (est enim dimidium assis) semissis facit. Semis pro midio non flectitur, & melius in i desinit, semi, quo extra com positionem raro utuntur. Is genitivi penultimam in crescen bus corripit: ut Lapis Lapidis. Tolluntur in is, quo rum nominativi terminatio etiam est in in: ut Delphis, cu psophis psophidis oppidi nomine: & Crenis Crenidis Nym phæ nomine, Et Lis, Dis, Samnis, Quiris, Glis, Simois, pyrois.

Glis
Semis

Os ti interponit, *Glos, mos, flos, ros*, facit oris
Quod dedit or, faciet veluti prius. Ossis
optat.

Os oris, *custos* custodis, *bos* bovis. Ois
Thos, Minos, & Tros capiunt: quibus addi
tur *Heros*.

Nomen in os facit genitivum interponendo syllabam inter o & s. Et ita facit otis: ut Cos cotis, Sacerdos sacer dotis. Sic Dos, Nepos, Monoceros. i. Vnicornis, bestia i fronte cornu habens, *a Vnicorne*. Rhinoceros, animal in nas cornu habens. ¶ Excipiuntur à regula, glos, mos, flos, ros quæ faciunt oris: ut gloris, moris, floris, roris. Glos est ma riti soror, vel fratris uxor, *a good sister*. Mos, consuetudo, *a use*. Flos *a flower*. Habent etiam oris quæ in or quoque de sinunt: ut Odos odoris. Vapos vaporis, vapor fumus e humidis calefactis surgens. Lepos leporis, vel lepor. i. ven stas, vel jucunditas in factis aut verbis, *a pleasant saying, doing*. Honos. i. honor, *honour*. Cic. Honos alit artes. Ar bos est arbor, *a tree*. Virgil. *Nunc omnis parturit arbos*.

Monoceros
Rhinoceros
Glos
Mos
Flos
Vapos
Lepos
Honos
Arbos

Os ossis

Os ossis, & os oris satis patent. Ita & Custos custodis, Bos bovis. Quædam Græca faciunt genitivum in ois penult. longa: Thos ut Thos Thois, animal ex luporũ genere. Minos Minois, Cretensium Rex fuit justissimus: ideo à poetis dicitur esse animarum Iudex. Tros Trois fuit Troiæ Rex & capitur pro Troiano persæpe apud Virgilium. Heros, homo nobilissimus, *a noble & excellent man.* Quales dicuntur fuisse Hercules, Hector, Perseus. Talis fœminina dicitur Herois heroidis, vel heroine heroines. Os otis, & os oris producuntur undiq. præter compos compotis, & arbor arboris. Custodis producitur, corripitur verò bovis.

Thos
Minos
Tros
Heros

Vs tibi mittit oris. *Pejus* ceu pejor habebit.

Vs facit oris penult. brevi: ut Corpus corporis. Comparativa faciunt oris penult. longa: ut ea quæ in or desinunt; veluti pejus pejoris. Exẽpla principalia regulæ paucior à fermè sunt, quam ea quæ excipiuntur, sed quia parum interfuisset, nolui mutare regulã. Exempla itaq. sunt Lepus leporis. Frigus frigoris. Corpus, omne sensibile, *a bodie.* Decus, *honestie.* Dedecus *dishonestie.* Littus, terra propè mare, *the shoare.* Fœnus, pecuniæ lucrum, *ocker.* Aliquando pro quocunque lucro ponitur. Tempus etiam pro capitis parte super aurem utramque, *the temples of the head.* Virg.

Corpus
Decus
Dedecus
Littus
Fœnus
Tempus

——— *Cava tempora pulsat.*

Nemus, sylva, *a wood.* pectus, anterior pars animalis, à gula usque ad ventrem *the brest.* Tergus, corium vel pellis, *an hide.*

Nemus
Tergus

Virg. *Tergora diripiunt costis & viscera nudant.*

Tergum verò est dorsum, *the backe.* Facinus, factum sive bonum sive malum, *a deede.* Ter. Non fit sine periculo facinus magnum & memorabile. Pecus pecoris, quando est neutri generis, fœminini generis pecudis facit. pignus & fœnus etiam faciunt eris, sed utrumque rectius habet oris, ut sequitur.

Tergum
Facinus
pecus
pignus

Dant eris *hulcus, olus, vellus, Venus, & genus,*
atque
Viscus, acus, fœdus, scelus, & cum *pondere, vulnus,*
Munus, onus, sidus, latus, ac *opus & vetus* addo
Et *funus, rudus.* Sed oris vel eris dare *pignus,*
Vt *fœnus* dicunt: melius per oris fit utrunque.

Quædam

Quædam nomina in us, mutant us in eris penult. bre-

Hulcus ut Hulcus hulceris, collectio corrupti sanguinis in cor-
Olus re, *a byle* Olus, omnis herba sativa, quæ in usu cibario
Vellus *Caill, and all kinde of herbes eatable.* Vellus velleris, pellis cu-
Venus lana, *a Fleece.* Venus veneris, dea amoris, *Goddesse of loue.* G-
Genus nus progenies, & rei modus, vel qualitas, *a kinde, or kinred*
Viscus Genus mortis, g nus vitæ. Viscus visceris propriè inte-
Acus num est: & omnis caro cute contecta, *the bowell.* Viscus
Fœdus candæ, vel viscum est glutinum, *Glew.* Acus aceris, frume-
Scelus ti purgamentum *Caffe.* Fœdus, pactum & pax, quæ fit
Pondus ter dimicantes, *a paction, or band.* Scelus, grave peccatum
Vulnus *great crime.* Pondus quod grave est *a weight.* Vulnus, læsu-
Munus & hians apertura corporis ictu facta, *a wound.* Munus do-
núm. Item munus est officium, *a gift, or office.* Virgil.

Onus ——— *Susceptum perfice munus.* Onus, pondus alio
Sidus injunctum, *a burden.* Sidus est signum cœleste è stellis for-
Latus tum licet aliquando pro stella capiatur, *a starre.* Latus quo
Opus infra alam est, *the side.* Opus res facta ut Carmen est op-
Vetus Poetæ *a worke.* Vetus, antiquus, *olde.* Hinc Vetulus, Ve-
Funus stus. Funus cadaver, & exequiæ & mors, *a buriall.* Rud-
Rudus lapidum frusta, & ruinarum materies, *a lumpe of fallen ston-*
Pignus Pignus quod creditori datur, ut sic securus, *a pledge:* & pig-
nora per Metaphoram filii dicuntur. Ovid.

Dulcia sollicitæ gestabant pignora matres.

Item pignus est quod deponitur apud sequestrum. Virg.

——— *Tu dic mecum quo pignore certes.*

Glomus omisi, quia glomeris magis videtur esse à glo-mer, quem nominativum ponit Perottus. Glomus glo-mi frequentius est, & significat globum è filis convolu-tis, *a clew.*

Uris habet *tellus*, veluti monosyllaba. *Grus, su-*
Dant uis. *Intercus* dat *utis.* Liguris *ligus* optat.
Dat *pecus* hæc pecudis. Loca Græca feru-
tur in untis.
Pus ortum dat odis. *Incus, subscus, palus* udis,
Utis fœmineum reliquũ. *Laus frausq;* dat audis.

Tellus & monosyllaba in us habent uris penult. lon-ga, ut Tellus telluris, Dea terræ, & ipsa terra, *the Earth, or the Goddesse of the Earth.* Ius juris, quod natura aut civita-
aut gen-

aut gens jubet,& liquor eorum quæ coquuntur, *the broth of any ſodden thing*. Hinc iurulentus & iuſſulentus iure coctus: ut caro iurulenta, quæ cum iure apponitur, ſic piſcis iurulentus. pus puris, ſanies, & quicunque humor in putredinem verſus, *worſome*. priſ. cum phoca maluit pus non flecti,ſed flexum invenies apud Cornelium. Nepotem in vita Attici, & apud Plin. & alios quoſdam. Contra monoſyllaborum regulam grus gruis facit,& ſus ſuis. Intercus intercutis, morbus inter cutem latens,*an hydropſie*. Ligus proprium viri,aut aliquis ex Liguria. In his penult. genitivi corripitur. Quædam Græca nomina locorum mittunt genitivum in untis. Opus opuntis. Achaiæ oppidum. Hydrus Hydruntis,alterius oppidi nomen. Cic. Ad Hydruntem ludibundi pervenimus. Eodem modo habent Anthemus, Ceraſus, Trapezus, Hiericus, phycus, phellus, Amathus,Sipus & plura: ut ex poetis,Hiſtoriciſque cognoſces. Compoſita à pus,id eſt pes, Græca ſunt,& faciunt in genitivo podis penultima brevi: ut Tripus tripodis. Oedipus Oedipodis. Dicitur etiam Oedipus Oedipi. plautus. Iſti orationi Oedipò coniectore opus eſt, qui Sphingi interpres fuit. Tria faciunt udis penultima longa. Incus incudis. Subſcus ſubſcudis. palus paludis. In quo nomine poſteriorem ſyllabam us in verſu correptam eſſe intelliges, vel quia uti oportuit licentia, vel s literæ interemptione, iuxta veterum morem. Reliqua in us fœminini generis faciunt utis penultima longa: ut virtus virtutis. Sic ſalus, iuventus, &c. Fraus fraudis. Laus laudis. At Emmaus gemino m nec eſt indeclinabile, nec eiuſdem deſinentiæ cum nominibus laus fraus, ut vulgus putat. Etiam plin. lib. 5. natural. hiſt. nomen hoc per ſecundam declinationem flexit: ut quod non in aus ſed in us definit. Præterea Lucas Evangeliſta tribus ſyllabis Emmaus, non Emmaus dixit.

Iurulentus pus. Emmaus.

Vult i ſeri medio, b, p, ſi præit s genitivi.

Nomina in bs aut ps, faciunt genitivum interponendo inter bs aut ps vocalem i: ut Trabs trabis. Stips ſtipis, nummulus, *an halfe-penie*: ut pauper mendicat ſtipem.

Stips

E per i mutabunt polyſyllaba: dat cupis *auceps*.

Polyſyllaba habentia e ante bs aut ps mutant e in i breve in genitivo: ut Cælebs cælibis, vivens abſque coniuge, etiamſi caſtè non vivat *an vnmarried man or woman*. Horat.

Cælebs

——— *Melius nil cælibe vita.*

Hic adiectivi naturam habet. Secus est de monosyllabis

Auceps ut seps, sepis. Auceps autem facit aucupis, & est qui aves capit, *a Fowler.*

Dic *hiemis*, *pultis*, *capitis*. Cipitis dabo prolixe.

Hyemis, pultis, capitis, genitivi sunt ab hyems puls, caput. Composita à caput faciunt cipitis, sive in t desinant: ut Sinciput, occiput, cipitis. sive in ps, ut Anceps ancipitis: Biceps bicipitis, præceps præcipitis. Anceps est dubius vel incertus, *doubtsome.* Anceps, gladius utrinque scindens, *a two edged*

Anceps

Præceps *sword.* Præceps, in caput deorsum cadens, aut inconsideratus & nimium festinus, *falling downward, or hastie.*

Præceps

Ns, aut rs, s demens, tis dabit apte.

Nomina in ns aut rs faciunt genitivum dempta s & addita tis, ut animans animantis. Ars artis. Duo sumunt aspirationem in obliquis, ut Tiryns Tirynthis, Herculis patria: & Elmys Elmynthis, vermiculus in utero puerorum. Elmys & Tirys dici debere putat Ferettus: quia Græca nulla exeunt in ns.

Dis vult *glans*, *nefrens*, capitis *lens*, & foliũ *frons*
Libraq; cum *pendo*, & quod *cor* faciet tibi nomen
Untis habento *quiens* & *iens*, legem *ambio* spernit.

Pauca nomina habent dis, ut Glans glandis. Sic compositum eius luglans iuglandis facit; dicitur quasi Iovis glans

Iuglans

Glans & est magna nux, *a walnut.* Glans, *an acorne.* Sed glandium varia sunt genera, de quibus nominibus Plinius. Ovid.

Quernea glans victa est utiliore cibo.

Nefrens, nefrendis, porcellus est, teste Varrone, per ætatem fabam frendere, id est frangere nondum potens, *a lusty gryse.* Lens lendis, pro pediculi pullo, *a nitte.* At pro legumine quodam Lens lentis dicimus, *gretes.* Vnde lentigo macula faciei ad lentis similitudinem, *a fairnticke.* Lentiginosus qui tales maculas habet, *fairntickled.* Vt lendinosus ea multæ sunt lendes, *full of nittes.* Frons frondis, folium est. *the leafe of a tree.* Frons frontis, capitis pars anterior, à radice capillorum usque ad supercilia, *the forehead.* Libripens, à libra & pendo pro pondero, est militum stipendiorum, hoc est stipis ponderandæ pensator, teste Plinio, *a weyer.* Composita à cor. misericors, misericordis, concors, discors, &

Lens

Lentigo

Frons

Libripens

Vecors Vecors, id est stultus.

¶ Vntis

¶ Vntis habentio Quiens. &c. Quod dictum est de nominibus in ns, intelligendum est etiam de participiis eiusdem terminationis, quæ eodem planè modo reiecta s addunt tis: ut Amans amantis, timens timentis. Excipiuntur duo non tantum s in tis mutantia. Quiens, queuntis, qui quit, id est potest. Iens euntis. Sic nequiens nequeuntis, rediens redeuntis, & cætera verborum ab eo compositorum participia. Sed ambiens ambientis facit contra legem compositorum. Quiens

X in cis muto. Per gis, *lex*, *frux*, *aquilex*, *Rex*, *Grex*, *remex* flecto: cum Græcis addito multis *Impetigem*. *Conjunx* n tollens conjugis edet.

Nomen terminatum in x mutat x in cis in genitivo: ut Arx arcis. Merx mercis. Radix radicis, pars arboris aut herbæ, aut fruticis in terra, *the roote*. Pollux viri proprium. Radix Pollux

Excipiuntur à regula quæ gis pro cis faciunt: ut Lex legis, Ius scriptum, *the Law*. Frux frugis, quicquid ex fructu terræ in alimoniam vertimus, *all kinde of eating fruit*. Per metaphoram transfertur etiam ad alia. Quint. Illud ingeniorum velut præcox genus non temere unquam pervenit ad frugem. Aquilex aquilegis, putearius, id est qui putei effodiendi certis in locis rationem habet, *a Well-maker*. Rex regis, Grex gregis, Remex remigis, qui remigat, id est remos agit, *a rower with oares*. Remus autem est instrumentum quo navis propellitur, *an oare*. Impetix sive impetigo est cum pruritu serpens scabies sicca & aspera aut squamosa, *a ring worme*. Et ab impetu nomen habet. Serenus. Lex Frux Aquilex Rex Grex Remex Impetix

Si vero vitium est, quod ducit ab impete nomen:
Hoc matutina poteris cohibere saliva.

Coniunx coniugis n habet nominativus, quam genitivus abjicit. ¶ Cum Græcis addito multis. &c. Sumunt etiam gis vel gos suo more plurima Græca: ut Oryx, orygis vel orygos. Sphinx Sphingis vel Sphingos, animal est pilosum, quod quia homini non absimile est, inter simias ponunt. Vulgatum Sphingis extat ænigma, animal esse, quoddam manè quadrupes, meridie bipes, vesperi tripes: quod de homine interpretatus est Oedipus. Coniunx *Rectius sine n scribitur.*

E per i mutabunt polysyllaba: quã retinebunt *Myrmex, & vervex, aquilex, halexque, resexque,*

Atque *Lelex*, *Celex*. ctilis optat habere *ſupellex*.
Dic *ſenis*, *& noctis*, *nivis*. Actis paucula ſervant
Teſtis *Hylax*, ſolumque *Briax* formatur in axis.

Polyſyllaba in x mutant e in i in genitivo ſingulari: ut

Apex Vortex Vertex — Remex remigis. Apex apicis. i. rei ſummitas: ut Apex literæ, apex galeri, apex ſcientiæ. Vortex vorticis, pro quo nunc ſæpius vertex verticis dicitur, eſt teſte Quint. contorta in ſe aqua, *a whirle-poole*: vel quicquid aliud ſimiliter vertitur: ut ventus. Hinc transfertur ad montis, aut capitis

Caudex Codex — ſummitatem, *the toppe of an hill, or crowne of the head.* Caudex caudicis, ſive Codex codicis, prima pars arboris, cui radices adhærent, & liber vel tabula *the ſtocke of a tree, or a booke.* Monoſyllaba retinent e, ut Lex, Rex. Pauca polyſyllaba etiam

Myrmex Vervex Reſex Celex — retinent e, ut Myrmex mermecis, ſervi nomen apud Apuleium. Vervex caſtratus aries, *a wedder.* Aquilex aquilegis. Halex halecis. Reſex reſecis. i. ſubſidiarius palmes, *a cutting vine branch.* Lelex lelegis, viri & populi proprium eſt. Celex celecis penult. longa fluvii nomen. Supellex duplex crementum habet, facitque ſupellectilis. Senex ſenis, nox

Hylax aſtyanax Briax — noctis, nix nivis. Pauca Græca faciunt actis: ut Hylax hylactis canis nomen. Aſtyanax, Hectoris filius, *the ſonne of Hector.* Vnum invenio habere axis: ut Briax Briaxis, eſt ſtatuarii nomen, qui & Briaxis à Plinio vocatur.

Tertius i præbet. Quartus fit in em tibi caſus.

Dativus fit in i, accuſativus in em, ut huic pani, hunc panem.

Creſcentem græci per a quartum ſæpe dedere.

Nomina Græca quorum genitivus creſcens in is vel in os non purum deſinere poteſt, accuſativum ſimiliter creſcentem ſæpè in a faciunt: ut pæan, Apollo & hymnus in laudē Apollinis, vel alterius, hujus pæanis vel pæanos, hunc pæanem vel pæana. Lichen Lichena. Dæmon Dæmona, aer aera, crater cratera, martyr martyra. Quædam licet genitivum in is, vel os purum faciunt nihilominus habent a: ut Heros Herois vel Heroos, hunc Heroem vel Heroa. Sic Tros Troa. Minos Minoa. Huiuſmodi accuſativus in a vertitur aliquando in nominativum primæ declinationis, fœminini generis: ut hæc Hebdomas, hanc Hebdomada, hæc Hebdomada, huius Hebdomadæ. Sic æthra, lampada, cratera; Plaut. Tene hanc lampadam.

Annotatio.

Im

Im dant *vis, cucumis, ravis, tuſsis, ſitis*, atque
Plurima Græca, quibus rectus ſit in is: ſed &
in dant.

Pauca nomina habent ſolum im: ut vis vim: cucumis cucumim: ravis ravim, id eſt raucitas, vel raucedo, *hoarceneſſe*. Tuſſis tuſsim, *an hoiſt*. Sitis, bibendi deſiderium, *thirſt*. Plurima in is Græca faciunt accuſativum ſingularem per im vel in: Talia ſunt Alexis Alexim, vel Alexin, & alia virorum propria multa: ut Daphnis, Adonis, Paris. Quædam nomina mulierum: ut Iſis, Myſis, Chryſis. Quædam nomina fluviorum: ut Phaſis, Tybris vel Tyberis, Albis. Plurima appellativa: ut Phthiſis pulmonis exulceratio, *a ſickneſſe in the lungs*. Pleureſis, morbus lateris acutus, cum febri & tuſsi, *the pleureſie*. Diœceſis, gubernatio vel regimen, *a Dioſie*. Multa eorum quæ dis in genitivo habent, faciunt etiam accuſativum creſcentem in da vel in dem, ut hic Paris, hujus Paris, hunc Parim vel Parin, vel hujus Paridis, hunc Paridem vel Parida. Sic Tigris Tigridis, Adonis, &c.

Ravis
Tuſsis
Sitis

Em dat & im *buris, pelvis*, cum *clave, ſecuris*,
Et *puppis, turris, reſtis*: ſic *febris, aqualis*,
Sic *peſtis, navis, torquis*, conjunge *bipennim*.

Quædam habent em vel im: ut Buris, hanc burem vel Buris burim. Clavis clavem vel clavim. Buris eſt aratri cauda, *the ſtilt of the plough*. Pelvis, vas in quo perluimus, id eſt lavamus, *a baſon*. Securis ferramentum quo ſecamus, *an axe*. Pup. Puppis, ultima pars navis, *the hinder parte of a Shippe*. Turris, à Turris terrendis hoſtibus dictum ædificium eſt, *a Towre*. Reſtis, Reſtis funis dicitur, quod quæcunque ligata ſtare faciat, *a corde*. Febris Febris, morbus eſt notus, *a Feuer*. Peſtis, ſæpius peſtem facit, & eſt morbus homines ſubito interimens, *the peſt*. Navis vis, *a ſhippe*. Bipennis, ſecuris utrinque ſcindens, *a two edged Chiſſell*.

Pelvis
Securis
Puppis
Turris
Reſtis
Febris
Peſtis
Navis
Bipennis

Vocativus cujuſcunque generis cum accuſativo neutri generis cognoſcuntur ex regulis generalibus. Nunc ablativum enucleabo. Habet autem maxima pars nominum tertiæ declinationis e ſolum in ablativo ſingulari. Quædam i ſolum, nonnulla e & i ſimul. Principalis igitur regula eſt hæc.

Sextus e donabit, ceu *pauper, ſoſpes & hoſpes*.

Mobilibus reliquis e vel i dabo: *plus* cape plu
Quod si sit neutrum per e tantum sextus in i
Ut *dulcis* dulci: per e dat quandoque Poeta.

Ablativus in e definit, ut Vesper vespere, Lux luce, Te
Hos- pus tempore. Rus rure, Sacerdos sacerdote. Hospes hosp
pes qui vel quæ hospitio recipit, aut recipitur, *an hostlar, or a gu*
Ovid. *Vivitur ex rapto non hospes ab hospite tutus.*

Pau- Pauper paupere, parum habens, *poore*. Papin. *Pugna est de*
per *pere regno*. Sospes sospite sanus. Plus facit pluri tantum. Om
nia adiectiva præter pauper & sospes, faciunt ablativum in
vel in i, ut Degenere vel degeneri, Hubere vel huberi. Hi
excipiuntur ea quorum nominativus neutri generis e hab
quæ ablativum in i solum mittunt, ut hic & hæc dulcis &
hoc dulce, ablativo dulci. Hic campester, hæc campestris, hu
campestre, ablativo campestri. Poetæ tamen metri cau
quandoq; e pro i ponunt. Ovid. in epist. Parid. ad Hel

Hoc mihi (nam recolo) fore ut à cœleste sagitta.
Figar, erat verax vaticinata soror.

Notanda est Servii & Prisciani regula, Substantiva, adj
ctivis penitus similia servant e tantum: ut Iuvenalis, Mart
lis, Fœlix, Clemens, Laterensis, Saluraris, & similia viror
propria. Idem est de appellativis. Volucris adjectivum vol
cri facit. Volucris substantivum volucre habet. Horum
men quædam, quia adjectivorum natura penitus non de
Anna- ciunt, inveniuntur etiam habere i: ut Annalis, annale vel a
lis nali, liber est annorum gesta continens, *a Chronickle*: & sæpi
Riva- in plurali reperitur. Sic Rivalis, rivale vel rivali, qui cum al
lis eandem amat, *a breekbrother*. Ea in quibus substantivum co
tum ilico intelligitur vix e poterunt habere: itaque molar
abl. molari solum. Sic natalis, auricularis, ædilis, consular
sodalis, familiaris. &c. Composita in ablativis non sequun
tur simplicium regulam, quia misericors, tricuspis, inops, &
similia adjectiva i vel e servant, cum simplicia solum facia
e. Confinis & affinis i tantum: ut dulcis, licet finis & e &
habeat.

Al vel ar, i neutris tantum dat, sicut e: præte
Sal, jubar, & nectar, far, hepar: ait mare vates

Nomina neutri generis in al vel in ar, vel in e desinentia fa
ciunt ablativum tantum in i; ut Animal animali, Torcular to
cular

culari, Cubile cubili, Monile monili, quod est colli ornamentum vel gutturis, *a necke chaine.* Tolluntur Sal sale, jubar jubare, nectar nectare, far farre, hepar hepate: Rete facit retis, quod satis indicat plurale retia. Ablativum verò rete à masculino nomine retis esse volunt: ut hos ablativos Gausape, Præneste, Soracte, præsepe: à nominativis minus usitatis, Gausapes, Prænestis, Soractes, Præsepis, Poetæ interdum e pro i ponunt.

Ovid. *Exiguum pleno de mare demat aquam.*

Mensibus i tantum est, ut queis dat quartus in, imve.
Sextus e donat & i, cum quartus in em vel in im fit.

Nomina mensium finiunt in i: ut Aprili, Quintili, Sextili, Septembri, Octobri, Novembri, Decembri. Simplex tamen Imber habet e vel i, ut patebit. Nomina in is, quorum accusativus solum in im desinit, vel in im & in, non autem in em faciunt ablativum in i solum: ut hæc vis, hanc vim, ab hac vi. Hæc hæresis, hanc hæresim vel hæresin, ab hac hæresi. Quæ verò habent em vel im, habent e vel i: ut febre vel febri, turre vel turri. Sic e vel i capiunt in ablativo nomina Græca, quorum accusativus habere potest em vel im more Latino, & a vel in, more Græco: sed ablativus in e genitivi crescentiam sequitur, non ablativus in i, ut Tethys, hujus Tethyos, hanc Tethyn vel Tethya, ab hac Tethy, vel per crescentiam Tethye. Hic Paris, hujus Paris vel Paridis, & Paridos, hunc Parim vel Parin, Paridem vel Parida, ab hoc pari vel Paride.

I vel e dant *finis, fustis, pugil & vigil, imber,*
Vnguis, avis, postis, vectis, cum *nepte, supellex,*
Atq. *tridens, classis,* cum *civis,* & *amnis,* & *ignis,*
Sic *anguis, strigilis,* strigili: vix strigile dicam.

Nomina hic posita habent e vel i in ablativo: sed sæpius e. Pugil, qui vel quæ pugnandi artem novit, *a kempe.* Vigil, qui vel quæ vigilat, *a watch.* Tridens, sceptrum Neptuni trisulcum, *a three forked Scepter.* Classis, navium multitudo est, *a Navie of Shippes*: sed metaphoricè transfertur etiam ad alia. Strigilis est instrumentum dentatum, à stringendo nomen habens, abraduntur enim eo sordes & sudores,

sive hominum in balneis, sive jumentorum in stabulis.
Horse combe. Horat. *Furtiva mutat strigili.*

¶ DE PLVRALI NVMERO TERTIÆ.

Rectus in es fiet pluralis, jungito quartum.

Nominativus pluralis, cui vocativus similis est, cum accusativo in es desinit: ut hi & hos, & O homines. Fit autem hic casus à genitivo singulari mutando is vel os in es: Ibis ibidis, Ibides, Ibis hujus Ibis, Ibes. Tigris, tigridis, tigrides, tigris, tigres.

Cum genitivus ium dat, quartus in eis quoq;
fiet.

Tralleis & Sardeis es spernunt. Quartus in as fit.
*D*um per a quartus erat, ceu *Dæmonas* atque
Gigantas.

Nomina quorum genitivus pluralis in ium desinit, faciunt pleraque accusativum per eis: ut pars partium, has partes vel parteis. Sic treis, omneis, acreis. Tralleis & Sardeis Græca oppidorum nomina pluralis tantum numeri, nec nominativo nec accusativo es habere leguntur. Nostro hoc sæculo accusativus pluralis in eis, à genitivo singulari in is sono nihil differt. Sed differret multum si veteres secutus, juxta Erasmi sententiam, sones ei diphthongon: ut Batavus suo Idiomate ovum, Latinus hei interjectionem pronunciat.

Quartus in as fit. &c.] Quando accusativus singularis in a desinit: accusativus pluralis etiam in as terminari potest: ut hanc lampadem vel lampada: has lampades vel lampadas. Sic Dæmones vel Dæmonas: Gigantes vel Gigantas: Heroes vel Heroas. Nihil de neutris locuti sumus. Nam per regulam generalem habent a in Nominativo, Accusativo & Vocativo plurali: sed quoniam alia quædam habent ia: ut Animal animalia: alia non, ut corpus corpora, de his pauca afferam.

Quod dedit i sexto [nisi comparat] hoc ia
ponit,

Vult ia *plus* raro, nunquam *vetus*. Effer *aplustria*
Vel stria. Si solum dat sextus e, non ia pones.

In nomi-

In nominibus neutri generis, si ablativus desinebat, vel in i solum, vel in e & i simul, tunc Nominativus, Accusativus & Vocativus plurales habent ia: ut Mare, abl. Mari, hæc Maria, O Maria. Fœlix, abl. fœlice vel fœlici, hæc fœlicia, & O fœlicia. Comparativa tantum a faciunt: ut Meliora, Dulciora, Sic vetus vetera, non veteria. Plus plura, & aliquando pluria unde complura & compluria. Apluſtre apluſtra, vel apluſtria est ornamentum navis in cacumine mali, *the tackling of a Ship*: ab à privativa particula, & pleo, id est navigo, quia sine eo per mare non est navigandum, aut quia non necessariò ad navigationem requiritur. Quæ ablativum singularem solum in e terminant, a faciunt: ut Dogmata, corpora. Gausapa verò non à gausape, sed gausapum esse memineris.

Um vel ium patrio Latium dat. Græcia vult on.

Genitivus pluralis tertiæ declinationis habet Latinè um, ut patrum: vel ium, ut patrium. Græcè etiam habet on, vel præcedente consonante: ut Epigrammaton: vel on purum: ut Hæresion aut hæreseon.

Præbet ium patrius, si sextus in i fuit ante.

Genitivus pluralis in ium desinit, si ablativus singularis habuerit i, sive i solũ, sive i & e simul: ut hoc Ancile, ab hoc ancili, horum ancilium, fuit scutum breve & rotundum, *a round Buckler*. Monile, monilium, Animal animalium. Sic nostratium, vestratium, imbrium, ditium, clavium, concordium, fœlicium, prudentium, amantium, legentium. &c. Quædam per syncopam um faciunt, maximè ea quæ in ns desinunt: ut prudens, innocens, amans.

Tolle *vigil*, *supplex*, *opifex*, *vetus*, & *pugil*, & quod
Comparat, [excepto *plus*] *artificem*, *strigilemque*,
Atque *inopem*, *memorem*, *consortem* jungito, & ortum
A *capio*, *dives* quibus additur. Um dat e tantum.

Excipiuntur

Excipiuntur à dicta regula, quædam um ſolum hab
licet in ablativo habuerint i, ut Vigil vigilum, Supplex ſupp
cum. &c. Et quædam horum um putantur habere differen
cauſſa, propter nomina neutri generis in ium deſinentia, qu
ſunt. Supplicium, officium, artificium, conſortium, mancipi
municipium, principium. &c. Supplex. i. ſupplicans, & hum
liter rogans, *a ſupplicant*. Opifex, operis effector, *a craftſman*,
tifex, artificioſus, *cunning in any Craft*. Plin. Vir tam artificio
genii. Inops, vehementer egens, *needie*. Conſors, particep
marrow, or partaker. Exors. i. non particeps, aut non conſor
participant. Ium habet niſi verſus gratia fiat Syncopa. Comp
rativa nomina etiam um tantum faciunt: ut Melior Mel
rum, Fortior fortiorum. Plus ſolum facit plurium. Item co
poſita à capio faciunt um tantum: ut Particeps participum.
municeps. &c. A capite verò adjectiva faciunt ium, niſi
Syncopa: ut Anceps ancipitium: vel per ſyncopam ancipit
docet hoc Priſc. Dives divitum. Sic volunt ſimilia habere
ſyncopam, quæ tamen regulariter ium habere arbitror: ut
cuples locupletium vel locupletum. Degener & huber, licet
ablativo nonnunquam i habeant, nunquam tamen inveni
bere ium. ¶ Vm dat e tantum. Nomina habentia e tant
in ablativo ſingulari, habebunt um ſolum in genitivo plu
ut pauper pauperum, Sic puber & impuber: quæ licet aliqu
do adjectivè in ſingulari ſumantur tamen per i in ablativo
reperi. Halec dicunt halecium facere. Sex exceptiones ſunt
hac regula, quarum prima eſt hæc.

Supplex
Opifex
Artifex
Inops
Cõſors
Exſors
Plus

As dat ium Latiale: magis polyſyllaba dant

Nomen Latinum in as deſinens, facit genitivum plural
in ium: ut Mas marium, Vas vadium, As aſsium. Polyſyll
melius per ſyncopam efferuntur tam in proſa, quam in car
ne: ut Civitas civitatum vel civitatium. Dixi Latinum q
Græca ſolum um faciunt: ut Arcas arcadum, Atlas atlantum

† 2. Exc. † Donat ium *Samnis, lynter, caro, d*
uter, os, os,
Glis, faux, nix, nox, cor, lis, cos: quodq
uncia donat.

‡ 3. Exc. ‡ S quoque non creſcens, velut

* 4. Exc. * junge *Quiritem*.

Exc

Excipis inde *canis*, *juvenis*, *panis*, *volucrisque*,
Et *vates*, *proles*, *soboles*, forte *indole* juncto.
† Donatium cum *mure*, *cohors*: ‡ mo- † 5. Exc. ‡ 6. Exc.
nosyllaba junge.
Consona bina tenet si finis. Finge priorem
Tantum plurali numerum. Signato figuras.

Ium habent hæc nomina in genitivo plurali: Samnis samnitium, Lynter lyntrium, Caro carnium, Dos dotium. Sic Cos cotium, Vter utrium, Os osium, & Os oris, si genitivum pluralē habere reperiatur orium. Glis glirium: sic Faux faucium, Nix nivium, Nox noctium, Cor cordium, Lis litium. Sic composita ab uncia: ut Septunx septuncium: & nomina in es vel in is non crescentia in genitivo singulari: ut Sedes sedium, Ædes ædium, Mensis mensium, Turris turrium: præter canis, panis juvenis & volucris, substantivè captum, & Vates vatum. Item Proles prolum, teste Mart. Capella. Soboles sobolum, Indoles indolum, si pluraliter legantur. Ideò dixi proles, soboles, forte indole juncto. Apes apum plerunque per syncopam habet. Item à regula VM dat e tantum excipiuntur Mus murium, Cohors cohortium, id est multitudo militum, *a band of men of warre*: & aliquando aliarum rerum. Nomina monosyllaba in duas consonantes desinentia faciunt ium in genitivo plurali: ut Trabs trabium, Plebs plebium, Seps sepium, Arx arcium, Lynx lyncium. Nomina tantum pluralis numeri in es omnia genitivum faciunt in ium, ex analogia vel proportione numeri singularis: ut Penates penatium, quia singulare foret pœnas. Hac ratione ium faciunt Fores foriū, Manes manium, Vires virium: Ædes, pro domo ædium, *a house*. Lactes lactium. Sic sortes, sordes, sentes, pugillares, Gades, Alpes, in tertio libro declaranda. Contra um solum faciunt Lemures, Celeres, Majores, minores, proceres, Luceres. Opes pro divitiis, opum faciens, analogiam non sequitur, *Riches*. Notato bene figuras, quæ circa genitivum contingunt, Syncopam & Epenthesin. Syncopa satis declarata est, & per eam invenies Macedo habere Macedum pro Macedonum. Pap.

Fraxineas vibrant Macedum de more sarissas. Contrariam vim habet Epenthesis, quæ est additio literæ vel syllabæ in medio dictionis, gratia metri, ut Ales alitum, & per Epenthesin alituum. Virg. *Alitum pecudumque genus sopor altus habebat.*

Tertius

Tertius est in ibus: *Bos* bobus flecto boum que

Dativus pluralis, cui ablativus semper est similis definit ibus: ut hominibus, patribus, ænigmatibus. Sed in a Græca el gantius faciũt hos casus in tis ab antiquis nominativis in tum ut Sophismatis, Epigrãmatis. &c. Bos verò bobus, & aliquã bubus pro bovibus, & boûm pro bovum per syncopam fact

¶ QVARTA DECLINATIO.

Quarta dat us recto, dat & u prius invariatum

Quarta declinatio nominum duas terminationes habet Rictus us & u. Sed u prius, id est in singulari numero non decli Cornu natur: ut Rictus, id est rostrum vel os, *the becke, or the mouth.* Genu Cornu, *an horne.* Genu, *the knee.* Inter hæc in u quædam plu- Gelu rali carent: ut Gelu, astu.

Us genitivus habet. Per uis flexere vetusti.

Senatus Genitivus in us desinit: ut hic Senatus, hujus Senatus, id est Senatorum conventus, aut ipsi senatores, *the Counsel-* Magi- *lers, or Counsel-house.* Hic Magistratus, hujus magistratus, re- stratus gimen vel dignitas, aut aliquis in dignitate constitutus, *the superiour power.* Apud veteres nomina quartæ faciebant uis in genitivo: ut hujus manuis, anuis. Terent. Ejus anuis caussa, opinor, quæ erat mortua. Multa i in genitivo ha- bent: ut ornati, Senati. &c.

Tertius optat ui: quandoque per u quoque lectus.

Dativus fit in ui: ut hic commeatus, hujus commeatus, huic commeatui, id est facultas aliquo proficiscendi concessa à supe- riore: etiam significat victum militarem, *a safe conduct, or victuall of an Armie.* Æstus, vehemens calor, huic æstui, *heate.* Dativus fit in ui ab antiquo genitivo in uis, à genitivo autem in us, re- gulariter fit dativus in u qui jam in rariore usu: ut metu pro metui. Virg. *Parce metu Citherea.*

Vm retinet quartus. Fit sextus in u tibi casus, Vm quarto, reliquis u casibus optat *IESVS.*

Accusativus fit in um, ablativus in u. Vocativus similis est nominativo: ut Fructus, hunc fructum, O fructus, à fructu: & est quod ex arboribus ad usus nostros nascitur, vel utilitas, *the fruit of a tree.* Cicero. Non parum fructus habet

habet in se eloquentia. IESVS accusativum facit IESVM, cæteri casus in u desinunt: ut hic IESVS, hujus IESV, huic IESV, hunc IESVM, O IESV, abl. IESV. Interpretatur salutaris aut salvator, & est dictio trissyllaba.

Primus pluralis cum quarto semper in us fit,
Dat genitivus uum. Per ibus tibi tertius exit.
Dant ubus *artus*, *acus*, *ficus*, *tribus*, & *lacus*, *arcus*,
Et *specus*, atque *veru*, *partus*, *quercus*, quoque *portus*.
Forsitan & *questus* à deponente creatum.

Nominativus pluralis cui vocativus similis est, cum accusativo desinit in us: ut hæ manus, has manus, O manus. Neutra in his casibus per regulam generalem a habent: ut cornua, genua. Genitivus desinit in uum, & Dativus cum Ablativo in ibus: ut hi saltus, horum saltuum, his saltibus, id est actio saliendi aut sylva, *a forrest, or lowping*. Genitivus per syncopam, accusativo singulari fit similis: ut Currûm pro curruum, nurum pro nuruum. Virg. 12. Æneid,

Cinctaque adest virgo matrumque nurumque caterva.

Pauca faciunt ablat. in ubus: ut artubus, ne si artibus dicamus videatur esse ab ars. Est autẽ artus propriè membri nodus, *the jointure of the members*. In quibusdam hæc ratio esse non potest: ut Acus acubus. Quercus quercubus, Quercus
Lacus lacubus locus est cujus fundus est natura aquosus, Lacus
a *Lake*: & vas in quod fluit mustũ de torculari. Arcus quo Arcus
sagittatur, *a Bow*. Veru etiam invenitur in ubus, *a Spit*. Virg. Veru

Pinguiaque in verubus torrebimus exta colurnis.

Quercus arbor glandifera, *an Oake tree*. Partus, actus pariendi, *the birth of a childe*. Portus, locus est juxta mare, vel Portus
flumen, in quem naves ducuntur, ut sint tutæ, *an Hauen*. Valla jungit. Questus pro querimonia, *a complaint*. Sed credo Questus
tam questus à queror, pro querimonia, quam quæstus à Quæstus
quæro, quod lucrum significat ibus facere, *profite*.

¶ QVINTA DECLINATIO.

Rectus utriusvis numeri quartusque per es fit
Pluralis quintæ. Dempta s capit i genitivus

Cum

Cum dandi casu. quartus volet em. dabo sex
E bene. Vult erum patrius. Vult tertius ebu

Nominativus & vocativus utriusque numeri quintæ declinationis cum accusativo plurali desinunt in es longum. Genitivus & Dativus singulares in ei. Accusativus singularis in em. Ablativus in e. Genitivus pluralis in erum. Dativus & abl. in ebus. Exemplum est in Donato. Species, forma, *a forme or kind*. Omnia nomina quintæ decl. sunt fœminini generis, præter dies & meridies, quæ satis ex libro primo Patent. Omnia nomina quintæ decl. sunt appellativa. Ideò Fides, nomen virginis, est tertiæ declinationis. Genit. & dativus singulares quintæ decl. olim erant similes Abl. Item Genit. repertus est in ei & in ii: ut Hic an hæc Dies, hujus Diei vel Dii, ut famei caussa. Testimonia si desideres, lege Gellium, Lib. 9, Cap. 14.

Species

¶ PATRONYMICA.

Patronymicum est quod à nomine patris, & abusivè alterius derivatur secundum Græcam formam: ut Æacides. i. Peleus à nomine patris sui: vel Achilles à nomine avi: vel Pyrrhus à nomine proavi. Patronymicum interpretatur patris nomẽ, à patre & onoma, id est nomen o mutato in y. Patronymicum enim significat filium aut filiam, nepotem vel neptem. Aliquando etiam qui post longa tempora per rectam lineam consanguinitatis natus est: ut Pyrrhus Epirotarum Rex dictus est Æacides, quia dicebatur ab Æaco descendisse.

Patronymica formantur abusivè à nominibus matrum: ut Phyllirides. i. Chiron Centaurus qui Apollinis & Phyllyræ filius fuit. A nominibus fratrũ: ut Phaetontias, Lampetia soror Phaetontis. A nominibus Regum: ut Romulidæ Romani à Rege Romulo. A nominibus filiorum: ut Meleagris Althea Meleagri mater. A nominibus maritorum: ut Menelais, Helena uxor Menelai. A nominibus Deorũ: ut Phœbas, Phœbi sacerdos. A nomin. Vrbium: ut Troas mulier Trojana, Thebais è Thebis. A nominibus regionum: ut Thessalis, quæ est ex Thessalia. Et ab aliis nominibus formari inveniet, si quis Poetas diligenter rimetur.

Terminationes patronymicorum. Patronymicorum terminationes quibus Latini utuntur sunt quatuor: una masculini generis scilicet es, ut Priamides. Reliquæ fœminini generis, as, is, ne: ut Phaetontias, Priamis, Nerine.

Patro

Patronymica in es ſolum viros ſignificant, & ſunt omnia primæ declinationis, & declinantur, ut Anchiſes in ſingulari, in plurali verò, ut Poetæ.

Patronymica in as declinantur per omnia: ut Lampas, veluti Æetias, adis vel ados, id eſt Medea, Æetæ filia.

Patronymica in is declinantur per omnia: ut Pyrris, ut Æneis, Æneidis vel idos, id eſt filia vel neptis Æneæ, aut Virgilii de geſtis AEneæ poema.

Patronymica in ne declinantur eodem modo, ut Pentecoſte, veluti Nerine Nerines, id eſt filia aut neptis Nerei.

Patronymicis non niſi in verſibus utimur.

Patronymica non habent formationes certas. Regulæ tamen, licet non ſatis Catholicæ hæ dari ſolent.

Nomina primæ declinationis mutant æ genitivi in a breve, & juncta ſyllaba des reddunt patronymica, ut Pelias, peliæ, peliades. Contra regulam ſunt Anchiſiades, Laertiades.

Patronymicorum formatio.

Nomina ſecundæ declinationis correpta i genitivi addunt des: ut Priami priamides, niſi fuerint duo ii, tunc enim poſterius mutatur in a breve: & additur des, ut Menetius Menetii, Menetiades. Quæ verò ei habent mutant ei in i longum addita des, ut Peleus, pelei, pelides. Tydeus euphoniæ cauſſâ mutat d in t, quia dicimus Tytides.

Nomina tertii ordinis correpta i dativi addunt des, ut Hector, Hectori, Hectorides.

Multa irrigulariter formantur quia poetæ addunt, demunt, aut mutant pro metri exigentia.

Patronymica in as formantur à patronymicis in des habentibus a ante des extrita de ſyllaba ut Peliades, pelias.

In is patronymica formantur ab habentibus i ante des, ablata de, ut Priamides, priamis, idis. Quod ſi i ante des producatur, mutabitur in ei: ut Pelides, peleis.

Patronymica in ne pauca leguntur, & formantur a genitivis, addita ſyllaba ne: ut Adraſtus, Adraſti, Adraſtine: vel mutando ei in i longum: ut Nereus, Nerei. Nerine. Vel mutando poſterius i in o breve, ut Acriſius, Acriſii, Acriſione.

¶ PRONOMINVM DECLINATIO.

PRonominum declinationes ſunt quatuor: prima declinatio habet pronomina tria: Ego, tu, ſui, ſine nominativo. Secunda quinque: Ille, ipſe, iſte, hic, is. Tertia totidem: Meus, tuus, ſuus, noſter & veſter. Quarta duo habet: Noſtras & veſtras.

prima

Prima Declinatio pronominum mittit genitivum vel vetuſte in is: ut Ego, Genitivo mei vel mis, D mihi, qui interdum figuratè una ſyllaba pronunciatur gil. 6. Æneid. ——— *Et mi genus ab Iove ſummo.*

Secunda declinatio mittit genitivum ſingularem in per duas ſyllabas, ut illius: vel per unam, ut hujus.

Tertia declinatio mittit genitivum ſingularem in i, ut Meus, mea, meum: Mei, meæ, mei. Meus, vocativo mi.

Quarta declinatio mittit genitivum in atis: ut Noſtr noſtratis. Veſtras veſtratis. Declinantur per tria gener ut Arpinas.

¶ PRONOMINVM COMPOSITIO.

PRonomina componuntur inter ſe: ut Egoipſe, tuipſ ſuiipſius. Iſte componitur cum hic ſervata aſpiratione Iſthic ut Iſthic, iſthæc, iſthoc: vel comicè iſthuc. Genitivo caret. Dativo caret. Accuſativo, Iſthunc, iſthanc, iſthoc. Abl Iſthoc, iſthac, iſthoc. Pluraliter generis neutri. Nominativ & accuſativo iſthæc; cæteris caret. Sic invenitur ille cum hic Ilhic, ilhæc, illhoc. Secundò, pronomen componitur cum nomine, ut hujuſmodi, & intercedente ſyllabica adjection hujuſcemodi. Tertiò cum præpoſitionibus componitur: u Mecum, tecum, ſecum. Hoc vult Donatus. Priſcianus mavult Idem orationes haberi. Quartò componitur cum adverbio: u Idem, ab is & demum, quaſi is præcipuè vel iterum. E declinatur ſic. Idem, eadem, idem: ejuſdem, eidem: eunde eandem, idem. Abl. eodem, eadem, eodem. Et pluraliter, eide vel iidem eædem, eadem: eorundem, earundem, eorunde eiſdem vel iiſdem: eoſdem, eaſdem, eadem. Abl. eiſdem vel iiſ dem. Quintò hic componitur cum conjunctione interroga tiva ne: ut Hiccine, hæccine, hoccine. Genitivo & dativo Hicci- caret. Accuſ. Hunccine, hanccine, hoccine. Abl. Hoccine, hac ne cine, hoccine. Et pluraliter generis neutri, nominativo & accuſativo, Hæccine: cæteris caret. Sextò, pronomina compo nuntur cum ſyllabicis adjectionibus quæ ſunt quinque, met tim, te, ce, pte: ut Egomet, meatim, tute, hujuſce, ſuapte. Syl labica adjectio eſt particula extra compoſitionem nihil ſig nificans cuius ſignificatio in compoſitis eluceſcit.

¶ QVIS ET QVI IN COMPOSITIS.

QVis & Qui differunt dupliciter, ſignificatione & compoſitione. De diverſitate ſignificationis dictum eſt alib

alio loco. De compoſitionis differentia nunc agemus: opter compoſita à quis vel qui. Donatus in fœminino nere dicit, quæ vel qua in ſingulari nominativo & ſimi- r in nominativo & accuſativo plurali neutri generis. am qua nominativus caſus, aut accuſativus, extra com- ſitionem nihil ſignificat. Vt ergò cognoſcas compoſita quis & qui, à quæ & qua notabis verſus Badianos.

in, ne, alius, num, ſi, depoſcunt *quis* ſibi ſubdi:

Et *qua* volunt, non *quæ*, quoties reperitur utrumque.

Poſt *quis, nam, que, piam*, non *qui*, tu pone *putas, quam.*

Dam, vis, cunque, libet, non *quis* ſed *qui* ſibi ſubdet.

Nec *qua* volunt, ſed *quæ*, quoties reperitur utrumque.

Quis & qua in compoſitione poſtponuntur dictionibus en, ne, alius, num, ſi. Et dicimus ecquis, nequis, nunquis, ſiquis. Sic ecqua, nequa. &c. Quis verò & non iam qua præponitur quis, nam, quæ, piam, putas, quam: Quiſquis, quiſnam, quiſque, quiſpiam, quiſputas, quiſquam. Dictis omnibus particulis, nec præponitur, nec poſtponitur qui: ſed præponitur quatuor aliis: dam, vis, nque, libet: ut Quidam, quivis, quicunque, quilibet. æponitur his ipſis quæ, ut quædam atque etiam illis, ibus præponitur quis, ut quænam. Quæquam, quidquam aut quodquam rariſsimè legitur: quidcunque nunquam. Item quiſquis in uſu vix habet alios caſus quam uiſquis, quicquid abl. quoquo & quaqua. Quiſque teſte alla caret genitivo plurali. Quoties igitur apud Donatum ſimul reperies, quæ vel qua, dictarum particularum ratia ſic eum flexiſſe memineris.

DE HETEROCLITIS.

LIBER III.

HETEROCLITA propriè loquendo ea demum dicuntur, quæ contra aliorum regulam variè declinantur: ut hoc Cœlum, hi cœli. hoc vas vasis, hæc vasa vasorum. In hunc librum congessi Anomala, Defectiva, & abundantia, tanquam generali nomine hæc omnia Heteroclita debeant dici. Iuxta illum Badii versiculum vulgi ab usu sumptum.

Deficit aut variat Heteroclita vox vel abundat.

Heteroclitum verò est idem quod Anomalum, & interpretatur aliter declinatum, ab heteros. i. aliter, & cliton. i. declinatum. Anomalia est irregularitas, ab a. i. sine, & nomos. i. lex. Anomalum irregulare. Irregulariter declinatur nomen, sive variat quinq; modis: primò variat genus, ut hoc Cœlum, hi cœli. Et dicitur heterogenum vel heterogeneum. Secundò variat declinationem tantùm, ut hoc vas vasis, hæc vasa vasorum. Tertiò variat genus & declinationem, ut hoc Epulum, hæ epulæ. Quartò variat sive irregulariter formatobliquos, ut Iuppiter, Iovis. Quintò contra aliorum modum aliquot casus finit, ut ambo, duo, quæ ex præcedente libro nota sunt. De Heteroclitis propriè nominatis dicam primum, inde defectiva & abundantia enucleabo.

¶ ANOMALA, SIVE HETEROCLITA, ET PRIMVM IN SINGVLARI MASCVLINA, IN PLVRALI NEVTRA.

Masculasunt primo numero, sed neut. secũdo,
Dindymus, infernus, locus, Ismarus, & joca, cetus,
Menala, Taygetus, ceu *Tartara, Massica, Avernus,*
Sibila, Pangæus, ceu *Tænara, carbasa.* Dant hi
Quædam plurali, verùm loca non damus arti.

In singulari masculina, in plurali neutra sunt nomina hic posita Dindymus, hæc Dindyma. &c. Sed hic aut hæc Carbasus: pluraliter hæc Carbasa. Quædam horum etiam masculina sunt in plurali, & sic non sunt Hereroclita: ut hic Locus: & pluraliter hi loci, vel hæc loca. Hic jocus, & pluraliter hi joci, vel hæc joca. Sed notandum quod locus quando est argumenti sedes ad Rhetoricæ vel Dialecticæ pertinens curam non habet in plurali loca, sed loci tantùm. Dindymus est mons Phrigiæ. Infernus, *the Hell.* Sed adiec-

Dindymus.

Infernus

adjectivi potiùs naturam habet, ut ſupernus. Iſmarus, mons Thraciæ. Iocus, ludus eſt in verbis, *a Mow*. Cetus, piſcis maximus, hi ceti, & hæc cete, *a Whale*. Virgil. ——— *Immania cete.* Mænalus mons Arcadiæ. Taygetus mons Laconiæ. Tartarus idē eſt quod infernus, *the Hell*. Tartari Tartarorū, populus quidam eſt Scythiæ. Maſſicus mons Cāpaniæ optimi vini ferax. Avernus, Campaniæ lacus propter circumſtantes ſylvas fœtidiſsimus. Deſcribit eum Virg. 6. Æn. Sibilus, fictitium eſt nomen, flatum quendam ſignificans, *Hiſsing*. Pangæus, promontorium eſt Thraciæ. Tænarus, promontorium Laconiæ. At huiuſmodi propria eatenus etiam inter abundantia referri poterunt, quod in ſingulari & plurali idem ſignificant.

Iſmarus
Mænalus
Taygetus
Tartarus
Maſsicus
Avernus
Sibilus
Pangæus
Tænarus

¶ IN SINGVLARI FOEMININA, IN PLVRALI NEVTRA.

Hæc prius, hæc poſt dant tibi *Pergamus* atque *ſupellex.*

Hæc duo nomina Pergamus & ſupellex dant hæc prius & poſt. i. in ſingulari ſunt generis fœminini, in plurali generis neutri: ut hæc Pergamus, hæc ſupellex: & pluraliter hæc Pergama, hæc ſupellectilia. Pergamus Regia fuit Priami: in plurali idem ſignificat, & non plura, *the palace of King Priamus*.

pergamus.

¶ IN SINGVLARI NEVTRA, IN PLVRALI MASCVLINA.

Maſcula plurali numero ſunt neutra priore:
Elyſium, *Cœlum*: quibus aptè jungitur *Argos*.
Plurali numero ſunt maſcula, neutra ve, *frænum*
Et *filum*, *clauſtrum*, *raſtrum*, conjunge *capiſtrum*
Eſt primo numero neutrum plus, omne ſecundo.

In ſingulari neutri generis in plurali maſculini ſunt: ut hoc Elyſium, hi Elyſii: hoc Cœlum, hi cœli: hoc Argos, hi Argi. Quæ ſequuntur in plurali tam neutri quam maſculini generis ſunt: ut hoc Frænum, filum. &c. Plus in ſingulari ſolum neutri in plurali omnis: ut hi & hæ plures, & hæc plura. Elyſium, locus bonarum animarum, *the reſting place of the good Soules*. Cœlum, beatorum Habitaculum,

Elyſium
Cœlum

the Heauen. Argos, hi Argi, urbs erat excellentiſsima, pro-
Frænum pè Athenas. Frænum, quo equus regitur, *a brydle.* Fi-
Filum lum, quod ex lino lanave trahitur nendo, *a threed.* Clau-
Clauſtrũ ſtrum, clauſura vel quo aliquid clauditur, *a Cloiſter, or anie*
Raſtrum *thing that cloſeth.* Raſtrum, inſtrumentum ruſticum, quo
Capiſtrũ terra raditur, *a Spade.* Capiſtrum, capitis vinculum quod jumentis adhibetur, *an Halter.*

¶ IN SINGVLARI NEVTRA, IN PLVRALI FOEMININA.

Dic epulas & delicias: numerus prior um dat.
Balnea dic, vel eas: tãtum prior um numerus dat
Nundinum apud veteres, nunc uſus *nundina*
habebit.

Pauca in ſingulari ſunt neutri generis, & in plurali numero fœminina: ut hoc Epulum hæ epulæ, hoc delicium, hæ deliciæ: hoc balneum, hæc balnea balneorũ: vel hæ bal-
Epulum neæ balnearum. Epulum multis non videtur Anomalum,
quia aliud in ſingulari quam in plurali ſignificat. Nam
Epulæ epulum eſt teſte Valla, convivium pompoſum & variis ci-
Deli- bis comparatum, *a great banket.* Epulæ ſunt cibi quotidiani,
cium *cuſtomable cheare.* Hanc differentiam confundi oſtendit Ca-
Balneum lepinus. Ideò inter Heteroclita pono. Delicium, hæ deliciæ,
Nundi- id eſt voluptas & oblectamentum, *delite and pleaſure.* Bal-
num neum, hæc balnea vel hæ balneæ, locus in quo lavamur, *the*
Nundi- *ſtoues.* Nundinum dixerunt veteres, nunc pluraliter tantùm
næ hæ nundinæ dicimus: & ſunt dies ad publicè emendum,
Vas vendendumve ſtatuti, *a common Faire.*

¶ OBLIQVI HETEROCLITI.

Anormes ſervant obliquos nomina quædam.
Iuppiter eſt teſtis, cum multis ante retectis.

Multa nomina anormiter faciunt ſuos obliquos: ut caro carnis, lac lactis. Iupiter Iovis. Sic hepar, femur, robur, ſanguis, turbo, Anio, ſupellex. Sic poema in dativo ablativoque poematis melius quam poematibus. Item ambo duo & plura ante declarata. Cauſſa in multis eſt quia alii fuerũt olim nominativi: ut carnis, lacte, Iovis, itiner, jecur & jecinus, robor teſte Phoca: hepas, femor, ſanguẽ, turben. Anien, ſupellectile, poematũ. &c. Irregulares etiam obliquos habent pronomina Ego & tu.

¶ ANO-

¶ ANOMALA DECLINATIONE, *Vas, Iugerum, Domus.*

Vas vasis ternæ, pluraliter esto secundæ.
Plurali tantum numero sit *jugera* ternæ.
Attamen effertur cum jugere jugeris apte,
Partim sit quartæ, partim *domus* esto secundæ.

Vas vasis neutri generis in singulari est declinationis tertiæ, in plurali secundæ: ut hæc vasa vasorum, vasis: quia olim dicebant hoc vasum. Declinemus sic jugerum. Nominativo jugerum: genitivo jugeris vel jugeri: dativo jugero: accus. & vocativo jugerum: abl. jugero vel jugere. Et pluraliter nominativo, accusat. & vocativo jugera: genitivo jugerum: dativo & abl. jugeris vel jugeribus: ab antiquo nominativo jugus vel juger. Est autem jugerum spatium agri uno die ab uno pari boûm aut equorum arati, *as much ground as two Oxen may till on a day* Domus sic flectitur. Nominativo hæc domus: genitivo hujus domi & domus: dativo huic domui: accusat. hanc domum: vocativo O domus: ablat. ab hac domo. Et pluraliter hæ domus: harum domuum vel domorum: his domibus: has domos: O domus: abl. domibus. Est itaque domus partim secundæ declinationis, partim quartæ. Domi genitivus locum ædificii denotat, & ponitur adverbialiter: ut Sum domi, id est in domo. Domus genitivus ædificium significat: ut culmen domus *the rigging of an house*. Hanc formam declinandi sequuntur, alia arborum nomina, Laurus, Quercus, Cornus, Pinus. &c.

Vas

Iugerum

Domus

☞ DEFECTIVA.

DEfectiva nomina sunt quibus aliquid in plena declinatione repertum deest, vel casus variatio: ut centum: vel casus aliquando: ut Sponte: vel alter numerorum: ut Arma. Sed priùs quam ad rem accedam, declarabo casuales formas, quæ sunt septem: Aptota, monoptota, diptota, triptota, tetraptota, pentaptota, hexaptota. Nomen itaque Aptoton est quod per omnes casus uniformiter currit: ut quatuor: & dicitur ab a, id est sine: & Ptosis, id est casus: quasi sine casus variatione. Monoptotum est quod unicum casum habet: ut natu. Aliquando etiam plureis: sed qui similes esse solent: ut expes: & dicitur à monos, id est solus, vel unicus, & Ptosis. Diptotum est quod duas diversas voces habet: ut verua verubus: quia veruum in usu non est: dicitur

defectiva

Aptotum

Monoptotũ

Diptotũ

Triptotum — à dis. i. bis, & Ptosis. Triptotum nomen, quod tres diversos casus habet: ut Templum, templi, templo, dicitur à tris. i. tres, & Ptosis.

Tetraptotum — Tetraptotum nomen, quod in declinatione habet quatuor diversas voces: ut Puer, pueri, puero, puerum, à tetras. i. quatuor, & Ptosis.

Pentaptotum — Pentaptotum quod in declinatione sua habet quinque diversas voces: ut Dominus, domini, domino, dominum, domine. Dicitur à pente. i. quinque, & Ptosis.

Hexaptotum — Vt Hexaptotum, ab hex. i. sex, & Ptosis. Hexaptotum est quod in declinatione sua sex habet varias voces: ut unus, unius, uni, unum, une, uno. Diomedes appellat has formas simplicem, unicam, bipartitam, ternariam, quaternariam, quinariam, senariam.

¶ APTOTA, ID EST INDECLINABILIA.

Nomen in u nullum numero variabo priore,
Nusquam nomen in i, numerosque, notasque, reflecto.

Hinc *duo*, *tres*, *unus*, volumus cum *millia* demi,
Et quæ dat *centum*: testem tibi pono *ducenti*.

Nullum neutrum in u variatur in numero singulari, veluti, cornu, veru. Nullum nomen in i declinatur: ut gummi, sinapi, nauci. Numerorum cardinalium, id est principalium unde alii inclinantur numeri nomina non declinantur: ut quatuor, quinque, centum, biscentum, mille adjectivum. &c. Hinc excipimus duo, duæ, duo: tres, tria: & principium numeri potius quam numerum, unus, una, unum. Hoc mile unico l, substantivum cujus ablativum mili esset: ut cubili ostendit Macrobius: plurale est milia, milium, milibus. Declinantur etiam composita à centum: ut ducenti, trecenti, quadringenti. &c. Nomina literarum, cum dictionibus materialiter (ut loquuntur) positis, aptota sunt: ut a Alpha, g Gamma: magistri. si dicas magistri est genitivi casus: sed materialiter posita nomina nonnunquam flectuntur: ut ab homine componitur nemo.

¶ BARBARA MVLTA, ID EST, NEC GRÆCA, NEC LATINA.

Barbara multa manent non flexa, quibus dato *cepe*.

Pondo. pedum, nequam, nugas, hir, fasq; nefasque
Nil, nihil,

Nil, nihil, inſtar, ador, tot quot cum prole utriuſq.
Adde *neceſſe* datis, *frit*, *præſtoque*, plurima jungunt
Indocti, ut *Rhemis*: tu Rhemi flectere debes.

Multa Barbara, id eſt, nec Latina, nec Græca ſunt indeclinabilia: ut Bel, quem noſtri Belum vocitant, fuit primus Aſſyriorum Rex, poſt mortem habitus Deus. De cepe, quod non declinetur, auctor eſt Priſcianus, *an onyon*. De pondo tantum pluralis numeri Phocas, & eodem teſte, nec pedum declinatur, quod ſignificat baculum paſtoralem, vel virgam incurvam, qua pecudum pedes detinentur, *a Shepheards clubbe*. Item, Nequam, id eſt, ne minimi quidem pretii, *wicked*. Nugas, idem quod nugax & mendax *a clatterer*. Inſtar ſignificat ad æquiparationem, *in likeneſſe*. Virg.

Bel
Cepe
Pondo
pedum
Nequam
Nugas
Inſtar

Inſtar montis equum divina Palladis arte
Ædificant, ſectaque intexunt abiete coſtas.

Ador eſt frumenti ſpecies. Non declinatur etiam tot, quot: & utriuſq. compoſita, totidem quotquot, aliquot neceſſe: & quod idem valet neceſſum. Frit, nigrũ eſt illud in ſumma ſpica jam matura minùs quam granum *the blacke in the crop of the Corne*. Præſto idem eſt quod præſens, *preſent*. Adde dictis git, cetæ, Tempe, Nepet, Cim, ſubtal. Virus, venenum eſt, & gravis odor, *poyſon*. Multi aptotum eſſe arbitrãtur, ſed Diomedes, Phocas & Servius dicunt virus declinari per ſecundam declinationem viri, viro. &c. Barbari cum multis aliis quæ recenſere non libet, jungunt oppidorum & pagorum nomina quæ in is fingunt deſinere: ut Bergis, Brugis. Tu dices plurali terminatione Bergæ, Bergarum, Bergis, Bergas: Rhemi, Rhemorum, Rhemis.

Ador
Frit
Præſto

¶ NOMINATIVO SINGVLARI CARENTIA. CVM PAVCIS ALIIS.

Vix retinẽt rectum, *frondis*, cum *fœmine*, *frugis*,
Cum *ditione*, *dapis*, *precis & necis*, *& vicis* atque
Remigis, addis *opem* niſi Divam ſignificaris,
Verberis adjicito: *primoris* Servius addit.
Aleo dat rectos, ut *ganeo* jungitur *expes*.

Ganeo vult etiam quartum: *ſatias* dabit ate,
Non *later*, aut *viſcus*, cum doctis ferre verebor,
Nex, *remex* & *daps* parcè utens, pulchra putabo.

Frondis. &c. carent nominativo & vocativo. Ganeo, id eſt heluo, *a drunkard and harlot*. Et Aleo, id eſt aleator, *a gamester*: cum Expes, quaſi ſine ſpe, *hopeleſſe*: habent nominativum & vocativum ſolum. Ganeonem aliquando legitur. Satias id eſt ſatietas, *ſatietie*: habet nominativum, & vocativum & abl. ſingularem. Frequens eſt Grammaticis de defectivis diſſenſio doctiſsimos igitur ſequere, & hoc obſerva: rarò inventis rarò utare. Frondis notæ jam ſignificationis eſt cum frugis. Virgil. *Frons tenera* dixit. Feminis feminis ablat. femine. Et pluraliter Femina integrum eſt. Feſtus nominativo femen utitur. Sunt autem Femina interiora femora exteriora. Ditionis, ditioni, ditionem: abl. ditione id eſt poteſtatis aut imperii, *dominion or empyre*. Dapis, dapi dapem: abl. dape: plurale dapes integrum eſt. Dapes ſunt magnifici aut opipari apparatus ciborum, *delicate meſſes, cheare*. Precis, preci, precem: abl. prece. Plurali preces integrum eſt, id eſt rogationes, *Prayers*. Necis, neci, necem: abl. nece, id eſt mortis, *ſlaughter*. Cicero nex dixit, Inſidiatori & latroni quæ poteſt afferri injuſta nex. Vicis, vici, vicem: abl. vice. Plurali vices, vicibus. Pluralem genitivum non reperi, & in ſingulari vicis vici rariſſimè leges. Vices ſunt alternationes, *courſe or time about*. Faciam vice tua, id eſt pro te. Remigis genitivo datus eſt, lib. 2. nominativus ex neceſſitate. Opis, opi, opem: abl. ope, id eſt poteſtatis aut auxilii *helpe*. Plurali opes integrum eſt quod ſignificat ſæpiſsimè divitias, *Riches*. Ops opis quando integrum eſt ſingulare eſt dea terræ, *goddeſſe of the Earth*. Verber nominativum cum dativo verberi rariſsimè leguntur, *a long wand or ſcourge*. Servius rectè addit quod natura adjectivum eſt primorum id eſt primi & principalis. Later & viſcus nominativi frequentiores ſunt doctis, quàm ut eorum obliqui à Grammaticis iis privari debeant.

Frondis
Feminis
Ditionis
Dapis
Necis
Vicis
Opis
Ops

¶ VOCATIVO CARENTIA.

Quærens, diſtribuens, infinitumque, negans
Et referens, vocitante carẽt pronomen ut omn
Quatuor exceptis, *noſter*, *noſtras*, *meus* & *tu*,

Vocativo carent interrogativa: ut Quis, qualis. Distributiva: ut quisque, omnis, cujus plurale omnes collectivè aliquando capitur, & sic vocativum habet. Virg. *Diique deaque omnes.* Infinita: ut aliquis, siquis. Negativa: ut Nemo, nullus, neuter. Relativa: ut Qui, qualis. Omne pronomen præter tu, meus, noster, nostras. Meus in vocativo mi facit, & meus rarissimè.

¶ Brevem cujusque horum in usum puerorum definitionem adjicere visum est, potissimum ex Rudimentis eiusdem auctoris desumptam. Est igitur interrogativum nomen quod cum interrogatione profertur. Vel est quod rei dubiæ, vel tanquam dubiæ postulativum est.

¶ Distributivum autem sivè dividuum est, quod à duobus vel pluribus ad singulos: vel ad plures in numero pari refertur. Vel distributivum est signum ceu nota distributionis.

¶ Infinitum, quod incertum aliquid significat: ut cum dico, Nobiscum garrulus fuit, nescio quis nebulo.

¶ Negativum est quod cum negatione à duobus ad singulos: vel à pluribus ad plures refertur.

¶ Relativum nomen est quod refert aliquid ante dictum.

☞ SOLI ABLATIVI.

Est ablativus nonnullis solus in usu,
Obice, sponte, diu, noctu, natu, impete, jussu,
Astu, cum *promptu, permissu, flamine* junge.
Impetis, & spontis, flamenque leges aliquando.

Quædam in singulari numero solum ablativum in usu habent: ut Obice, cuius nominativus apud Grammaticos aliquando ponitur Obex: in plurali Obices, & Obicibus sunt in usu, Obicum nusquam inveni. Sponte, id est voluntate propria, & suapte natura, *willinglie.* Genitivus Spontis etiam est in usu, licet rariore. Diu, id est die, *in the day time* Noctu, id est nocte plerumque adverbia sunt, *in the night.* Natu, id est navitate & ætate, *of age.* Hinc maior natu, *elder of age.* Maximus natu, *eldest.* Impete ab antiquo Nominativo impes, *with force.* Vnde adhuc reperitur genitivus singularis impetis. Iussu est imperio, *at command*: & permissu, id est permissione, *with tollerance*: vix quicquam in usu habent præter ablativos iussu, permissu. Hoc iussum, permissum. In plurali hæc iussa, permissa integra sunt. Astu, id est astutia, calliditate, *by subtiltie.* Terent. Astu rem tractavit. Promptu, id est ma-

Obice
Sponte
Diu
Noctu
Natu
Impete
Iussu
Permissu
Astu
Promp-
tu

est manifesto, vel ad manum, *in readinesse*. Flamine, id est flatu *with blowing*. Plurale flamina integrum est, & Cicero usus est nominativo flamen in Arato.

¶ QVIBVS DESVNT GENITIVVS, DATIVVS, ET ABLATIVVS PLVRALES.

Plurali numero cum sexto tertius absit,
Et patrius quintæ: *res* atque *dies* capis inde.
Talia sunt *jus*, *thus*, *æs*, *os*, *far*, *defruta*, *morum*,
Hordea, *mulsa*, *forũ*, *vinũ*, *mare*, jungito *rus*, *mel*,
Oribus & vinis, & plura legendo notabis.

Nomina quintæ declinationis in plurali carent genitivo, dativo & abl. ¶ Excipiuntur à Prisciano tantum duo, res rerum, dies dierum. Cic. ostendit in Top. minus latinè dici specierum speciebus, quorum casuum apud Dialecticos frequens usus est. Carent secundũ Grammaticos eisdem casibus, jus, thus, os oris. &c. Defrutum est vinum decoctũ ad mediam usq. partem, *half soden wine*. Morum, fructus arboris mori, & ruborum, *a berry*. Hordeum, *Beere*. Mulsum, potus dulcis ex vino, & melle, *Meith*. Forum est locus ubi publicè emptiones & venditiones fiunt, causæque aguntur, *a Market place*. Rus dicuntur agri & villæ extra urbes, *the land and countrey without townes*. Iungi possunt vel rarò vel nunquã habentia dictos casus, hyems, fel, crux. &c. Doctissimi tamen oribus & vinis dixerũt: & sic plura usurpata invenies.

Defrutum
Morum
Hordeum
Mulsum
Forum
Rus

¶ RELIQVA CERTIS CASIBVS CARENTIA.

Cætera masculei rectum removeto priorem,
Dic *fors* forte: *luesque* luem: *macti* dato macte.
Tantundem, solum tantidem debet habere.
Cũ primo, quartũ, quintũq. *specus* petit, & *plus*
Pluris, & à pluri neutrum, plurale sit omne.
Suppetiæ, *inficiæ* dant quartum: *dica* dat as, am.
Deq. *veru* veruum, tollunt: *grates* dato fratres,
Gratis grate leges: *repetundarum* repetundis,

Vis, vis

Vis, vis vim vi dat: quondam has veis nũc fero vires.
Ausim cum magno Fabio bene dicere *tabum*.

Hæc cætera, hoc cæterum, nominativum singularem masculini generis in usu nõ habet, qui esset cæter. Hæc fors, O fors, à forte, id est fortuna, aut eventus, *chance*. Invenies tam fors quam forte adverbiascere. Lues, hanc luem, aliquando etiam ab hac lue, id est contagiosus morbus *an infecting sickenesse*. O macte, & pluraliter, O macti, quasi magis aucte, magis aucti, dictiones quibus laudamus cum exhortatione ad virtutem aut gloriam. Virgil. 9. AEneid. Lues Macte

Macte puer virtute nova, sic itur ad astra.

Tantundem, tantidem, tantundem: cæteris caret. Dicitur quasi tantum idem, id est æque tantum, *euen as much*. Specus in nominativo, accusat. vocativoque dum est neutri generis. Specoris, specori, specore, in vsu non sunt. Hoc plus, hujus pluris, hoc plus, abl. plure. Plurali, hi & hæ plures, & hæc plura, integrum est. Hæ suppetiæ, has suppetias, id est auxilia, *helpe*. Hæ inficiæ, has inficias, id est negationes, *denying*. Eo inficias, id est nego, *I denie*. Hæc dica, hanc dicam, has dicas, id est accusatio vel caussa, *an accusation, or processe*. Grates sine genitivo, dativo, vel abl. plurali in singulari tantum habet genitivum gratis, & ablat. grate, & significat gratias, *thanks*. Harum repetundarum, ablat. his repetundis tantum, id est pecuniarum aut rerum principi, vel populo surreptarum, *goods sought againe, stollen from prince or people*: ut Cic. Verrem accusavit repetundarum. Vis, hujus vis, hanc vim, O vis, abl. vi. Et pluraliter has veis, apud veteres, nunc ab antiquo singulari dicimus hæ vires, virium, viribus. &c. Hujus tabi, abl. hoc tabo tantum: ut Grammatici volunt. Sed Quintil. in pastu cadaveris etiam tabum dixit. Caret tamen plurali: ut tabes, cum quo saniem sanguinemque corruptum significat, *rotten and putrified blood, and worseme*. Tantundem Specus Supperiæ Inficiæ Dica Grates Repetundarum

¶ PLVRALI NVMERO CARENTIA.

Propria plurali, nisi sint pluralia tantum,
Cuncta carẽt: cum mensuratis, herba, frutexq.
De specie loquimur: tamen hæc quandoque leguntur

Plurali

Plurali numero, partes ubi ſignificamus: Sicut *vina*, *fabæ*. Plurale tenent quoque rar Abſtractum, nomen quintæ, nomenque el menti.

Plurali numero carent propria nomina quarumcunq rerum, niſi ſint tantùm pluralis numeri. Exempla ſu propria hominum: ut Ioannes, Iacobus, Anna, Phyll Montium: ut Oſſa, Olympus. Sic nomina oppidorum, pl netarum. &c. Dixi. Niſi pluralia ſint tantùm, prop Athenæ, Gabii, Artaxata. &c. Venetia regio eſt. Vene Venetiarum. Venetiæ urbs: at Argos, hi Argi. Mænalu hæc Mænala: & huic ſimilia abundantia ſunt, quatenus i ſingulari & plurali idem valent. Item hæc Fidena, hæ Fi denæ: hæc Mycena, vel Mycene Mycenes, vel hæ Myce Mycenarum: & plura oppidorum nomina quorum ſin gularia & pluralia ſunt penitus ſynonyma Galliæ Galli rum, Hiſpaniæ Hiſpaniarum dicimus: quia eſt Gallia co mata, togata, braccata. Hiſpania ſuperior, inferior. Inveni mus etiam in plurali, non quidem propriè, ſed appellativè Iacobi, Scipiones, Hectores, Mecœnates. &c. Secundò plu rali carent nomina rerum quæcunque referuntur in pon dus vel menſuram: ut nomina metallorum, aurum, plum bum. &c. Nomina frumentorum: ut Triticum, ſiligo. &c. Et leguminum: ut ervum cannabis, & multa alia: ut La butyrum, lardum, ſevum. Loquimur autem de ſpecialibus Nam generalia pluraliter declinari nihil impedit: ut Me talla, liquores, frumenta, legumina. &c. Quinetiam ſpeci lia in plurali numero quandoque leguntur: ubi partem ſignificare volumus: ut vina, hordea, piſæ vel piſa, fabæ, æra, electra, farra, defruta, mella: quibus vix ſunt in plurali genitivus, dativus vel ablat. Item herbarum fruticumqu nomina rarò pluralem numerum habent: ut Apium, ſiſer Nonnulla aliquando habent: ut Lolia, lilia, roſæ, rutæ, ce pe, myricæ, geniſtæ, cum multis aliis. Declaranda ſunt non

Metallum

nulla vocabula huius regulæ. Metallum eſt omnis dura materia in terræ viſceribus nata, *all kind of mettall*. Nam Plinius etiam lapides vocat metalla. Iſidorus ſeptem ponit nomina metallorum magis vulgata: Aurum, argentum, electrum, ſtannum, plumbum, æs & ferrum: ſub quibus

Aurum

intelliguntur orichalchum & chalybs. Aurum, *gold*. Argen-

tum,

tum *Siluer*. Electrum vocatur aurum in quo quinta argenti portio est: teste plin. lib. 33. *Golde mixt with fift part of Siluer*. Stannum, *Tynne*. Plumbum, *Lead*. Æs, *Copper*. Orichalcum est æs aurei coloris, *Brasse or Lattun*. Ferrum, *Yron*. Chalybs, *Steele*. Lardum vel laridum, caro porcina, *Bacon*. Sevum est pinguedo cornigerorum animalium, ac una in parte oris dentatorum, *Seame*. Minium est terra rubra, *redde lead*. Frumentum quod spicis continetur: ut hordeum, *all kinde of Corne*. Legumen est quod nascitur in folliculis: ut Faba, pisa, *Peas Beanes, and all such kinds of Corne*. ¶ Plurale tenent quoque rarò) Sententia est, Nomina abstracta, id est substantiva ab adiectivis deducta virtutes significantia aut vitia cum nominibus quintæ declinationis, & nominibus elementorum rarò tenent pluralem numerum. Exempla de abstractis. Iuventus, id est ætas iuvenilis, *Youth*. Socordia & vecordia, id est stultitia, *Foolishnes*. Sic parsimonia, castimonia, memoria, eloquentia, sapientia, diligentia, negligentia, avaritia, iustitia, insania, amentia, paupertas, prudentia, inopia, amicitia: sed inimicitiæ sæpiùs pluraliter dicitur. Parcitas, pernicitas adolescētia, pueritia, infantia, clemētia, facundia, humilitas senium, marcor, caritas, poetica, dialectica. &c. Exempla de nominibus quintæ declinationis: ut Fides, rabies, pernicies, caries, dies pro tempore, Sanies sanguis corruptus. &c. Exempla de nominibus elementorum terra, aqua, aer, ignis quæ (excepto aer) pluralem admittunt omnia ubi non totum elementum: sed aliquas parteis significamus. Habent quoque pluralem ex aliis complura: ut sine dubio dies & res, cum pluribus quintæ declinationis nominibus, & multa abstracta: ideò dixi non semper, sed rarò. Ovid. *Vulgus amicitias utilitate probat*.

Argentum
Electrum
Stannum
Plumbum
Æs
Orichalcum
Ferrum
Chalybs
Lardum
Sevum
Minium
Frumentum
Legumen
Abstracta.
Iuventus
Socordia
Vecordia

¶ RARO PLVRALIA.

Masc. Vix plurale tenent *limus*, cum *sanguine*, *fumus*,
Et *fimus*, & *mundus*, *muscus*, cum *nemine*, *pontus*
Captorum *carcer*, *sopor & pulvis*, *penus*, *uncus*, *Cestus*, ceu *cultus* pro auro, *ros & genuinus*.
Fœmin. *Gloria*, *fama*, *lues*, *pax*, *galla*, *fames*, *fuga*, *vita*.

Culpa

Culpa, strues, pix, gaza, salus, cumq. *indole, arena*
Mors, tussis, proles, tabes, labes, soboleſque.
Talio cum *cholera, sitis*, atque *humus, & pituita*
Lux, plebs jungantur, *pubes, contagio, bilis,*
Ne. *hir, cænũ fel, pus, ver, nectar, ador, nihil, hepar*
Nil, jubar & nihilum, gluten, vulgus, pelaguſque,
Ævũ, sal, barathrum, cum *mãna, mãmona, paſcha*
Iuſtitium, fœnum, virus, cum *mane*, *neceſſum*,
Atq. *neceſſe*, *ſalum, ſolium, fas, inſtar & halec*,
Adde *nefas, letum, vitrum, viſcũ*, atq. *macellum*
Et *nitrum, ſpicum, ſinumque, geluque, ſolumque*
Atq. *lutum*. Sunt his qui longe plura notarũt.
Si bene diſcutias doctorum ſcripta virorum,
Multa ſecus cernes quam lex vult Grammaticorum.

Raro habent pluralem numerum hæc nomina. Limus, ſanguis, fimus. &c. Limus. i. cœnum & terra madida, *slime.*

Limus
Sanguis
Fimus
Mundus
Muſcus
Pontus
Carcer
Sopor
Penus
Cæſtus
Ceſtus
Cultus
enui-
Gnus

Sãguis, in ſacris ſolum pluraliter legi: ut virum ſanguinum & doloſum abominabitur dominus. Fimus eſt ſtercus animalium, ſive lætamen, *dongue.* Mundus vel mundum, pro omni eo quo ſe ornat mulier: in plurali non reperitur, *womans attyre.* Alias apud naturales Philoſophos pluralem habet: Muſcus, lanugo vel herbula viridis in muris, ripis, arboribuſq, *muske of walls or trees.* Pontus. i. mare, *the ſea.* Carcer, captorum locus, *a priſon.* Sopor, altior ſomnus, *a ſound ſleepe.* Sub penus comprehende penum & penu idem ſignificantia, *a girnell of victuall.* Vncus inſtrumentum ferreum incurvum, *a cleike.* Cæſtus per æ diphthongon eſt lorum quo pugiles pugnam committebant à cædendo dictum, *a kinde of weapon.* Ceſtus ſine diphth. eſt cingulum ſponſæ nubentis legitimo matrimonio, *a ſpouſing girdle.* Vtrumq; in plurali rarum eſt. Cultus teſte Curio pro eo quod vulgo folium auri dicitur, *golde folye.* Genuinus, dens in extrema gingiva homini ſæpe vigeſimo anno naſcens, interdum vigeſimo octavo, *the chaft tooth.* Sequentia fœminina ſunt.

Gloria

G'oria. Quint. consentiens laus bonorũ gloria appellatur. Gloria
Fama, divulgatus populi sermo est, *Fame*. Pax, à pactione Fama
dicitur, & est concors quies, *Peace*. Galla instrumentum su- Pax
totum, & fructus quidam arborum, *a nut gall* Fames, eden- Galla
di cupiditas, *Hunger*. Fuga, fugiendi actus *flight*. Vita, pro Fames
modo vivendi pluraliter leges, *Life*. Terent. in Adel. Inspi- Fuga
cere tanquam in speculo hominum vitas jubeo. Pix, *Picke*. Vita
Strues, lignorum congeries, *an heape of wood*. Gaza, est quic- Strues
quid possidemus, *Riches*. Indoles, est in pueris significatio Gaza
quædam futuræ probitatis, *an appearing disposition of vertue*: in Indoles
viris signum est præsentis virtutis: & aliquando in malum
capitur. Arena, *sand*. Solus Cæsar, plurali carere dixit, tu li- Arena
bere plurali utitor. Proles habere plurale testatur Martia- Proles
nus Capella, & est fœtus animalis, *the fruit of man, or beast*.
Labes, ruina vel macula, *a spot*. Soboles à suboleſcẽdo. i. suc- Labes
crescendo dicitur *succession of childrẽ*. Asinius Pollio, pulchrè Soboles
hoc nomine utitur, scribens ad Cicer. & robur & soboles
militum interiit, siquidem quæ nuntiantur ulla ex parte
vera sunt Cholera, morbi genus & noxius in corpore hu- Cholera
mor (*holer*. Pituita morbus quidam caput infestans *flewme* Pituita
from the head descending or the roupe. Lux, pluraliter legitur pro Lux
diebus luces & lucibus, non lucum aut lucium, *light*. Pubes Pubes
propriè est lanugo quæ circa pudenda nascitur, *the haire on* Contagio
the secret parts. Contagio est morbi ex contactu propagatio
infection. Inter neutra plurali carent hæc nomina: Hir, cœ- Cœnum
num. &c. Cœnum est lutum & terra humore resoluta, *clay*. Fel
Fel, *gall*. Ver, anni pars, Martium, Aprilem & Maium cõti- Ver
nens, *the Spring time*. Nectar, deorum potus dulcissimus, *the* Nectar
drinke of the gods. Nil, nihil, nihilum, idem fere valent, *nothing*. Nil
Gluten, sive glutinũ, est materia tenax, qua soluta corpora Nihil
conjungimus & unimus *glew*: utcunq. plurali caret. Vulgus Gluten
masculine aliquando pluralem habet. Ævum, est ætas lon- Vulgus
ga, *a long age*. Sal masculine plural. dabit etiam pro condi- Ævum
mento. Barathrum locus Athenis erat unde damnati præ- Sal
cipitabãtur, & capitur pro immensa profunditate & infer- Barathrum
no, *a deepe gulfe, or Hell*. Iustitium, quasi juris statio dicitur, & Iustitium
est juris dicẽdi intermissio, *vacans*. Fœnum est notum pa- Fœnum
bulum, sic dictum, quod sine cultura, quasi cum fœnore Mane
proveniat, *haye*. Mane est matutinum tempus, *the morning*. Necesse
Necesse vel necessum dicitur in quo cessandum non est, Salum
necessarie. Salum est mare, *the sea*. Solium, sella regia, *the kings* Solium
seat. Letum sine diphthongo & aspiratione: ut priscianus Letum
vult scribendum, mortem significat, *death*. Vitrum ubi par- Vitrum

teis signi-

Viſcum Viſcus Macellum

teis ſignificamus, in plurali reperitur *glaſſe*. Viſcum vel maſculine viſcus, utrumque ſine plurali eſt glutinum quo aves capiuntur, *Bird-lyme*. Macellum locus ubi obſonia venduntur quæcunque, non ſolum carnes, *a Fleſh or Fiſh market*. Euclio apud Plautum in Aulul.

Venio ad Macellum rogito piſces indicant
Caros, agninam caram, caram bubulam,
Vitulinam, cetum, porcinam, cara omnia,
Atque eo fuerunt cariora, eis non erat.

Nitrum Spicum Sinum

Nitrum, ſalis ſpecies, quo ſordes corporum veſtiumque purgantur, *Salt-peter*. Spicum, acumen ad ſpicæ ſimilitudinem. Sinum vel ſinus, vaſculum ventrioſum eſt, & accipitur pro flaſco, *a boſome, or a bowked veſſell*. Plaut. Hic cum vino ſinus fertur.

Gelu

Gelu, frigus aut glacies, *Froſt*. Iunge dictis unuſquiſq. Iungenda cenſent alii plura. Sed in hoc

Annotatio

plerique falluntur, quod in duobus aut tribus auctoribus non reperta, nuſquam inveniri ilico clamitant. Itaque ſiqua dixero carere aliquo vel caſu vel numero, tantiſper ab illo abſtineas dum è claris auctoribus me falſum deprehendes, & tum illos imitare, hac obſervantia tamen, ne rarò inventis affectate utendum putes.

¶ SINGVLARI NVMERO CARENTIA.

Diſtribuens numerus cum *cardine*, *feſta*, *libriq.*
Cum *ludis*, *urbs*, multa carẽt numero iſta priore
Dant quidam libri numerum tantummodo primum.

Numeri diſtributivi, ut bini, terni, carent ſingulari numero, niſi ſingulariter pro numero cardinali ponantur: ut Septeno gurgite, pro ſeptem gurgitibus: apud Virgil. Septuageno coitu apud Plin. Numeri cardinales: ut duo, tres, quatuor. &c. Sub his continentur totidem aliquot, quot. Vnus principium numeri eſt non numerus.

Feſtorum nomina.

Tertiò nomina feſtorum ſingulari numero carent: ut Vulcanalia, Bacchanalia, Saturnalia, Opalia, Vinalia, Neptunalia. Quinquatria. Megaleſia, Floralia, Liberalia, Feralia, & cætera feſtorum nomina. Horum quædam quorum deorum, aut dearum fuerint derivatio indicat: ut Vulcanalia, feſta Vulcani, *the feaſt of god Vulcanus*. Floralia, Floræ deæ feſta vel ludi, *the Feaſt or Playes*

Vulcanalia
Floralia

the goddesse Flora. Vinalia autem erant, quibus Iovi novum vinum libabant. Quinquatria, quinque diebus Palladi fiebant. Megalesia festa erant & ludi magnæ matris deorum: sed ludi sæpiùs Magalenses dicũtur. Feralia à ferendis in sepulchra epulis dicta sunt, teste Varrone, *the feasts of the dead.* Horum declinatio patet ex 2. lib. ut Parentalia, parentalium, vel parentaliorum parentalibus: feriæ quæ parẽtibus defunctis fiunt, *the feasts of the parents departed.* Nõnulla totam malunt sequi secundam declinationem: ut repotia, repotiorum, repotiis, celebrantur cum postridiè nuptias apud novum maritum quasi renovatur potatio, *drinkinges or banquets the morne after the marriage.* Item festorum nomina sunt Latinæ & Neomeniæ. Quartò singulari carent multa librorum nomina: ut Georgica, Bucolica, Chronica, Biblia, Rhetorica Rhetoricorum. Nam Rhetorica Rhetoricæ, ipsa ars est benè ornatèque dicendi: Grammatica Grammaticorum non dici notat Lancilotus. Quintò ludorum nomina: ut Apollinares, circenses, quinquatres. Circenses dicti sunt quod in circo fiebant. Sextò multa oppidorũ aut pagorum nomina: ut Parisii, Thebæ, Artaxata, Hierosolyma. Invenies etiam in singulari Hierosolyma, Hierosolymæ, apud Suetoniũ & Tacit. contra Vall.

Quinquatria

Megalesia

Feralia

¶ MASCVLINA PLVRALIA TANTVM.

Masculei generis sunt hæc pluralia tantum,
Annales, sentes, cancelli, liberi, amores:
Vepres, carceribus, Luceres, cani, Lemures do:
Furfuribus, geminis, natales, Cælitibus: ceu
Manes & casses, superi, loculi, atque *penates:*
Cuique prius foret as: *majores* atque *minores:*
Primores, fasti vel *fastus,* adde Quirites
Et *pugillares, Seres, Caresque, salesque:*
Atque *lares, pisces* signum: ceu *menstrua, menses*
Atque *fori, fasces, proceres:* sic *posteri & antes,*
Mores, inferi, & ambo dabis: sic *codique cilli.*
Interdum numero potientur pauca priore.

Maſculina tantùm pluralia ſunt: Annales, ſentes, ca-
celli. &c. quorum nonnullà aliquando reperiuntur in n-
Sentes mero ſingulari: quæ nec penitùs refugiemus, neque af-
ctabimus. Sentes teſte Phoca dicuntur ſpinæ: quod qu-
citiſsimè ſentiantur, *Thornes*. Cancelli, ligna vel ferrame-
Cancelli modicis intervallis diſtantia: ut in feneſtris, *Tirleiſes*. Lib-
Liberi filii vel filiæ, & aliquando unicus filius vel filia, *Child-*
Amores Amores pro turpibus & venereis, *filthy loue*. Niſi adjectu-
Vepres diſtinguantur, veluti honeſti amores. Vepres, rubus a-
Carceres ſpina, *a Brier*. Carceres unde equi incipiunt curſum, t-
place where horſes begin their race. In hac ſignificatione repe-
tur etiam ſingulariter. Cic. A carcere ad calcem revoca-
Luceres Luceres, nobiles quidam Romani, *certain Gentlemen of Ro-*
Cani Vt Tatienſes, Quintilii, Fabii, Cani, albi capilli in ſenect-
Lemures te, *white haires*. Lemures, larvæ & terrificationes noctur-
Furfures *Bogils and Ghoſts*. Furfures, puſtulæ quæ ex capite reſolvu-
tur, *lumps in the head*. Pro purgamento farinæ etiam ſingul-
riter dixit Serenus. *Additur excuſſus niveæ ſimilagine furfu-*
Gemini Gemini & gemelli fratres uno tempore nati, *Twin-*
Natales Natales generis nobilitas aut naſcendi conditio, *Nobility*
Cœlites *blood*. Natalis, in ſingulari eſt dies quo quis naſcitur. Cœ-
tes, id eſt cœlicolæ & ex hominibus dii, *Sainctes in Hea-*
Manes Manes, animæ defunctorum & dii inferi, *the ſoules depart-*
Caſſes Caſſes, retia, *grinnes*. Superi cœlites vel nos reſpectu An-
Superi podum, *they that are in Heauen*. Inferi qui tartara incolũt
Inferi Antip. *they that are in Hell*. Poſteri, poſt nos venturi, *our ſ-*
Poſteri *ceſſours*. Loculi, ſacculi pecuniarii, *Bags*. Penates, dii penet-
Loculi les, quos ſuæ quiſque domi colit, & pro domo capitur, *h-*
Penates *gods, or the houſe*. Item pluralia tantùm ſunt quædam quæ
Primates as deſinerent, ſi ſingularem numerum haberent: ut Prim-
Optima- tes, Optimates. &c. Sunt autem primates civium primi, *
tes *principalls of the people*. Optimates, probiſsimi, *the headmen of*
Summa- *towne*. Summates ſunt civium ſummi, *the chiefe men of a Reall*
tes *or Citie*. Infimates, infimi, *the inferiour people*. Item hæc: Majo-
Majores res, antiqui qui ante nos fuerunt, *our elders*. Minores, poſte-
Minores *our ſucceſſours*. Primores communis generis, quia natura
Primo- habet adjectivi: ut meminimus ſupra, *the firſt partes of a*
res *thing*. Tac. Erat Othoni celebre convivium primorib-
fœminis viriſque. Neutrum eſt apud Cicer. 1. de Orat-
Ne primoribus quidem labris attigiſſent. Reperitur ſa-
ſingulariter. Gellius, Primore aſpectu. Idem. Si me no-
Faſti fallit, quod quidem in primori pueritia legerim. Faſti-
ſtorum

orum, vel faſtus faſtuum, liber eſt in quo totius anni res omanæ, & cauſſæ feſtorum explicantur, *feſtuall bookes.* Quirites
uirites ſunt Romani, à Quirino, id eſt Romulo, *the people* Pugillares
Rome. Pugillares, tabellæ quibus inſcribimus, *writing* Seres
bles. Pro eodem dicimus pugillaria, pugillarium, pugil- Cares
ribus, & reperitur utrumque aliquando in ſingulari. Se- Sales
es & Cares, populorum nomina ſunt. Sales ſunt urba- Lares
itates, & dicta ad delectationem compoſita, *merry and* Piſces
yous wordes. Reperitur in hoc ſignificatu ſæpiſsimè ſingu- Menſes
riter. Catul. *Nulla in tam magno corpore mica ſalis.*
Cicero. P. Scipio omnes ſale facetiiſque ſuperabat: La- Fori
es dii domeſtici, & ipſa quandoque domus, *houſe-holde-* Faſces
ods or the houſe. Piſces, ſignum cœleſte, *one of the ſignes.* Men- Proceres
es, pro menſtruis, ſingulari caret. Plinius: Cujus ſemen Antes.
enſes, & urinam ciet. Fori pars navis, qua à prora in
uppim diſcurritur, *the hatches of a Ship.* Cicero cum alii
alos ſcandant: alii per foros curſitent: alii ſentinam ex-
auriant. Faſces conſulatus aut prætura, quia virgarum
aſces ante magiſtratus portabantur, *the offices of the Noble*
en of Rome. Proceres ſunt capita urbium, & excellentiores
rbis viri, *the heads and rulers of a towne.* Antes, ſulci & vitium
rdines, *the vtter pillars of an houſe, or firſt ranks of vines.* Virg.

Iam canit extremos effætus vinitor antes.

Mores, teſte Diomede, pro vitæ modo, nam & boni & Codicil-
ali mores dicuntur, *manners.* Sic codiquecilli, id eſt codi- li
lli. Tmeſis metri gratia. Sunt autem codicilli epiſtolæ &
belli *Epiſtles or Bookes.* Sulp. Ciceroni. Puer mihi obviam
enit cum codicillis: Iuriſconſulti aliter uſurpant. Addunt Aborigines
uidam plura: ut Aborigines, antiqui Italiæ populi, *a*
ople of Italie. Ludi pro ſpectaculis, *common Playes.* Ludi

¶ FOEMININA PLVRALIA TANTVM.

Hæc muliebria ſunt tantum pluralia, *grates,*
Suppetiæ, cunæ, charites, latebræ, phaleræque,
Antiæ & ambages, Alpes, argutiæ & ædes,
Præſtigiæ, exquiliæ, bigæ, cum fratribus, *Idus,*
Et *decimæ, inficiæ, nugæ, ſcalæque, foreſque,*
Copiæ & antennæ, Gades, diræ atque *kalendæ,*
Feriæ & exequiæ, gingivæ, litteræ & antæ:

Et *decretales, inimicitiæ,* quoque & *aræ,*
Næniæ & illecebræ, genæ, opes, nonæ, atque *tenebræ*
Exuviæ, induviæ, paleæ, ſalebræ, ſcatebræque,
Cum *valvis, tricæ, thermæ:* cum *naribus,* atque
Blanditiis & compedibus, cum *ſordibus:* adde
Clitellæ, ſortes, fortunæ, divitiæque,
Gratiæ & inſidiæ: ſic *cantes, relliquiæque,*
Quiſquiliæ, lactes, mappæque, minæq; plagæque
Nuptiæ & excubiæ: cum *primis, primitiiſque,*
Inferiæ & ſcopæ: partes ſi factio fiat.
Cætera vix verſu contingit dicere: verum
Interdum numero potientur pauca priore.

Hæc fœminina carent ſingulari, ut dicunt Grammatici.

Cunæ Ego verò horum quædam ſæpicule ſingulariter flexa n
Charites tavi. Cunæ infantium lectuli, *Cradles.* Charites, gratiæ, t
Latebræ *three goddeſſes.* Latebræ, loca ubi homines ſe occultant, de
Phaleræ *and hid places.* Phaleræ equorum ornamenta, *horſe harneſſ*
Antiæ Antiæ capilli demiſsi in frontem *rowles of haire on the forehe*
Ambages *of women.* Ambages, verborum circuitio, *bourgates.* Alpe
Alpes montes ſunt Italiam terminantes. *mountaines.* Argutiæ, ſub
Argutiæ tilitates & acutè malitioſèque dictum aut factum, *naugh*
Ædes *ſubtilties.* Ædes pro palatio, ut ædes Neronianæ, & pro pr
vata domo, *a Palace or Innes.* Quando ſingularem hab
templum ſignificat, ſed ferè ſemper cum adiectione, u
Præſtigiæ ædes ſacra, ædes Iovis. Præſtigiæ, oculorum illuſio per in
Exquiliæ cantationem, vel dexteritatem, celeritatem, agilitatemqu
Bigæ *Inglarie.* Inveniuntur etiam præſtigia præſtigiorũ. Exqu
Trigæ liæ mons Romanus, id eſt mons Exquilinus, *a mountain*
Quadrigæ *Rome.* Bigæ, cum fratribus, id eſt cum iis, quæ eiuſdem ſu
Seiugæ originis, ut Trigæ, quadrigæ. &c. Bigæ currus à duobu
Monigæ equis tractus. *a Cart with two horſes.* Trigæ, à tribus, *a cart wi*
three horſes. Quadrigæ, à quatuor, *a cart with foure horſes.* Sei
gæ, à ſex. *with ſixe horſes.* Monigæ, ab unico, *with one horſe.* C
piuntur etiam pro ipſis equis, & reperiuntur ſæpè ſingu
lariter contra Grammaticorum legem, quæ exigit, teſt
Servio, ut nomina ſignificantia res ex plurimis conſtan

tes, ſin

tes, singulari careant, ut Bigæ, Scalæ, Scopæ. Decimæ pars decima *tythes*. Nugæ, mendacia & res frivolæ, *clatters*. Scalæ, quæ latiores habent gradus, & immobiles permanent, *a standing ladder*. Scala, est quæ ex teretibus lignis, aliave materia constructa, huc atque illuc transferri potest. Differentia plerunque non attenditur, & plurali sæpius utimur. Fores, ianuæ *the gates*. Copiæ, pro exercitu, *an Hoste*. Antennæ, lignum ex transverso mali navalis positum, unde pendent vela, *the Rea*. Gades, duæ sunt insulæ in extremo nostri orbis, versus Occidentem, ubi Europa ab Africa dividitur. Diræ, Furiæ inferni, *goddesses of Hell*. Kalendæ, primus dies cuiuslibet mensis, *the first day of the Moneth*. Feriæ dies festi, ac feriati, *holy dayes*. Vulgus contra Latinè loquentium consuetudinem, dicit Feria secunda, feria tertia &c. Exequiæ, funebre officium, *Funeralls for the dead*. Gingivæ, caro in qua dentes gignuntur, *the chaftes*. Literæ, id est Epistola & Disciplinæ quæ literarum monumentis mandatæ sunt, *Epistles and Sciences*. Antæ, lapides qui utrumque latus ostii muniunt, *the iambes of a doore or porte*. Decretales, pontificum constitutiones, *the Decretes of Bishops*. Inimicitiæ, procul dubio singulariter invenitur, *vnfriendship*. Cicero 4. Tusculanarum. Inimicitia est ira ulciscendi tempus observans. Araæ pro penatibus, teste Diomede, *house gods*. Neniæ, carmen funebre proprie est, *a doole song*: & capitur pro quovis inepto cantu aut sermone. Illecebræ blanditiæ sunt ad aliquid allicientes, *entisements*. Frequens est in singulari. Cicero pro Milone, Quis ignorat maximam illecebram esse peccandi impunitatis spem? Genæ partes capitis inter malas & auriculas, *the cheekes* Opes pro divitiis, *Riches*. Nonæ dies quidam in mense, *certaine dayes in euery moneth*. Tenebræ, obscuritas, caligo, *darknesse*. Exuviæ, spolia hostibus detracta, *spoyle of enemies*. Induviæ, indumenta, *garments*. Paleæ, *chaffe*. Salebræ loca aspera vel aquosa per quæ salire oportet, *irkesome passages*. Scatebræ, ebullitiones aquæ surgentis, *Fountaines*. Valvæ, ianuæ quæ in se replicantur, *folded doores*. Tricæ, capilli sunt qui pedibus, pulorum gallinaceorum involuti gressum impediunt. Capitur pro re nihili, *trifles and naughty impediments*: ut Apinæ, quod etiam singulari caret. Thermæ, balnea calefactoria, *hotte stoues*. Nares, nasi spiramina, *the nostrils*. Blanditiæ blandimenta, *flattering words*. Compedes, pedum vincula, *fetters*. Sordes, immunditia & avaritia, *filth or avarice*. Clitellæ in-

Decimæ
Nugæ
Scalæ
Scala
Copiæ
Antennæ
Gades
Diræ
Kalendæ
Feriæ
Gingivæ
Literæ
Decretales
Inimicitiæ
Araæ
Neniæ
Illecebræ
Genæ
Opes
Nonæ
Tenebræ
Induviæ
Paleæ
Salebræ
Scatebræ
Valvæ
Tricæ
Thermæ
Nares
Blanditiæ
Compedes
Sordes
Clitellæ

ſtrumenta: quibus ſarcinæ in equis aut mulis portantur.
Sortes *pack-ſaddle.* Sortes, id eſt oraculũ & Dei reſpõſum, *the oracle*
Fortunæ *of the gods.* Fortunæ ſunt divitiæ, aut alia etiam bona, *riches*
or ſubſtance. Terent. Omnes laudabant fortunas meas q
Gratiæ gnatum haberem tali ingenio præditũ. Gratiæ, deæ quæ
dam, *goddeſſes of friendſhip.* Inſidiæ, laquei & occulti doli: do
loſaque expectatio ad aggrediendum aliquem, *crafty wa-*
Cantes *chings.* Cantes, organorum fiſtulæ, *pipes of Organes.* Reliquiæ
Reliquiæ & cauſa metri relliquiæ, quicquid ex aliqua re ſupereſt v
Quiſqui- reſtat, *the remaines of any thing.* Quiſquiliæ, quicquid ex arbo-
liæ ribus minutis ſurculorum, foliorumque cadit, & purga-
menta terrarum, *falling leaues from trees, or other naughty thing*
Lactes Lactes, inteſtina per quæ cibus labitur, propriè in homine
Mappæ & ove: ut indicat Plin. *the tripes.* Mappæ frequens eſt in
ſingulari. Horat. ——— *Ne turpe toral, ne ſordida mappa*
Corruget nares. ———
Dicitur etiam mappum, & eſt quod ſternitur ſuper menſam, *a table cloth.*
Minæ Minæ. i. minationes, *threatnings or battalling*
Plagæ *of walls.* Plagæ pro reti tantum, *nets for wild beaſts.* Nuptiæ, le-
Nuptiæ gittima maris, & fœminæ conjunctio, *Marriage.* Excubiæ
Excubiæ vigiliæ militum, *watches.* Primæ i. primæ partes, *the firſt place*
Primæ Sic ſecundæ ſignificat ſecundas partes, *the ſecond place.* Cicero
Secundæ in oratore: Quis unquam dubitabit, quin in Republica no-
Primitiæ ſtra primas eloquentia tenuerit ſemper, ſecundas juris ſci-
Inferiæ entia? Primitiæ, quæ in aliqua re ſunt prima & principa-
Scopæ lia, *the firſt fruits.* Inferiæ, ſacra defunctorum & exequiæ, *ſa-*
Partes *crifices for dead, or to the infernall gods.* Scopæ, verriculum quo
domus mundatur, *a boſome.* Partes pro factione, Iunguntur
his omnibus pauca alia: ut Ceremoniæ, omne ſacrificio-
Offuciæ rum genus, *ceremonies.* Minutiæ, partes partium, *ſmall bits*
Manu- Offuciæ, verba detrahentia, & fallaciæ, *crafty deceits.* Manu-
biæ biæ, pecunia ex vendita præda, *a prey or booting.* Facetiæ, ver-
Facetiæ borum rerumque urbanitas, *merry words or deeds.* Fidiculæ, fu-
Fidiculæ nes quibus torquentur ſontes, *a kinde of torment with cords*
Fidicula Fidicula fidiculæ, *a Gitterne or a Lute.*

¶ NEVTRA PLVRALIA TANTVM.

Tantum pluralis numeri ſunt neutra, *juga, arma,*
Seria cum *roſtris, effata, crepundia, Bactra,*
Exta,

Exta, cibaria, teſqua, Ceraunia, claſsica, luſtra,
Cum *caſtris, flabris, cunabula, juſta, pudenda,*
Tranſtra, verenda, bonis, & *munia,* do *paraphernis.*
Auleis, lachanis, libis, comitia: *lector*
Addes, cum *ſpoliis, præcordia*: ſunto ſecundæ
Hæc *carcheſia,* uti *vinacea, & oſtia, ſerta,*
Oſtrea Grammatici, *bellaria,* pluraque jungunt.
Ilia ſit ternæ, ceu *lumina, mœnia,* ſicut
Pugillaria, uti *ſponſalia*: *milia* junge.
Et *vetera*, atque *mapalia*: ſic *magalia* flecto:
Pluraque perfacilis melius quæ proſa recludet.
Interdum numero potientur pauca priore.

Neutra tantum pluralia ſunt, Iuga, Arma. &c. Quorum pauca ſingularem numerum quandoque habent. Iuga montium cacumina, *tops of mountains.* Invenitur quandoque in hac ſignificantia ſingulariter. Arma ſunt quibus prælia- mur, & cujuſque artificis inſtrumenta, *weapons.* Seria, res graves non jocoſæ, *earneſt matters.* Roſtra locus Romæ in quo concionabantur, roſtris hoſtilium navium ornatus, *a place in Rome where the Oratours made their Orations.* Effata, ulti- mæ augurũ precationes, *the laſt prayers of Divinours.* Crepun- dia, reculæ pueris ludendi gratia datæ, *childrens puppets*: ut enſiculi, puppæ, imagũculæ. Bactra populus in Scythia & ipſa regio in eaque regione urbs, *a people of Scythia.* Exta, in- teſtina quæ maxime extant eminentq; ut Cor Hepar, *in- trails.* Cibaria, eſculenta lautiora, *delicate meates.* Teſqua lo- ca aſpera, difficilia, deſerta & inculta, *deſert and difficill places.* Ceraunia, montes Epiri. Claſſica concentus tubarum & ipſæ tubæ, *Trumpets.* Luſtra ferarum cubilia, *dennes of beaſts*: in ſingul. quinquennium. Caſtra loca ſunt in quibus mili- tes tentoria figunt, *a camp where an hoſte remains.* Huic jungun- tur æſtiva, hiberna, ſtativa. Flabra ventorum flatus, *blowing of wind.* Flabrum, inſtrumentũ quo flabra fiunt, *a wind fanne*

Iuga
Arma
Seria
Roſtra
Effata
Crepun- dia
Bactra
Exta
Cibaria
Teſqua
Claſsica
Ceraunia
Luſtra
Caſtra
Flabra

Cunabula Incunabula Iusta Pudenda Transtra Bona Munia Parapherna Lachana Liba Comitia Spolia Præcordia Carchesia Carchesium Vinacea Ostia Serta Ostrea Bellaria Ilia Lumina Mœnia Sponsalia Milia Vetera Mapalia Lemuria

Cunabula, & similiter incunabula sunt cunæ, *a cradle*: & rum primordia. Iusta, exequiæ, *funerall sacrifices*. Pudenda verenda, ex adjectivis in substantiva transierũt, quia intel ligimus membra semper, *the secret members*. Transtra, sedil in navibus, *the seats of a ship*. Bona pro divitiis, *goods or riche* Munia, gravamina popularia & officia, *common offices or cha ges*. Parapherna, præter dotem data fœminis, *womens iewel* Aulæa, picturata sunt è pãno ornamẽta quibus in ditiorũ domibus parietes vestiuntur, *tapestries*. Lachana omne olerũ genus, *al kind of eating herbs*. Liba panis dulciarii genus, *a loa* Comitia conventus populi ad magistratus creandos, pr ipsa magistratus electione semper pluraliter dicitur, *a Con vention for choosing of Magistrates, or a parliament*. Pro loco autem ubi comitia celebrantur dicitur comitium frequẽter. Spolia propriè sunt quæcunque hostibus detrahuntur, *spoile of ene mies*. Præcordia, cartilago circa cor, *the intralls*. Carchesia di cunt esse foramina in malo accipientia funes, *the holes of th Mast where the shrowds are fastened*. Macrobius refert carche sium summam esse veli navalis partem, & poculum proce rum circa mediam partẽ compressum: ansa à summo ad in fimum pertingente. Vinacea, folliculi sunt uvæ jam press *kirnels of wine pressed*. Ostia patentes fluviorũ aditus, *the mou of riuers*. Serta corona ex floribus, *hats of flowers*. Ostrea con chæ, asperam scabramque testam habentes, *Oysters*. Inveni tur etiam fœminine & sæpius in plurali quam in singula ri: ut Ostreæ ostrearum. Bellaria secunda mensa: ut pom placentæ ad irritandam gulam, *desert after meat*. Græcè Tra gemmata & Pemmata dicuntur. Omnia nomina iam dicta secundæ declinat. sunt: sequentia verò tertiæ: ut Ilia, quod tamen ipsum per secundam quandoque invenitur. Sunt autem Ilia, teste Plinio, arteriæ quædam inter veficam & alvum ad pubem tendentes, & hæc sunt ilia interiora. Vo cant etiam ilia inferiores laterum partes: quas respiratio præcipuè concutit. Lumina pro oculis tantùm est in sin gulari, *the eyes*. Mœnia quæ urbem cingunt, *walls of a town* Sponsalia genitivo sponsalium, vel per secũdam sponsalio rum, dativo sponsalibus, sunt futurarum nuptiarum pro missio, *spousage or wedding*. Milia pro miliari, *a mile*. Vetera pro loco quodam frequens in Tacito. Mapalia, tuguria rusti corum, *Countrey lodges*. Magalia idẽ. Addi his possunt plura lia in singulari rarius inventa, tam secundæ declinationis ut Vivaria, tripudia, scuta, multitia, quàm tertiæ: ut Le

muria penetralia. Palearia pro pelle à collo bovis dependente. Nam pro locis ubi reponuntur paleæ, ad ſecundam declinationem pertinet, habetq; ſingulare non infrequens palearium. Carent etiam ſingulari neutra quædam in declinabilia: ut Tempe & pondo. Tempe Theſſaliæ loca ſunt amœniſsima, *pleaſant places in Theſſalie*. Abuſivè quæcunque loca quibus nemora præſertim & ſylvæ gratiam addunt Tempe vocamus. Tempe

☞ ABVNDANTIA.

Multiplex uno ſenſu dicatur abundans:
Tignus vel *tignum* ſit teſtis, *piſaque piſum*:
Cum penè innumeris, quæ lectio multa docebit.

Nomen abundans eſt quod in eadem ſignificatione multifariam effertur: & diverſa habet accidentia: ut Tignus vel tignum eſt quævis trabs in ædificio. & propriè cui tectum innititur. *the chiefe balke of an houſe*. Talia ſunt multiplicia, de quibus ponam modos aliquot.

Primò, quædam ſola terminatione abundant, arbos arbor. Planeta planetes. 2. Quædam ſola declinatione. Laurus lauri vel laurus. 3. Solo genere ſicuti dubia omnia. 4. Terminatione & declinat, ſimul: ut Caſsis idis, vel caſsida dæ, Maceria vel maceries. 5. Declinatione & genere, ut hic vel hæc ficus, ci: & hæc ficus, huius ficus. 6. Terminatione & genere: ut hic ſyngraphus, phi: hæc ſyngrapha, phæ. Hic tonitrus & hoc tonitru. 7. Quædam caſibus diverſis in declinatione, genere & terminat. iiſdem abundant. Chremes etis vel chremis, Sic feſtorum nomina in genitivis pluralibus Vulcanaliorum vel ium. 8. Quædam ſub eadem ſignificatione diverſis numeris efferuntur. Fidena næ, vel fidenæ arum, & quæ talia permulta apud probatos Authores eſt legere. Sed quia eorum numerum eſt maximus quæ terminatione plurifariam inveniuntur, paucula ſubiiciam.

A

Alluvium Alluvium vel alluvio vel alluvies, huius alluviei. i. immoderata aquarum violentia & affluxio, *a ſpait of water*. Angiportus Angiportus vel angiportum. i. via, viculus aut plateola inter domos vna parte exitũ non habẽs, *a little row or cloſe*. Abrotanus Abrotanus vel abrotanum, herba quædam, *ſouthern wood*. Amygdalum Amygdalũ vel hæc amygdala, huius amygdalæ, pro fructu arboris

Aranea arboris amygdali, *an almond*. Aranea vel araneus animalcu-
Adagiū lum retia muſcis tendens, *an ettercop*. Adagium vel adagio
Anapis proverbium, *a proverbe*. Anapis vel anapus, nomen fluvii,
Ambago *riuer of Sicile*. Ambago vel ambages, ſed rarius in ſingulari
Acinum Acinus, vel acina acinæ, vel frequentius acinum, eſt fructu
Adam minutior arboris aut fruticis: ut grana uvæ vel hederæ, *lit-*
Abrahā *kirnels in raiſings, apples & other fruit*. Adam vel Adamus. Abra-
Arar ham vel Abrahamus. Arar vel Araris. Baculus vel ſine plu-
B rali baculum. Baptiſmus vel Baptiſmum: Baptiſma. i. ab-
Baculus lutio, *Baptiſme or waſhing*. Buccina vel buccinum, tuba, *a*
Baptiſ- *Trumpet*. Buxus vel buxum, arbor, *a buſh tree*. Servius in 12.
mus Æneid. deridet eos qui dicunt Buxus arbor eſt, & buxum
Buccina lignum. Balteus vel balteum: militare cingulum & zona
Buxus bullis ornata, *a ſword belt, or ſtoothit belt*. Perſ. —— *Ilia ſubtu-*
Baltheus *Cæcum vulnus habet, ſed lato balteus auro*
C *Protegit* ——
Curri- Curriculus vel curriculum, i. curſus vel currus, vel ſpatium
culus in quo curritur, *a litle chariot or a running place*. Carrus vel
Carrus carra, vel carruca, vehiculi genus, *a chariot*. Cubitus vel cu-
Cubitus bitum brachii pars, & menſura quædam, *the elbow, or the*
Cōmen- *meaſure of a foote & an halfe*. Cōmentarius vel cōmentarium,
tarius liber rerum ſummas continens libriq; expoſitio, *an abridge-*
criſtallus *ment or expoſition of a booke*. Cryſtallum vel cryſtallus, *cryſtall*.
Conſor- Conſortium vel conſortio. i. ſocietas, *company or fellowſhip*.
tium Colluvium vel colluvio vel colluvies, ſordium collectio, *a*
Colluvium *heap of filth or ſtinke*. Capo vel capus, gallus caſtratus, *a capon*.
Capo Clypeus vel clypeum, ſcutum *a buckler*. Calcaneus vel cal-
Clypeus caneum, extremitas calcis, *the heele*. Coloſtrum vel coloſtra
Calca- lac ſtatim à partu denſum, *the firſt milke after the birth*. Com-
neus pago vel compages, idem eſt quod compactio, *a joyning to-*
coloſtrū *gether*. Cavilla cavillum cavilli jocoſa quædam irriſio, *a*
Cōpago *merry mocke*. Apuleius dicit etiam cavillus. Conclave vel
Clathrus conclavium, domus pars undique concluſa, nec cuivis per-
Cepa via, *a ſecret chamber*. Plautus in Aululāria. Conclavium mihi
Ceraſus pervium facitis. Clathrus vel clathrum, lignum eſt quo
Cōtages tranſverſo clauditur aliquid: ut feneſtra vel cavea, *a barre*.
D Cepa vel cepe, herba eſt cujus radicis caput lachrymas ex-
cutit edenti *an onyon*. Ceraſus vel ceraſū pro fructu. *a cherry*.
Dictam- Propert. *Hic dulces ceraſos, hic autumnalia poma*.
nus Contages vel contagio, vel contagium, *a contagious ſickneſſe*.
dipōdius Dictamnus vel dictamnum herba quædam, *a kind of herbe*.
Diluviū Dipondius vel dipōdium, duo pondo, *two pounds*. Diluvium

vel

vel diluvies, inundatio, quia variè diluit, lavat & reſolvit, *a ſpait of water.* Eventus vel eventum, quicquid caſu aut fortuna evenit, *chance.* Fundum vel fundus, pro agro, *land or ground:* ſed fundum ſæpiùs pro imo rei capitur, *the bottome of any thing.* Fretum vel fretus, per quartam declinationem, id eſt mare, *the ſea.* Lucret. teſte Priſc. *Auguſtoque fretu rapidum mare dividit undis.* Lucretium imitatus videtur Cicero quinto in Verrem: Perangusto inquit, fretu diviſa. Guttus vel guttum, vas ex cujus ore anguſto guttatim fundimus aliquid, *a narrow necked veſſell.* Galerus vel Galerum, latior pileus, *a broad hat.* Ganea ganeæ vel ganeum ganei, helluonum & meretricum diverſorium, *a Bordel houſe.* Gobio vel Gobius, piſciculus quidam, *an Hadocke.* Hebenus vel hebenū, arbor quædam, *an heben tree.* Helleborus vel hellebo-rum, herba quædam, *a kind of herbe.* Hibiſcus vel hibiſcum, herba maluæ ſimilis, *wild mallowes.* Hemiſtichium vel hemiſtichius, dimidium verſus, *an halfe verſe.* Iubilus vel jubilum vox eſt lætantis, *joyfull ſhouting and crying.* Hic aut hæc intybus vel hoc intybum, *Cicorie.* Ludius vel ludio. i. hiſtrio, *a player of interludes.* Ludia talis mulier. Luctus vel luctum, triſtitia, *mourning.* Lanio vel lanius, *a Boucher.* Labium apud Gellium ſæpe labia labiæ, *the lip.* Mendum vel menda mendæ. i. macula, vitium, error, *a fault.* Margarita margaritum vel margaris, teſte Servio, lapis pretioſus, *a Pearle.* Monitus monitum, monitio, idem *an aduertiſement.* Mulctra vel mulctrum vel mulctrale, vas in quod mulgetur, *a kit or milke tub.* Invenitur Naſus naſa naſum: ſed in uſu eſt naſus, *the noſe.* Nepes vel nepis vel nepet, oppidi Etruriæ nomen. Peribolus vel peribolum, circuitus, *a compaſſe or circle.* Papyrus vel papyrum, *Paper.* Piſa vel piſum, legumen notum, *peaſe.* Punctum aliquando punctus, *a poinct.* Horat.

Omne tulit punctum qui miſcuit utile dulci.

Plinius. Neque enim aliud terra univerſa, quam mundi punctus. Pileus vel pileum, eſt tegmen capitis, *an hat or bonnet.* Paſcua paſcuæ vel paſcuum, eſt omnis locus in quo pecudes paſcuntur, *a paſturall place for Beſtiall.* Porrus legitur apud Celſum, lib. 4. Sed uſitatius eſt porrum, eſt oleris genus graviter olentis, *a lieke.* Piſtrina vel piſtrinum, ubi pinſitur, *a mill or bakehouſe.* Poſtica vel poſticum, poſterior janua, *a backe doore, or poſterne gate.* Pavus vel pavo, *a Peacocke.* Proluvies vel proluvium vel proluvio, immunditia cujuſque rei ſordida, *filth or ſtinke.* Virgil.

—— *Fœdiſ-*

E
Eventus
F
Fundum
Fretum
G
Guttus
Galerus
Galea
Gobio
H
Hebenus
Helleborus
Hibiſcus
Hemiſtichium
I.
Iubilus
Intybus
L
Ludius
Luctus
Lanio
Labium
M
Mendū
Margarita
Monitus
Mulctra
N
Naſus
Nepes
P
Peribolus
Piſa
Papyrus
Punctū
Pileus
Paſcua
prolu vies

R — *Fœdiſſima ventris Proluvies* —

Rapa, Ramale, Retis

Puſius & puſio parvulus, *a little childe*. Phorcus Phorcyn & Phorcys, pater Meduſæ. Rapa vel rapum, *a rape*. Rictus vel rictum, id eſt os & hiatus, *the mouth, or the gaping thereof*. Ramus & ramale, *a branch*. Retis vel rete, *a nette*.

S

Sabulum, Syngraphum, Saguntus, Strabo, Scorpius, Supparus, Satan

Rhenus vel Rhenum. Sabulum vel ſabulo, arena craſsior, *groſſe ſande*. Syngrapha vel ſyngraphum, vel ſyngraphus: literæ à multis conſcriptæ: vel ab uno nomine multorum, qui vel adſcribunt, vel ſigilla appendunt in rei veritatem, *an handwrit or obligation*. Plautus. Age iſtum, oſtende quem conſcripſi ſyngraphum inter me & amicam, & lenam. Saguntus vel Saguntum, urbis Hiſpaniæ nomen, *a towne of Spaine*. Strabo vel ſtrabus qui oblique videt, *gliede*. Scorpius vel ſcorpio, animal venenata cauda, *a Scorpion*: & cœleſte ſignum, & nodoſum flagellum. Supparus vel ſupparum, linteum femorale, dictum quod ſupra appareat, *a ſmocke or topſaile*. Satan vel Satanas, *a Deuill*.

T

Theſaurus, Textrina, Taxus, Thymus, Torques

Theſaurus vel Theſaurum, thecu pecuniaria, vel pecunia ipſa, *an hourde or treaſure*. Textrina vel textrinum, ubi texitur, *a webſters houſe*. Taxus vel taxum, arbor quædam, *an Ewe tree*. Thymus vel melius Thymum, herba quædam, *Tyme*. Torques vel torquis, *a chaine*.

V

Veſper, Heſperus

Veſpera veſperum, ſtella & ultima pars diei, *the euening time or ſtarre*. Invenitur & Heſperus in eadem ſignificatione. Virgil.

Ite domum ſaturæ venit Heſperus, ite capellæ.

X

Xiſtus

Xiſtus vel xiſtum ampla porticus in qua athletæ per hiberna tempora exercentur, aut locus amœnus & ad deambulationes commodus, *a gallery or walking place*.

¶ QVÆ COMPOSITA DIVERSARVM DECLINATIONVM EFFICIVNT.

Us vel is orta volunt *limus, cera, arma, bacillus, Norma, jugum, clivus, nervus, ſomnuſque, animuſque.*

Pluraque cum *fræno*, quæ gloſſa recludet abunde.

Quædam nomina faciunt adjectiva compoſitæ figuræ ſecundæ vel tertiæ declinationis quorum tamen alia ſunt

aliis frequentiora: ut à Limus fit illimus vel illimis, id est sine limo, vel cœno, *without slime.* Ovid.

Fons erat illimis nitidis argentens undis.

Item, Sublimus vel sublimis, id est elevatus in altum, *high above vs.* Virgil.

Sublimes in equis redeunt pacemque reportant.

A Cera, Sincerus vel sinceris, id est purus, non vitiatus, *cleane, vndefiled.* Horat.

Sincerum est nisi vas, quodcunque infundis acescit.

A nomine arma. Inermus vel inermis, quasi sine armis, *without armour.* A baculus, diminutivum est bacillus: hinc imbecillus vel imbecillis, id est debilis, *weake.* Norma est regula fabrorum ad quam dirigunt opera, *a square or rule.* Anormis, id est irregularis, & non ad normam factus, *out of rule.* Iugum est quo boves junguntur ad arandum, *a yoke.* Hinc Bijugi vel Bijuges duo animalia conjugata, *two yoked beasts.* Trijugi tria, *three yoked beasts.* Quadrijugi quatuor, *foure yoked beasts.* Virgil.

Norma

Anormis

Iugum

Martis equi bijuges ——— Idem.

Centum quadrijugos agitato ad flumina currus.

Clivus est collis vel monticulus, *the path of an hill.* Acclivus vel acclivis, id est elevatus quasi ad clivum, *rising vpward to an hight.* Declivus vel declivis, id est depressus quasi de clivo, *leaning downward.* Nervus naturale vinculum corporis, quo colligata sunt membra, *a sinew.* Enervus vel enervis, id est debilis aut mollis, *weake and tender.* Valla notavit ferè semper in declinatione tertia dici insomnis & exsomnis per secundam verò semisomnus, *halfe-sleeping.* Animus est mens vel anima, vel voluntas, vel audacia, *the spirit and courage.* Hinc exanimus vel exanimis, inanimus vel inanimis, magnanimus, pusillanimus. &c. Infrænus vel infrænis, quasi sine fræno, id est indomitus. Effrænis vel effrænus, idem *vndaunted.* Sic à barba dicimus imberbis vel imberbus, teste Marcello ab annus perennus vel perennis, à lumbus, elumbus vel elumbis, id est debilis, & erigere se non valens, *very weake.*

Clivus

Acclivus

Declivus

Nervus

Enervus

¶ NOMINA SVB EADEM NOMINATIVI TERMINATIONE ET GENERE, DIVERSARVM DECLINATIONVM.

Multa tibi flexum dant quartum, sive secundum:

Ut

Ut *domus & laurus, ficus, colus & penus*, adde
Et *lacus & quercus, pinus, cornus, monituſque*,
Et quondam *lectus*: veteres ita plurima flectunt
Eſt aliis varius flexus: pro teſte *ſequeſter*.
Cætera ne longum faciam tibi gloſſa recludet.

Abundant nomina quædam declinatione: ut quæ ſunt ſecundæ aut quartæ declinationis: ſaltem in aliquibus caſibus: ut domus, ante ſatis declaratum, laurus, ficus fœmininum: ut oſtenſum eſt libro primo, & alia multa. Hæc

Laurus Laurus, hujus lauri, dativo lauro tantùm, hanc laurum, O laure, ablativo lauro, & aliquando lauru, hæ lauri, harum laurorum, his lauris, has lauros & lautus, O lauri, abl. lauris,

Colus *a Lawrell tree.* Colus, ſecundæ eſt præter ablat. ſingularem, qui per utrumque profertur, hac colo vel colu, *a rocke.* Penus cui adjungi poteſt ſpecus, in generibus declaratum eſt.

Lacus Lacus hujus laci vel lacus, *a Lake.* Reliqua per quartam effert. Quercus, pinus, cornus & laurus, arborum nomina ſunt. Quartæ ſunt multa; quæ olim per ſecundam quoque flectebantur: ut monitus, ornatus, quæſtus, ſaltus, aditus, tumultus, & plura alia à Nonio Marcello pulchrè declarata. Plin. in Amphytrione dixit lectus locus, pro lecti locus, quod exolevit, quia nunc ſolum ſecundæ eſt. Sequeſter ſequeſtris ſequeſtre, per tertiam flecti dictum eſt libro primo. Invenitur etiam in ſecunda declinatione ſequeſter ſequeſtra ſequeſtrum. Sic olim macer, teſte Capro. Sunt quæ pro diverſitate declinationum diverſas habent ſignificationes: ut acus fœmininum quartæ eſt: neutrum verò tertiæ. Significationes patent ex libris præcedentibus. Item Acus aci maſculinum ſecundæ eſt, & piſcem quendam ſignificat. Sunt etiam quæ in eadem declinatione pro diverſitate obliquorum diverſa ſignificant: ut Acer aceris, eſt arbor, *a maſer tree.* Acer acris, id eſt ſtrenuus, *ſharpe and bolde.* Cujuſmodi omnia huc pertinere videntur, ſi recte dictum eſt. Multiplex uno ſenſu dicatur abundans.

DE COMPARATIONIBVS.

LIBER IV.

COmparatio est rei ad rem collatio. Gradus comparationis sunt tres: Positivus, Comparativus & Superlativus. Positivus est qui rem sine excessu significat: ut doctus. Comparativus qui rem cum excessu quidem significat: sed non summo: ut doctior. Superlativus est qui rem summo cum excessu significat: ut doctissimus. Hunc excedit quandoque comparativus. Cicero ad filium: Vale mi Cicero, tibique persuade, te mihi quidem esse charissimum, sed multo fore chariorem, si talibus monumentis, præceptisque lætabere.

Nominum sola adjectiva comparantur, eaque non omnia, sed quorum significatio potest augeri vel minui: ut pulcher, dulcis, fœlix. &c. Propria propter aliquod accidens rebus insitum comparari leges: ut Nero, quia magnæ fuit crudelitatis dicimus, Neronior pro crudelior.

Comparatio est triplex, voce tantum, significatione tantum, & utroque modo.

Comparatio voce tantum fit ubi vox convenit, significatio discordat: ut à novus novissimus, id est ultimus. Sunt enim maximè nova fere ultima. Novior sunt qui negent recte dici.

Comparatio significatione tantum est, ubi significatio convenit, vox discordat: ut bonus, melior, optimus. Comparatio voce & significatione est: ubi cum voce significatio convenit, ut doctus, doctior, doctissimus.

¶ FORMATIO COMPARATIVORVM.

Doctior à *docti* est: ita formes cuncta secundæ.
Tolle *sinisterior, melior, pejor, minor & plus*,
Cum *major*. Donant *ficus & dicus* entior apte.

Comparativus à nomine secundæ declinationis fit à genitivo singulari addita or syllaba pro communi genere: & us pro neutro: ut doctus docti doctior: doctius, amicus amici amicior amicius: non ut putant indocti, amicitior: spurcus spurcior: pudicus pudicior: non spurcitior, nec pudicitior. Spurcus est immundus & impudens, *filthie*. Mart.

Munera quod senibus, viduisque ingentia mittis,
Vis te munificum Gargiliane vocem?
Sordidius nihil est, nihil est te spurcius uno.
Qui potes insidias dona vocare tuas.

Dete-

Deterior, d. terrimus, non ſunt à verbo detero, ut vult Priſc. ſed inuſitato nomine deter, deteri: quod malum ſignificat: & cui aliquid quaſi detritum eſt: ne bonum ſit. Excipiuntur à regula. Siniſter ſiniſterior: bonus melior: malus pejor: parvus minor: multus plus ſolum in neut. genere: & hoc in ſingul. numero: at in plurali, hi & hæ plures, & hæc plura vel pluria. Item magnus major. Siniſter aliquando ſignificat adverſum vel noxium, *wrong or noyſome.* Virg. 1. Georg. *Arboribuſque ſatiſq. Notus pecorique ſiniſter.* E diverſo dexter interdum est idem quod proſper & favens, *right or proſperous:* à quo dext. regulariter à facio ſunt quædam adjectiva in ficus: & à dico vel dicax: in dicus penult. correpta: Mirificus, mirificentior: quia mira facit, *marueilous.* Munificus, liberales, *liberall.* Maledicus, mordax, *euill ſpeaking.* Falſidicus, mendax, *lying.* Addunt à volo, benevolus, malevolus: à loquor, magniloquus. &c. benevolentior, magniloquentior. &c.

Fortior à *forti* eſt. facies ita cætera ternæ.
Junior excipiunt: à *nequam* nequior exit.

Comparativus, ſi poſitivus fuerit tertiæ, fit à dativo ſingulari addita or: ut forti fortior: pauperi pauperior. Hic & hæc potis, & hoc pote. i. potens: ſolùm nominativum invenitur nunc habere: unde potior potiſsimus, id eſt melior & optimus, quaſi potentior potentiſsimus. ¶ Excipitur à regula unicum nomen juvenis, junior, teſte Priſc. Sed Georg. Valla haud malè aſſerit junior eſſe à iunis: & legitur aliquando iuvenior auctore Lancil. Nequam citra ullam exceptionē nequior nequiſsimus facit, quia eſt indeclinabile. Sic à frugi habebuntur frugalior frugaliſsimus, ſi ut notat Quint. frugalis est dictio parum proba.

¶ SVPERLATIVORVM FORMATIO.

Errimus adjiciet ſuperanti. Dant timus *exter*,
Et *citer* & *dexter*: quibus addes rite *ſiniſter*:
Dic etiam *extremus*, *maturus* dat rimus apte
Vel ſimus: huic jungunt *ſatur* à *vetus* eſt rimus uſque.

Poſitivus in er addit ſuperlativo rimus, rima, rimum: ut niger nigerrimus: deter deterrimus: pauper pauperrimus: pauperrima pauperrimum. Nota hiſce nominibus, celebris, ſalubris, alacris: & ſi qua ſunt huius farinæ alia, quæ non in er tantùm: ſed etiam in is maſculine inveniuntur: rarò alia dari ſuperlativa quam in rimus: ut celeberrimus, ſaluberrimus, alacerrimus.

Notatio

Exter

¶ Excipiuntur à regula Exter exterior: extimus vel extremus: ſiniſter ſiniſterior, ſiniſtimus. Exter idem eſt quod externus, *a ſtranger.* Papin. xi. Thebaidos.

Sed quid apud tales, queis nec ſua pignora cura. Exter honos: —

Valerius

Valerius exterarum gentium dixit. Et Virgilius extera regna. Citer citra citrum, quod eſt citra, *vreare*. Maturus maturiſsimus vel maturrimus, ab antiquo nomine matur. Sic Matur ſatur ſaturrimus & ſaturiſsimus, ut quidam volunt. Vetus veterrimus tantum habet. Eſt autem maturum quod tempeſtivum dicitur, *rype*: ut maturæ fruges, matura poma. Satur, plenus cibo, *full*. Terent. Sed tu cum ſatura atque ebria eris puer ut ſit ſatur, facito. Citer Maturus Satur Vetus

In reliquis ſimus accipiet patrius poſitivi,
Atque dativus in i: tamen s ſimus uſque præibit

Excipe *poſtremus, ſupremus & optimus*: atque
Peſsimus & minimus, cum *maximus, intimus*, addens
Plurimus, infimus adjunges. entiſſimus autem
A *ficus*, atque *dicus* facito. Limus is dato dempta
Cum *facilis, gracilis, agilis, ſimiliſque, humiliſque*.

Si poſitivus non deſinit in er, tunc ſuperlativus fit à genitivo poſitivi in ſecunda declinatione, vel à dativo in tertia addendo s & ſimus: ut celſi celſiſsimus (ut Grammatiſtæ ſomniant) non ſummus, excelſi excelſiſsimus. Celſus & excelſus, id eſt excellens, altus. *excellent*. Huic forti fortiſsimus. ¶ Excipiuntur à regula poſterus, poſtremus, ſuperus, ſupremus, bonus optimus, malus peſsimus, parvus minimus, magnus maximus. Interus vel inter intera interum, veteres dicebant, ut ſuperius: hinc interior intimus. Multus pluri-mus, multa plurima, multum plus plurimum. Infer vel inferus, inferior infimus, quæ non ſolum ad locum, verumetiam ad dignitatem pertinent. Terent. Tace tu, quem ego infra infimos omnes puto homines. Nomina à facio in ficus, à dico vel dicax in dicus habent entiſsimus: ut Maleficus maleficentiſsimus, maledicus maledicentiſsimus. Quandoque regulares horum inveniuntur ſuperlativi: ſed apud vetuſtiores. Terent. Mirificiſsimus eſt patruus tuus. Hæc quinque Inte-rus

Facilis, agilis, gracilis, humilis, similis: & ab his compos
ut difficilis, absimilis, faciunt superlativos abjiciendo is,
ditis limus syllabis: & ita concurrunt duo ll: ut facillim
Facilis agillimus. His additur à Valla docilis docillimus. Fa
dicitur parvum laborem requirens, *easie*. Huic contrar
Agilis est difficilis, *uneasie*. Cic. Amanti nihil est difficile. A
Gracilis lis, facile mobilis, *prompt and souple*. Gracilis, tenuis &
Humilis crassus, *small*. Humilis, propriè non altus & prope h
Docilis mum: ut humilis arbor, *laigh or low*. Docilis, qui facile disc
easie learning. Contrarium est indocilis.

¶ COMPARATIO IMPERFECTA.

Anterior superante caret, *juvenisque*, *senexqu*
Sicut *adulescens*, cui *dives* pluraque jungunt.
Temperior solum est. Ignorant hæc positivum
Vltimus, *ulterior*: *prior & primus*: *propiorque*
Proximus: *ocyor* atque *ocyssimus* adjiciantur.

Anter vel anterus veteres dixere. Hinc anterior an
rius sine superlativo: ut juvenis juvenior, vel junis junio
senex senior: adolescens adolescentior: dives divitior. Te
Quam iniquè comparatum est: ut hi qui minùs haben
semper divitioribus aliquid addant. Dis ditior ditissim
integrum est. Multi addunt superlativo carentibus, Remi
sus remissior tantùm: salutaris salutarior. Infinitus infin
tior. Opimus opimior. Longinquus longinquior: propi
Tempe- quus propinquior. Temperior vel rectius temporior,
rior est tempestivior, à tempore deductum, *tymely*: caret posi
Habitior vo & superlativo. Huic addunt habitior, id est pinguio
fatter. At ejus comparativo superlativoque utitur Gelli
in lepidissimo exemplo. P. Scipio, Nasica & M. Pompili
cum equitum censum agerent, equum nimis strigosum,
malè habitum: sed equitem ejus huberrimum & habitis
simum viderunt. Et cur inquiunt, ita est: ut tu sis quam
equus curatior? Quoniam inquit ego me curo, equum Sa
tius meus servus. Vltra, pridem & prope, non comparan
tur, quicquid dicat Prisc. cum suis. Nam teste Diom ede ul
terior ultimus. & authore Plin. prior primus, propior pro
ximus carent positivo. Dicimus & ocyor ocyssimus, posi
tivo carere, nam græco ocys, id est velox. Latini non utun
tur.

Sup-

Sunt etiam quibus negatur comparativus: ut Falsus falsissimus: persuasus persuasissimus: apricus apricissimus: inclytus inclytissimus: immeritus immeritissimus: invitus invitissimus. Legitur tamen invitus adverbialiter. Iurisconsultus, jurisconsultissimus, comis comissimus: nuper vel nuperus, nuperrimus, id est recentissimus, *very new or lately.*

Us si vocalis præeat, raro gradus exit, More prius dicto. *Tenuis* non additur apte.

Quando vocalis præcedit in positivo syllabam us, nomen aut nunquam aut rarò comparatur more dicto, i. in or & simus, at ubi comparatione opus est, jungitur vice comparativi cum adverbio magis, superlativi vero, cum adverbio maxime: ut Idoneus, magis idoneus, maxime idoneus. Sic arduus, id est altus & difficilis, *hard and difficill.*

Mart. *Ardua res hæc est opibus non tradere mores.* Arduus

Pius propriè, qui quos debet reveretur, colit & amat, ut parentes & Deum, *meeke and godly.* Industrius diligens & ingeniosus, *diligent and ingenious.* Inglorius, sine gloria & honore, *without glorie or honour.* Strenuus, velox & diligens, *strong and diligent.* Incurius, id est negligens, *negligent.* Injurius, faciens injuriam, *injurious.* Ratio regulæ est, quia comparativus singulariter formatus debet superare positivum una syllaba: ut docti doctior. Et quia i litera inter duas vocales efficitur consonans: comparativus horum nominum non superaret positivum: aut si i non fieret consonans ut superaret, jam nasceretur cacophaton. Quis enim libenter audiat injurior pentasyllabum? Sed auctores hæc Grammaticorum ratio non movit semper. Invenies enim ab assiduus assiduior assiduissimus: à strenuus strenuior strenuissimus. Et pius invenitur habere piëtissimus ab inusitato nomine piens. Piissimus, ut in epistola Antonii malè Latinum notat Cicero Philippica decimatertia. Tu porrò inquit, ne pios quidem, sed piissimos quæris, & quod verbum omninò nullum in lingua Latina est, id propter tuam divinam pietatem novum inducis. Alexander inscite negavit regulariter comparari posse tenuis. Apud Latinissimos enim invenies tenuior tenuissimus.

Pius

Industrius

Strenuus

Injurius

DE PRÆTERITIS ET SVPINIS VERBORVM.

LIBER V.

COmpoſitum ſimplexq; modo flectur eodem,
Excipies quædam poſt clare notificãda.

Verbum compoſitæ figuræ conjugatur ut ſimplicis, & contra: u Sedeo ſedes, in præterito ſedi: poſsideo poſsides, poſſedi.

¶ Excipiuntur quædam: ut Maneo manſi, immineo imminu Et do eſt primæ conjugationis: reddo, addo, tertiæ. Sed hæc & al paſsim declarabuntur in ſequentibus. Deinceps verò de præteritis & ſupinis tantum agemus. Nam reliqua ad conjugationes pertinen ex analogia & ſimilitudine verborum: Amo, Doceo, Lego, Audio ſatis noſcuntur. Conjugatio eſt verborum per tempora declinatio.

A quoties mutatur in i, per e pono ſupina.
Demitur hinc do, go, *ſapio*, *ſalio*, *ſtatuoque*.

Si verbum compoſitum mutet a ſimplicis in i: ſupinum re nebit e: ut Facio feci factum: reficio refeci refectum. Excipiu tur verba in do: ut Cado cecidi caſum: recido recidi recaſum Et in go, ut Ago egi actum: adigo adegi adactum. Et compo ſita à Sapio: quia retinent i in ſupino: ut Deſipio deſipui deſip tum. Item à ſalio & ſtatuo, quæ pro a in ſupino retinent u: u Inſilio inſilui inſultum: inſtituo inſtitui inſtitutum. Hoc etia notatu dignum. Verba mutantia e in i, non perdunt e ſimpli cis in præteritis & ſupinis: ut Emo emi emptum: redimo re demi redemptum: ſic Sedeo infideo. &c. Compoſita à tene non habent e in præteritis, ſed ſupinis: ut Contineo contin contentum. Cædo & lædo mutant æ diphthongum in i lon gum, quod retinent compoſita in præteritis & ſupinis.

Notatio

Cum geminat ſimplex, cõpoſto tolle priorem.
Quam retinent *do*, *ſto* natum, ceu *diſcere*, *poſco*,
Pluria ſic olim, ceu nunc *præcurro*, *repungo*.

Cum ſimplex geminat principium præteriti, compoſitum no geminat: ut Mordeo momordi: Remordeo remordi. pello pepul compello cõpuli. Excipies cõpoſita à do, ſto, diſco, poſco; quia ſem

per geminant: ut Credo credidi: resto restiti: ediſco edidici: repoſco repopoſci. Sic olim plura: ut cõpoſita à curro: ut decurro decucurri. Sed nunc inter compoſita verbi curro, ſolum præcurro geminat principium. A pungo ſolum repungo geminat. Caper apud priſc. Cum ei qui nos pupugit talionem, id eſt vicem à nobis redditam oſtendimus, repupugi dicimus. Supinum nunquam principium geminat.

Si fit à præſenti non deſinet eſſe ſupino.

Quoties præſenti fuerit a, non aberit ſupino: licet in præterito mutetur: ut facio feci factum: fallo fefelli falſum.

Præteritis quęcunque carent, ſpoliabo ſupinis.

Quæcunque carent præteritis etiam carent ſupinis: ut Polleo, gliſco. &c. licet præteritorum & ſupinorum defectus ad ſequentem pertineat librum: tamen in hoc libro totam hanc rem abſolvam, modo verbum non pluribus careat, quam præteritis & ſupinis: Brevius enim id & commodius fiet.

¶ PRIMA CONIVGATIO.

PRæteritis avi facit as, atumque ſupinis.

Verbum primæ conjugationis facit præteritum perfectum indicativi modi à ſecunda perſona ſingularis numeri, indicativi modi præſentis temporis, ablata litera s, & addita ſyllaba vi, quæ in ſupinis mutatur in tum vel tu: ut Amo amas amat amavi amatum amatu: æquo æquavi æquatum, id eſt æquale facio, *to make equall.* Albo, album facio, *to make white.* Libo libas, guſto, *to taſte.* Prælibo, prægueſto, *to taſte before.* Æſtuo æſtuas æſtuavi æſtuatum, ſupinum vix invenitur, i. ferveo, *to be hot or burne.* Excipiuntur pauca jam declaranda.

Æquo
Albo
Libo
Æſtuo

Excipe *do* dedit atq; datum, ſtetit atq. ſtatũ *ſto*, Cujus compoſitum ſtitit atq. ſtitum capit apte.

Do dedi datum: Circundo circundedi circundatum. Sic Peſſundo, vænundo, ſatiſdo: Sto ſteti ſtatum: hujus compoſita ſtiti ſtitum faciunt: ut præſto præſtiti præſtitum. Inſto inſtiti inſtitum. Da ſyllaba corripitur, ubicunque eſt prima ſyllaba in cõdeclinandis à do: ut dabam, dare ergo hic penultima brevi: Peſſundabam, circundabam. &c. Circundo, id eſt circumpono, *I circle about*: ut circundo ſaltus canibus. Vænundo, id eſt vendo, *to ſell.* Peſſundo. i. calco vel opprimo, *to trampe down.* Satiſdo. i. ſatisfacio, aut ſolvo, *to ſatisfie or pay.* Sto i. erectus

Circundo
Vænundo
Peſſundo
Satiſdo
Sto

i. erectus sum, *to stand*. Item stat, manet, aut certum est. Virg.

Stat sua cuique dies, breve & irrevocabile tempus
Omnibus est vitæ. ——

Sto conventis, id est servo pactum, *to keepe cunnand*, Per me non
Ad- stetit, id est non fui caussa cur minus fieret. Adsto, juxta sto, *to*
sto *stand beside*. Antesto, antecello, *to excell*. Resto, supersum vel re-
Re- linquor, *to abide or remaine*. Præsto præstiti præstitum, id est do,
sto *to giue*. Item excello, *to excell*. Præstat impersonaliter, id est me-
Præ- lius est, *it is better*: in præterito præstitit. Consto, id est simul
sto sto, non sum instabilis, vel componor, *to stand with or abide*. Item
consta, id est liquet, *it is manifest*. Quanti constat liber, id est
Di- quanti emitur? Disto, longè sto vel absto, aut differo, *to stand*
sto *far or differ*. Quantum distat hinc Roma? quingenta miliaria.
Exsto, emineo, *to appeare foorth*. Liber non exstat, id est nusquam
In- invenitur, vel periit. Insto, prope sum, *to be neare*: ut Pascha in-
sto stat, vel operam do pro re acquirenda, *to be diligent*. Plaut. Pos-
cit, instat, urget, non sinit hominem quiescere.

Dono *lavo*, lavi, lotum, lautum atque lavatum, *Poto* magis potum, *juvi* jutumque, juvare.

Lavo Lavo lavi lotum, vel lautum (nam veteres lavo lavis lavi la-
vere per tertiam dixerunt) in supino etiam lavatum, ab eo quod
dicebatur lavavi, & significat rigo, vel aqua purgo, aut quovis
humore purgo, *to wash*. A lautum nascitur lautus quod si no-
Po- men est mundum, delicatum & elegantem significat. Poto po-
to tavi potatum, & sæpiùs potum: unde potor potio poturus.
Potare aiunt esse luxuriæ. Bibere necessitatis. Potus adjecti-
vum nomen est in hoc Ovidii:

Occurrit nuper, visa est mihi digna relatu,
Pompa, senem potum pota trahebat anus.

In sequenti ejusdem carmine participium.

Quo plus sunt potæ, plus sitiuntur aquæ.

Po- Potus substantivum à potione distinguunt, quod hoc Medi-
tus corum plerunque sit sorbitiuncula, illud alia quæcunque.
Compoto est simul poto, *to drinke together*. Compotor, qui cum
alio solet potare. De hoc adagionem habemus. Odi memorem
Iu- compotorem. Iuvo juvi jutum, id est auxilium do, *to helpe*.
vo Virgil. *Audenteis Fortuna juvat.* ——

Lectum est iuvavi iuvatum. Adiuvo idem est quod iuvo. Terent. Forteis fortuna adiuvat.

Præbet ui per itum *cubo* cum *sono*, sive *crepare*, Et *domo*,

Et *domo*, ſive *tono*, *veto* cum *plico*. *Nexo* xui xum
Præbet ui per ctum *frico* cum *ſeco*, junge *necare*.
Nulla ſupina creat *mico* dans micui. *D*atur avi
Nonnullis. avi tantum dat *ſupplico* : ſicut
Omne *plico* verbum quod dat cum nomine
junctum.

Hæc ſeptem verba, Cubo, ſono, crepo, domo, tono, veto, plico, faciunt per duas ſyllabas ui in præterito, & itum in ſupino: ut cubo cubui cubitum. Nexo facit nexui nexum. Hæc tria verba, Frico, ſeco, neco, faciunt ui per duas ſyllabas in præterito: & ctum præcedente litera c ante t in ſupino: ut Frico fricui frictum: ſecui ſectum: necui nectũ. Mico micui facit abſq; ſupino. Quædam ex dictis etiam dant avi in præterito, & ſimiliter quod facilè conjicitur, atum in ſupino: ut increpo increpui, vel increpavi. Implico implicui vel implicavi, implicitum vel implicatum. Sic dimico dimicui ſine ſupino: ut mico micui vel dimicavi dimicatum. At ſupplico, id eſt humiliter peto cum reverentia, *humbly to require.* Solum facit ſupplicavi ſupplicatum: ut omne compoſitum à plico cum nomine : ut duplico duplicavi duplicatum. Cubo, id eſt iaceo, *to lye.* Olim dictum eſt cubavi cubatum: unde cubatio non cubitio dicimus. Sic domatio, tonatio dicimus, non domitio, tonitio, & contra domitus, domitor, potius quam domatus domator auctore Valla, Compoſita à Cubo corripiunt penult. niſi aſſumant m ante bo, & fiant tertiæ coniugationis, ita tamen ut idem habeant præteritum: ut Accubo accubas, vel accumbo accumbis, accubui, id eſt aſsideo vel adiaceo menſæ, *to lye downe, or ſit down.* Cubo. Accubo.

Virg. ——— *Tu das epulis accumbere Divum.*

Ocubo vel occumbo, morior, *to die.* Virg.

——— *In utrumque paratus*
Seu verſare dolos, ſeu certæ occumbere morti.

Idem per primam dixit, —— *Nec adhuc crudelibus occubat umbris.*

Sono ſignificat ſonum facio, *to ſound.* Compoſita penult. corripiunt: ut Aſſono, id eſt ad aliquid ſono, *to ſound with an Organe.* Sono.

Perſ. ——— *Reparabilis aſſonat Echo.*

Reſono, ſonum reddo, *to ſound againe.* Virg.

——— *Reſonat clangoribus æther.*

Crepo eſt violentum ſonum facio, *to make great ſound or noyſe.* Crepo.

Ovid. *Crepat in mediis laurus aduſta focis*

Composita corripiunt penultimam: ut Concrepo, simul cre
Terent. Ostium concrepuit. Increpo, cum clamore arg
aut sonum facio, *to reproue or sound.* Ovid.

Annuit Alcides, increpuitque lyra.

Domo, id est mansuetum facio, *to dant.* Edomo, perdomo, id
ferè valent, & penultimam corripiunt: quam corripiunt etia
composita à Tono, quod valdè sono aut tonitru facio signi
cat, *to thunder.* Veto vetui vetitum, est prohibeo, *to forbid.* Pli
plicui plicitum, & aliquādo plicavi plicatum, id est contrah
& rugas facio, *to folde.* Plicatilis, quod plicatur. Applico pen
tima brevi significat adjungo, *to apply or joyne.* Explico, exten
& declaro, *to declare.* Implico, involvo, innecto, *to wind in.* Ne
nexas, vel sæpius per tertiam, nexo nexis, ligo vel necto, *to bin*
Composita à frico habent penultimam correptam. Affrico,
aliquid frico, *to rub till.* Confrico, simul frico, *to rub together.* Pe-
Fri- frico, totum frico, *to rub fast.* Plin. Perfricui faciem, nec tam
co profeci. Perfricare faciem aut frontem est pudorem deponer
Refrico rursus frico, *to rub againe*: ut refrico desiderium aut do
Seco lorem, id est rursum acquiro & quasi renovo. Seco secui s
ctum, *to cut.* Composita penultimam corripiunt: ut Deseco, ab
scindo, *to cut off.* Disseco, diseindo aut divido, *to cleaue or cut in*
sunder. Reseco, amputo, *to cut away.* Neco necui nectum, vel ne-
Ne- cavi necatum, id est quacunque re occido, *to slay.* Eneco penul
co tima correpta, id est neco vel vexo. Terent. Cur me eneca
Mi- Mico micui sine supino, id est Fulgeo, propriè cum motu v
co tremore, *to shine*: ut Ensis micat: Fulgur micat. Virg.

Crebris micat ignibus æther.

Capitur pro movere. Virg. de equo.

Stare loco nescit micat auribus, ac tremit artus.

Ovid. *Corque timore micat.*

Emico Composita penultimam corripiunt: ut Emico, id est e
Dimico fulgeo, emineo, appareo, *to foorth shew.* Dimico, pugno, *to bic*
ker or fight.

¶ SECVNDA CONIVGATIO.

PRÆTERITVM per ui facit es, per itumque supinum.

Verbum secundæ conjugationis facit præteritum à secunda persona præsentis temporis indicativi modi singularis numeri, mutando es in ui per divisas syllabas, & supino facit itū: ut Habeo habui habitū, id est possideo & teneo, *to haue.* Prohibeo prohibui prohibi-
tum,

tum, significat impedio ne quid incipias, *to forbid*. Inhibeo veto ne in re cœpta procedas, *to inhibite*. Arceo arcui arcitum, significat pello, aut advenire non sino, *to drive away*. Cicero Philip. XI. A progressu arcuit. Arcitum supinum non est in usu, sed in usu fuisse ostendunt composita: ut coerceo coercui coercitum, *to straine*. Supinum etiam fuit arctum, unde nomen adhuc est Arctus arcta arctũ, id est strictus & frequentativum. Arcto, id est stringo: nam idem arceo aliquando significat. Composita mutant a in e: ut coerceo coercui coercitum, id est contineo, & cohibeo, *to straine*. Abarceo, repello, *to put away*. Exerceo, ago & molesto, vel fatigo, *to exercise or to trouble*. Terent. I sane ego te exercebo hodie, ut dignus es. Hinc exercitium, vel melius exercitatio à frequẽtativo exercito. Pauca sunt exempla habentia supinum. Omnia verba secundæ conjugationis definunt in eo, & nulla alia præter hæc primæ, beo, creo, screo, meo, calceo, laqueo, enucleo, & tria quartæ, scilicet eo, væneo, queo.

Habeo Prohibeo Arceo Coerceo Exerceo

Dat *doceo* doctum, *teneo* tentum, *pateoque*
Passum. sic mistum dat *misceo*, *torreo* tostum
Censeo dat censum, *careo* cassum, caritumque.

Verba hic posita præterita secundum regulam formant, supina contra regulam: ut doceo, docui, doctum, id est doctrina imbuo, *to teach*. Edoceo, planè doceo. Perdoceo, perfectè doceo, *to teach perfectly*. Dedoceo, contrario modo doceo, docens alterum male docuisse, *to teach otherwise*. Teneo tenui tentum, id est apprehendo, detineo, *to holde*. Composita mutant e in i: ut retineo retinui retentum. Sic detineo, contineo. Obtineo, id est acquiro, *to get*. Sustineo sustinui sustentum, unde sustento sustentas, porto vel patior, *to suffer*. Abstineo significat tempero, & pene idem quod contineo, *to abstaine*. Terent. Non manum abstines mastigia? Supinum esset abstentum, quod non est in usu. Versus,

Docceo Teneo Abstineo

Abstineo nullum video retinere supinum.

Pateo patui passum, id est apertus sum, *to be open*. Plautus: Ingredere tu, fores jamdudum patent. Patefio aperior. Pando & patior etiam faciunt passum. Misceo miscui mistum, per s potius quam mixtum per x, si doctis & vetustati credimus, significat confundo & perturbo. *to mix and confound*: ut Misceo aquam vino. Admisceo ad aliquid misceo. Commisceo, permisceo, promisceo, valde misceo. Torreo torrui tostum,

Pateo Misceo Torreo

Cen-seo toſtum, id eſt uro cremo, aſſo, *to roſte or burne*. Cenſeo cenſum, id eſt iudico vel exiſtimo, *to iudge or eſteeme*. Cenſor, id eſt iudex morum. Cenſura, id eſt iudicium, caſtigatio. Iuvenal.

Dat veniam corvis, vexat cenſura columbas.

Succenſeo, id eſt iraſcor, *to be angry*. Terent. Adoleſcenti nihil eſt quod ſuccenſeam. Careo carui caritum, ſecundum regulam, & contra regulam caſſum idem eſt quod non vaco aut non habeo, *to want*. Cicer. Carere debet omni vitio qui in alterum paratus eſt dicere.

Polleo præterito caret, & vix *nideo* donat.

Polleo caret præterito, quod nideo vix habet. Polleo, id eſt poſſum valeo, *to may or can*. Cato.

Ingenio pollet cui vim natura negavit.

Compoſita ſunt præpolleo, prævaleo, repolleo, revaleo, æquipolleo, æquivaleo, *to be alike*. Nideo & renideo, id eſt ſplendeo, *to ſhine*. Item redoleo, unde Nidor odorem ſignificat rei exuſtæ vel aſſatæ. Virg. ——— *Illi ingens barba reluxit.*

Nidoremque ambuſta dedit ———

Quod dat ui neutrum, *timeoque* carento ſupinis Tolle *valet, noceo, placeo, doleo, taceoque*, *Paret, olet, careo, pateo, lateo, calet & li.*

Verbum neutri generis, ſecũdæ coniugationis facit præteritum per ui diviſas ſyllabas cum unico activo Timeo caret ſupino: vt Splendeo ſplẽdui. Maxima pars verborum ſecundæ coniugat. ad hanc regulam pertinet, & ſciendum quod quæcunq; carent ſupinis, carent etiam omnibus a ſupinis formandis: ut ſunt participia præteriti temp. & futuri in rus, & futurũ infinit. & verbalia in io. &c. Declarabo quædã huius farinæ verba. Splendeo, lumen præbeo, *to ſhine*. Madeo, humidus & madidus ſum, *to be wack or donk*. Permadeo, totus madeo, *to be very wacke*: ut Permadidus ſudore. Studeo, id eſt operam ferventem impẽdo, *to ſtudy*: teſte Diom. ſupino caret, licet quidam iam ſtuditum habere velint. Surdeo ſurdes, ſurdui, id eſt ſurdus ſum, *to be deafe*. Surdeſco, ſurdus fio. Sordeo ſordidus & immundus ſum & vilis, *to be vile or filthie*. Virg. —— *Sordent tibi munera noſtra.*

Splendeo
Madeo
Studeo
Surdeo
Sordeo

Candeo, ſplendidus & candidus ſum, *to be white*. Excandeo vel incandeo, id eſt valde candeo, & capiuntur pro vehementer iraſci, *to be very angry*. Frendeo frendes frendui, ex indignatione dentes concutio, *to grin*. Frondeo frondes emitto *to bloome*, Virg.

Candeo
Frendeo
Frondeo

Virg. *Nunc frondent ſylvæ, nunc formoſiſſimus annus.*

Egeo, id eſt quod oportet habere careo, *to lacke*. Indigeo idem. Calleo, gemino ll, id eſt callidus ſum, & optime intelligo, *to vnderſtand*. Terent. Eius ingenium pulchre calleo. Occalleo idem. Plin. Longa patientia occallui. Palleo pallidus ſum, nonnihil albeo, *to be pale*. Ovid.

Palleat omnis amans, ——

Expalleo valde palleo, *to be very pale*. Coaleo, cohæreo, concreſco, *to grow together*. Sileo, ſine ſono ſum, *to be quiet*. Vileo, vilis ſum, parvi æſtimor, *to be lightly eſteemed*. Iaceo notũ eſt capitur pro cõtemnor, *to lye, or to be deſpiſed*: ut pauper ubiq. iacet. Marceo. i. putreo, pereo, *to corrupt or ſpill*. Senec. Marcet ſine adverſario virtus. Hinc marceſco. i. marcidus fio. Tolle valet, noceo &c. Pauca neutra quorum præterita per ui diviſas ſyllabas fiunt, ſupina retinent. Valeo valui valitum. i. poſſum, validus & ſanus ſum, *to be whole and able*. Valiturus dixit Cicer. teſte Priſc. Noceo nocui nocitum, malum infero, *to hurt or skaith*. Nunquam nocui tibi. Placeo placui placitum, gratus & acceptus ſum, *to pleaſe*. Perplaceo, valde placeo, complaceo ſimul placeo. Diſpliceo, non placeo, *to diſpleaſe*. Hoc mutat a in i brevem. Senec. Argumentũ eſt recti malis diſplicere. Doleo dolui dolitum, triſtis ſum, dolorem patior, *to mourne*. Taceo tacui tacitum, non loquor, *to hold my tongue*. Cato. *Proximus ille Deo qui ſcit ratione tacere.*

Calleo
Palleo
Coaleo
Sileo
Vileo
Iaceo
Marceo
Valeo
Noceo
Placeo
Doleo
Taceo

Compoſita mutant a in i brevem: ut Reticeo, obticeo, conticeo, unde conticeſco. Virgil.

Conticuere omnes intentique ora tenebant.

Lateo, abſcondor, non comparo, *to lurke*. Latet me, id eſt neſcio. Deliteo delitui, ſupinis caret. Pareo parui paritum, obedio, *to obey*. Senec. Deo parere libertas eſt. Etiam ſignificat noſci. Virg. *Cui pecudum fibræ cœli cui ſidera parent.* Compareo, appareo, idem diſpareo, evaneſco & ex conſpectu abeo, *to euaniſh*. Caleo calui calitum, quia inde calitũrus legitur, id eſt calidus ſum, *to be hotte*. Ovid.

Lateo
Pareo

—— *Calituras ignibus aras*

Oleo patebit, & licet licuit cum liceo & liceor, quæ omnia ſecundum analogiam in ſupino licitum faciunt.

Dant di ſum *prandet, videt, & ſedet*: at geminabit,
S ſeſſum: *ſtridet* ſtridi facit, abſque ſupino.

Prandeo

Prandeo dat prandi pranſum. Video vidi viſum. Sedeo ſedi ſeſſum, gemino ſſ. Strideo ſtridi abſque ſupino. Prandeo facit etiam pranſus ſum, quia eſt neutro paſsivum: ut Gaudeo, gaviſum in ſupino: & gaviſus ſum in præterito. Audeo auſum, auſus ſum. Mœreo mœſtus ſum, de quibus in ſequenti libro agemus.

Prandeo Prandeo, prandium ſumo vel ante meridiem cibum ſumo, *to dyne*. Et ponitur ſimpliciter pro comedo. Hor.

Si pranderet olus patienter, Regibus uti
Nollet Ariſtippus ———

Video Video, notum eſt, *to ſee*. Compoſita corripiunt i: ut prævideo antevideo, *to fore-ſee*. Provideo, in futurum paro, *to prouide*: ut Satis mihi providi. Invideo, id eſt lætor de alterius malo, & de bonis alterius doleo, & dicitur quaſi non libenter video,

Sedeo *to enuie*: ut invideo tibi ſcientiam, id eſt doleo te ſcire. Sedeo notum eſt, *to ſit*. Sedet animo, id eſt placet. Compoſita mutant e in i brevem omnia præter ſuperſedeo, id eſt ceſſo: cum ablativo, *to ceaſe*. Plaut. Superſede iſtis rebus. Obſideo, circundo, *to ſiege or cirkle about*. Omnia in præterito retinent e longum: ut obſedi, præſedi.

Strideo Strideo, facio ſtridorem, id eſt ſonum violentum. Currus nō linitus ſtridet. Dicitur etiam per tertiam, ſtrido ſtridis.

Di ſum præterito geminato *mordeo* donat:
Ut *pendet, ſpondet, tondet*. Donat veo, vi tum.
Dic *fautum, cautum*. Veo neutra carēto ſupinis.

Quatuor verba dant di & ſum geminato principio præteriti: ut Mordeo momordi morſum: pendeo pependi penſum ſpondeo ſpopondi, ſine ſ in ſecunda ſyllaba ſponſum: tondeo totondi tonſum. Compoſita non geminant principium præteriti per regulam generalem prius dictam. Remordeo remordi: reſpondeo reſpondi.

Mordeo Mordeo, id eſt dentibus lædo, *to byte*. Capitur pro lædo. Terent. Par pari referto, quod eam mordeat. Admordeo, valde mordeo: demordeo, morſu decerpo, *to riue with byting*. Immordeo, id eſt morſum infligo. Obmordeo, circummordeo, præmordeo, antemordeo, remordeo, crucio, ſollicito. Remordeo item, id eſt iterum mordeo, à quo læſus eram, *to cruciate or bite againe*.

Pendeo pendeo, id eſt ſuſpenſus ſum, *to be hanging*: ut toga pendet, fur pendet. Compoſita ſunt appendeo, dependeo, impendeo, ſuſpēdeo.

Spondeo Spondeo, i. promitto, *to promiſe*. Deſpondeo, eſt in matrimonium addico, *to wed*. Reſpondeo ad interrogata ſermonem reddo,

to an-

to answere. Tondeo, crines aut lanam reseco, *to clip or cowe.* De- Ton-
tondeo, à summo deorsum tondeo. ¶ Donat veo, vi, tum. deo
Verbum desinens in veo, facit præteritũ in vi syllabam, quam supinum in tum mutat: ut Moveo movi motum. Foveo fovi fotum. Voveo vovi votum. Duo irregulariter supinum faciunt: ut Faveo favi fautum. Caveo cavi, cautum. Reliqua in veo ferè omnia supina non habent, quia neutra sunt: ut Liveo livi. Ferveo fervi, pro quo & Ferbeo ferbui dicitur. Conniveo connivi, vel connixi, supinum connictum non est in usu.

Versus. *Connivet vi, xique dabit, nullumque supinum.*

Conniveo significat oculos claudo, metaphorice dissimulo me alicujus scelera novisse, *to winke or dissemble.* Cicero: Quibusdam in rebus etiam conniveo. Moveo, de loco Moveo
in locum muto, *to moove.* Terent. Move te ocyus nutrix. Amoveo, demoveo, removeo, submoveo, id est aufero, *to remoove.* Foveo, calefacio, lenio, nutrio, *to nourish.* Voveo, reli- Foveo
giose promitto, *to promise to God.* Votum, promissio & de- Voveo
siderium: ut compos voti. Devoveo, pro votum do vel resigno. Composita à moveo, foveo, voveo, corripiunt mo, fo, vo: nisi in præteritis & inde formatis. Faveo, bene opto, *to favour:* ut suis quisque faveat. Caveo, provideo, *to pro-* Caveo
uide or eschew. Tuo capiti caveo. Præcaveo præcaves, correpta ca syllaba, diligenter prospicio & prævideo, *to foresee.* Terent. Hoc tempus præcavere mihi me monet. Paveo Maneo
pavi sine supino, id est timeo, *to feare.* Flaveo, flavus sum, *to* Paveo
be yellow. Flavesco, flavus fio. Liveo, lividus sum, id est sor- Liveo
didus & niger: atque etiam invidus, *to be blacke, or to ennie.* Ferveo vel ferbeo valde caleo vel irascor, *to be hotte or angrie.* Deferveo, fervorem amitto, torpesco, *to coole.* Efferveo, nimio fervore effluo, ebullio, *to be very hotte.*

Dant quoque vi, tum, *flet, plet, delet, net, ciet:*
adde
Cum *viet*, ortum *oleo*: sed vult *adolevit* adultum,
Do simplex *oleo* per ui, mage nata per evi.

Sunt adhuc pauca secundæ conjugationis verba facientia præterita per vi syllabam: supina verò per tum mutata vi in tum: ut Fleo flevi fletum, id est lacrimor, *to weepe.* Pleo faceret Pleo
plevi pletum: sed non est usitatum, nisi in compositis: ut Im-
pleo,

pleo, Cõpleo, repleo, quæ idem valent, *to fill*. Sic ab inuſitato verbo leo eſt (quod idem valet) deleo delevi deletum quod propriè ſignificat oblinendo obumbro & deſtruo, *to aboliſh or ſcrape away*. Horat.

Doleo

Delere licebit
Quod non ediderís. Neſcit vox miſſa reverti.

Neo Neo nevi netum, fila duco, *to ſpinne*. Ovid.

Sic ſedit, ſic culta fuit, ſic ſtamina nevit.

Cieo Cieo cies civi citum, teſtibus Diomede & Phoca, ſignificat moveo, provoco, *to prouoke*. Virg.

Bella cient, primaque vetant conſiſtere terra. Idem.
Ære ciere viros: Martemque accendere cantu.

Cio Citum Pro eodem dicitur per quartam cio, quod idem cum illo habet præteritum & ſupinum, niſi quod citum à cieo, priorem corripit, quod declarant compoſita frequentativi cito: ut Excito, oſcito, concito, penult. brevi: citum autem cio priorem producit.

Vieo Vietores Vieo vievi vietum, antiquum verbum eſt ſignificans ligo & inflecto. Vnde vietores dicuntur qui vata ligant, ſtipantque. Compoſita ab oleo ſæpè habent evi etum: ut aboleo abolevi aboletum. Suet. Hoc decretum Veſpaſianus abolevit. Habẽt quandoq. ui itum: ut Oboleo obolui obolitum. Plaut. At te Iupiter, diique omnes perdant, oboluiſti allium. Oleo nunc olui olitum habebit ſemper. Adoleo adolevi adultum. Oleo ſignificat odorem emitto, *to ſauour*. Vt oles cervisiam, oles hircum. Compoſita hanc ſignificationem ſemper non ſequuntur: ut Aboleo, id eſt deleo, extra conſuetudinem duco, *to aboliſh and put out of uſe*. Exoleo, extra conſuetudinem venio, *to paſſe out of uſe*. Inoleo, invaleo, in uſum venio, *to come in uſe*. Vt non probanda res inolevit. Obſoleo, ſordeo vel exoleo, *to goe out of uſe*. Tullius: Obſolevit jam iſta ratio, Adoleo, creſco, *to grow*. Virg.

Oleo **Aboleo Exoleo**

Tu fac mox cum adoleverit ætas
Sis memor

Dant ſi ſum *ſuadet, ridet, manet, hæret & ardet,*
Et *terget, mulcet, mulget, jubeo* geminans ſſ.
Indulget ſi, tum, cum *torquet* ſæpius optat.
Sorbeo pſi ptum dat, vel normam rite reſervat.
Dans a per i *maneo* minui facit abſque ſupino.

Sic

Sic *urget* si vult, cum *fulget*, *turget* & *alget*.

Quædam habent si sum: ut Suadeo suasi suasum. &c. Iubeo iussi iussum, gemino s utrobique. At indulgeo indulsi indultum: torqueo torsi tortum sæpius. Aliquando etiam indulsum torsum. Sorbeo sorpsi sorptum: vel sorbui sorbitum.

Composita à maneo mutantia a in i breve, habent ui sine supino: ut Emineo eminui. Sic, id est sine supino. Vrget si vult. Vrgeo ursi, cui conjunguntur, Fulgeo fulsi: turgeo tursi: algeo alsi. Suadeo, id est consulo, *to counsell.* Ovid.

Nox & amor, vinumque nihil moderabile suadent.

Rideo risi risum, notæ significationis est, *to laugh.* Ponitur aliquando pro derideo, *to scorne*: & cum significatione mutat genus faciens passivum rideor. Ovid.

Ridear & merito pectus habere neger.

Maneo mansi mansum. Sic permaneo permansi permansum: & quæcunque a non mutant in i. Manere est aliquo in loco insistere aut immorari, *to abide or tarrie.* Præterea exspectare. Terent. Quem hic manes? Item instare. Ovid. Maneo

Fata manent omnes ——

In hoc ipso significato ponitur immineo. Tull. Mors propter incertos casus quotidie imminet.

Eminere est videri, & præ aliis apparere, *to shew aboue others.* Naso: *Eminet ante oculos quod petis ecce tuos.*

Hæreo hæsi hæsum, *to cleaue or sticke still.* Terent. Lingua hæret metu. Hinc hæsito hæsitas, & capitur utrunque pro dubito, *to doubt.* Idem. Hæreo quid faciam. Ardeo, uror, inflammor, *to burne*: ut domus ardet. Horat. Hæreo Ardeo

Tum tua res agitur paries cum proximus ardet.

Tergeo terges, vel tergo tergis tersi tersum, id est mundo & nitidum facio, *to cleanse.* Iuven.

—— *Vasa aspera tergeat alter.*

Mulceo & mulgeo habent communia præterita & supina mulsi mulsum: vel ut jam dicetur, mulxi mulctum. Mulcere significat lenire, mitigare, *to mitigate.* Hinc demulceo. Terent. Non possum pati, quin tibi caput demulceam. Mulgere est lac è mammis exprimere, *to milke.* Iubeo, impero, *to command.* Virg. Mulceo

Infandum Regina iubes renovare dolorem. Admodum insulse arbitrantur quidam iubere hic positum pro rogare: immo & iniquissime; non enim tam immemor decori potuit esse tantus

Poeta

Poeta: ut si rogatus à Didone Regina esset Æneas fac eum hoc loco illud agnoscere fastu quodam. Ponitur pro p cor vel opto. Terent. Iubeo Chremetem salvere. Indulgeo e nimium permittendo obsequor, *to grant easily, or to make much o* Terent. Nimium filio indulges. Torqueo, flecto, jacto, punio, in gyrum roto, *to bow or cast. to torment, to turne round.* Exemplum ultimi. Virg. ——— *Illum ter fluctus ibidem*

Torquet agens circum ———

Sorbere est deglutire molle quippiam, *to sup.* Fulgeo, id est splendeo, *to shine.* Vrgeo, id est premo, cogo, compello, festino,

Turgeo *to compell or molest.* Turgeo, inflor, tumeo, *to be bolden.* Turgesco, turgidus fio. Algeo, id est frigeo, *to be colde.* Horat.

Qui studet optatam cursu contingere metam.
Multa tulit fecitque puer, sudavit & alsit.

Xi ctum dat *mulcet, mulget, luget* velut *auget*, Xi *friget, lucet, connivet*, at absque supino.

Hæc quatuor verba, mulceo, mulgeo, lugeo & augeo, habent xi in præterito, & ctum præcedente c in supino. Mulceo &

Lugeo mulgeo satis patent. Lugeo luxi id est doleo, & tristor, & valde fleo, *to mourne.* Augeo auxi auctum, majus facio, *to augment.* Cicer. Natura non patitur ut aliorum spoliis nostras facultates augeamus. Additur his: Sugeo suxi suctum, at invenitur per tertiam sæpiùs Sugo, & est spiritu succum attraho, unde exugo & exugeo, *to sucke.* Tria verba faciunt xi in præterito absq; supino. Frigeo frixi: luceo luxi: conniveo connixi: quod etiam connivi habet: ut dictum est. Frigeo, sum frigidus, *to be colde.*

Luceo Luceo, lucem emitto, *to shine.* Alluceo ad aliquid luceo. In Psalmo: Alluxerunt fulgura ejus orbi terræ. Colluceo, simul luceo, Virg. *Mœnia collucent flammis.* Eluceo, emitto lucem. Illuceo lucem immitto. Perluceo, vel r in l verso, pelluceo, transluceo. Plaut. pellucet quasi laterna punica.

TERTIA CONIVGATIO.

VULT xi ctumque cio: *facit & jacit*, ecit & actum.

Elicio per ui dat itum, fratres mage xi ctum.

Verbum tertiæ conjugationis desinens in cio, dat xi in præterito, & ctum per ct in supino: ut Aspicio aspexi aspectum. Excipiuntur facio feci factum: jacio jeci jactum. Quorum com

rum composita quæ mutant a in i breve, faciunt supina in ectum per regulam. A quoties mutatur in i, per e pono supina: ut Inficio infeci infectum: injicio injeci injectũ. Quæ cum verbis vel adverbiis componuntur, sequuntur simplex: ut calefacio, eci, actum: sic benefacio, malefacio. Composita cum nominibus transeunt in primam conjugat. Magnifico, lætifico. Elicio magis habet elicui elicitum quam elexi electum, significat blandè & sensim educo, *to draw out.* Reliqua ejusdem compositionis magis xi ctum faciunt: ut Pellicio pellexi pellectum. Terent. in Phormione: Is senem per epistolas pellexit, modonon monteis auri pollicens. Simplex Lacio inusitatum est, significabat in fraudem duco. Sic exolevit specio, video: compositis utimur, quæ sunt despicio despexi despectum. Respicio, inspicio, perspicio. &c. mutant e simplicis in i breve. Facio quid propriè significet notum est. Olim passivum habuit facior, pro quo nunc nõ utimur. Iacio jacis jacere, *to cast.* Objicio contra jacio, *to obiect or cast against.* Salust. Ea si tibi falso objicio, refelle. Rejicio, rursum jacio, *to cast away or refuse.* Virg. ——— *Ex humeris reiecit amictum.*

Elicio

Facio Iacio

Objicio

Rejicio

Dic fodi fossum, gemino ss. fugi fugitumque.

Fodio facit fodi fossum gemino ss: fugio, autem fugi fugitum. Fodio, terram eruo *to delue.* Fugio vito, & currendo relinquo, *to flee.* Composita utriusque fo & fu syllabas corripiunt exceptis præteritis, & ab eis formatis. Dicimus enim penult. brevibus effodit, refugit in præsenti: ut eisdem longis effodit, refugit in præterito. Nam fodi, fugi, præterita sunt dissyllaba.

Fodio

Ivi itumque *cupit, sapit* ivi & ui dat, itumque, Dic *capio*, cepi, captum, *rapio*, rapui, ptum.

Cupio facit cupivi cupitum: sapio sapivi sapitum: penult. longa, quia olim fuerunt quartæ conjugat. verum sapio nunc sæpius quidem facit sapui sapitum penult. brevi. Capio cepi captum: rapio rapui raptum. Sapio significat saporem habeo, aut sapientiam, *to haue sauour, or to be wise.* Cupio, desidero, *to desire.* Capio, apprehendo, intelligo, contineo, *to take or vnderstand.* Rapio, violenter aufero, *to reaue.* Horum omnium prima syllaba corripitur in compositis: ut Percupio percupis. Reliquorum composita mutant a in i.

Horat. *Misce stultitiam consiliis brevem.*

Dulce eſt deſipere in loco. Mart. *Accipe quamprimum brevis eſt occaſio lucri.* Seneca: Nil eripit fortuna niſi quod dedit.

Dat *pario* peperi partum, paritum. *Quatioque*
Dat quaſſi quaſſum: cuſſi cuſſum dabo proſi

In rio unicum verbum Pario dat peperi partum, vel paritum. Hinc pariturus, illinc partus. In tio ſimplex unicum e Quatio quaſſi quaſſum. Præteritum quaſsi non eſt in uſu, teſte Cariſio. Compoſita ſunt concutio, diſcutio, excutio, percutio, &c. quæ omnia breviant ſecundam: & in præterito cuſsi: & ſupinis cuſſum habent. parere propriè fœminarum eſt, ſignificat prolem producere, *to bring foorth children*: & metaphoricos Terent. ait Obſequium amicos, Veritas odium parit. Quatio, concutio, agito, *to ſhake*: ut Quatio arborem.

Vult uo ſemper ui, dans utum: vult *ſtruo* xi
ctum:
Datque *fluo* xi xum, *pluo* vi vel ui dat & utum.
Vultq; *ruo* ruitum: dat utum proles tibi ſolum.
Nulla ſupina dabunt *metuo*, *luo*, *congruo*, ſicut
Annuo cum ſociis: *cluo*, *reſpuo* & *ingruo* junctis.

Verba in uo per diviſas ſyllab. deſinentia, faciunt in præteritis ui per div. ſyllabas: & in ſupina utum penult. longa: ut Arguo argui argutum, id eſt accuſo & reprehendo, *to accuſe or reproue*: ut Arguo te furti. Item oſtendo vel indico.

Arguo

Imbuo Vir. *Degeneres animos timor arguit.* Imbuo, impleo, ac etiam perfundo, *to weit or to inſtruct.* Horat. *Quo ſemel eſt imbuta recens ſervabit odorem Teſta diu.* A lavo compoſita hujus conjugationis ſunt, & in luo deſinunt: ut diluo dilui dilutum: aqua vel alio quopiam humore purgo, *to waſh or put awey.* Excipiuntur quædam à regula. Struo facit ſtruxi ſtructum, id eſt paro, aut facio ædificium, *to builde.* Fluo fluxi fluxum, proprium eſt liquorum fluentium, *to flow*: ut Aqua fluit, Oleum fluit. Affluo, ad aliquid fluo vel abundo, *to abound.*

Pluo Ovid. *Affluit incautis deſidioſus amor.* Pluo pluvi, vel plui plutum, rarò legitur niſi in tertia perſona ſingularis quia

Ruo exemptæ actionis eſt, *to raine.* Ruo rui ruitum, cado aut cum impetu curro, *to fall or run with force.* Virg. *Quo moriture ruis majoraque viribus audes?* Compoſita non itum, ſed utum volunt penult. brevi: ut Diruo dirui dirutum, id eſt demoliot

& de-

& deſtruo, *to caſt downe or deſtroy.* Quædam ſequuntur regulam in præteritis, ſed carent ſupinis: ut metuo, id eſt timeo, *to feare.* Luo, ſolvo, *to ſatisfie or ſuffer.* Virg.

Poſt mihi non ſimili pœna commiſſa luetis.

Item congruo & annuo, cum congenitis: quæ ſunt abnuo, renuo, &c. Quibus adduntur ingruo, id eſt invado, *to inuade.* Cluo, ſplendeo, pugno, *to ſhine or fight*: & reſpuo, repudio, contemno, *to refuſe.* Spuo tamen & nuo habent ſupina, quemadmodum fortè & luo, & abnuo. Inveniuntur enim luiturus & abnuiturus participia. Nuo ſignificat caput moveo, aut capite indico aliquid, *to nod.* Hinc Annuere eſt aſſentiri. Renuere & abnuere negare. Compoſita à lavo in uo ſunt hujus regulæ Diluo dilui dilutum: colluo collui collutum.

Bi, bo, bitumque facit. *Scabo*, *lambo* carento ſupinis:
Ut *cubo* ſic proles, dant *ſcribo*, *nubo*que pſi ptum.

Verbum deſinens in bo facit bi in præterito, & bitum in ſupino: ut Bibo bibi bibitum, *to drinke.* Naſo:

Sæpe bibi ſuccos quamvis invitus amaros.

Deglubo deglubi deglubitum, excorio, *to flay.* Suet. Tiberii verbum eſt. Boni paſtoris eſt tondere pecus, & non deglubere. Scabo ſcabi, frico, *to rub.* Lucilius: Scabo

Scaberat ut porcus contritis arbore coſtis.

Lambo lambi, lingo, *to licke.* Hieronym. in lib. Iudicum, uſus eſt lambui. Supina ſcabitum, lambitum, non ſunt in uſu. Lambo

Compoſita à cubo in cumbo per tertiam deſinunt, & abjecto in præteritis & ſupinis m faciunt cubui cubitum: ut cubo: velut procumbo procubui procubitum. Patent hæc in prima conjugatione: Scribo ſcripſi ſcriptum, id eſt literas formo, *to write.* Nubo nupſi, viro trador, *to be married.* Compoſita à ſcribo producunt penultimam, à bibo corripiunt ubique. Nubo

In vi, tum, muta ſco. *Paſco* dat tibi paſtum. *Agnoſco*, *cognoſco* dabis peritum. Nihil autem *Gliſco* dabit, velut inceptiva. *Popoſcit* habeto Poſcere. Vult *diſco* didici: *compeſcit* ui *diſ.* Hæc peritum flectam, *Conquexi* tolle ſupinum.

Verbum deſinens in ſco, mutat ſco in vi ſyllabam & tum: ut Creſco crevi cretum: noſco novi notum: ſueſco ſuevi ſuetum. Excipiuntur à regula paſco, agnoſco, cognoſco: quæ præterita regulariter formant: pavi, cognovi, agnovi. Supina verò contra regulam paſtum, cognitum, agnitum. Legimus tamen aliquando regulariter agnotum. Noſco notum in uſu habet. Videtur enim noſcitum aliquando habuiſſe, unde ſunt noſciturus & ignoſciturus participia. Gliſco caret præterito & ſupino. Item præteritis & ſupinis carent verba inceptiva, id eſt inchoativæ formæ ſaltem propriis. Capiunt autem præterita à primitivis: ut Caleſco calui: tepeſco tepui. Quorum ſignificatio alia eſt quando his tribuuntur, quam ubi dantur primitivis: nam calui à caleſco, ſignificat calidus factus ſum: calui à Caleo idem eſt quod calidus fui. Vide Vallam. Præterea tolluntur Poſco popoſci: diſco didici: compeſco compeſcui: diſpeſco diſpeſcui: quæ quatuor faciunt ſupina in itum. ut poſcitum, diſcitum, compeſcitum, diſpeſcitum: ſed ſunt raro in uſu. Conquiniſco, conquexi ſine ſupino dicimus.

Creſco — Creſco, id eſt augeor, *to grow.* Iuven.

Creſcit amor nummi quantum ipſa pecunia creſcit.

Noſco — Noſco non ignoro, conſidero, *to know*: ut Delphicum oraculum eſt. Noſce teipſum. Agnoſco, Cognoſco, fermè ſignificant idem quod noſco. Ovid.

Fama celebrata per orbem
Littera cognoſci quæ ſibi quemque jubet.

Ignoſco, veniam do, *to forgiue.* Terent. Pater obſecro ut mihi ignoſcas.

Sueſco — Sueſco, id eſt ſoleo, *to vſe.* Cicero Metello. A te id quod ſueſti peto, me abſentem diligas, atque defendas. Deſueſco, id eſt conſuetudinem perdo, *to miſuſe.* Inſueſco, valde ſueſco. Terent. in Adelphis: Qui mentiri aut fallere inſueverit patrem, tanto magis audebit cæteros.

Paſco — Paſco, id eſt nutrio *to feede*: ut paſce oves meas. Paſco herbam idem eſt, quod edo herbam.

Gliſco — Gliſco, i. creſco, *to grow.*

Poſco — Poſcere, eſt imperioſè rogare *to aske.* Repoſco, repeto, *to aske againe.* Depoſco, valde poſco. Expoſco idem.

Diſco — Diſco, capio doctrinam, *to learne.*

Dediſco — Dediſco negligo quæ didici, *to forget things learned.* Plaut. Haud æquum facit, qui quod didicit dediſcit.

Ediſco — Ediſco, i. memoriter diſco, *to learne perqueere.* Addiſco, bene diſco, *to learne well.* Compeſco, i. coerceo, cohibeo, domo, *to ſtay or ſtraine.* Iuven.

Digito compeſce labellum.

Diſpeſco, i. ſeparo dirimo, *to ſunder.* Plin. Nilus Africam ab Ægypto diſpeſcit. Conquiniſco, caput inclino. Oequiniſco, ſine præterito & ſupino, idem eſt.

N mota ci, ctū, *vinco* dat: *dico* q; xi ctum:
Ut *duco. parco*, si sumq; *pepercit* itumque
Icere ci ctū vult. In di sum do bene vertes. DO

Vinco facit vici victum, ablata n litera: dico dixi dictum: duco duxi ductum: parco parsi parsum, vel peperci parcitum: ico ici ictum. De parcitum quia aliqui negant parco peperci supinum habere. Plin. lib. 13. Italiæ parcitum est, vetere interdicto Patrum. Vinco, supero *to ouercome*. Cic. Facile est vincere non repugnantes. Convinco, devinco, evinco, idem. Dico, splendide loquor, pronuncio & nomino, *to say or speake*. Duco, notum est, *to leade*. Seneca: Fata volentem ducunt, nolentem trahunt. Capitur pro iudicare & existimare. Virg. ——— *Tanton' me crimine dignum*
Duxisti? ———

Parcito
Vinco
Dico
Duco

Parco, significat abstineo, & veniam do, *to spare or forgiue*. Ico percutio, *to strike*. Plin. Fulmine laurus sola non icitur.

In di sum do bene vertes] Do mutatur in di & sum: at Mando mandi mansum, i. comedo vel dentibus conficio, *to eat or chaw* Scando scandi scansum, *to climbe*. Defendo defendi defensum, i. protego, *to defend*. Incendo incendi incensum est accendo, i. ardere facio, *to kindle*. Exceptiones sequuntur.

Mando
Scando
Defendo
Incendo

Tollo *cado* cecidi casum, *pandi* cape passum,
Edi sum vel stum dat, *pedo* pepedit itumque.
Cædo cecidit habet: sic *pendo* pependit: & in sum
Fiet utrunque: quibus par *tendo* est, dans quoque tentum.

Cado cecidi casum: pando pandi passum. Edo pro comedo: edi esum vel estum Pedo pepedi peditū Cædo cum æ diphthongo cæcidi cæsum: pendo pependi pensum: tendo tetendi tensum vel tentum. Cado, i. ruo, *to fall*: ut cecidit in foveam quam fecit. Composita mutant a in i breve: ut occido occidi occasum, i. descendo, deorsum ruo, *to fall down*: ut Sol occidit. Et morior, *to die*: ut in Epitaphio Tullii.

Compositæ à Cado &
Cado

Ovid. *Occidit indigne manibus laceratus iniquis*
Tullius, ah tumulo conditus exiguo.

Procido, ante aliquem cado, *to fall before*. Recido, iterum cado, *to*

do, *to fall againe*. Excido, incido, decido, satis nota sunt. Contra producunt penult. cõposita verbi Cædo, id est seco, amputo, vel percutio, *to cut, strike or slay*: ut Circumcido. Recido, id est reseco, *to cut about*. Incido, inseco, *to cut in*. Decido, desecо. Pando, aperio vel spargo, *to open or cast abroad*. Virg.

Pando

Ecce trahebatur passis Priameia virgo
Crinibus ——

Pedo, ventris crepitum facio: supinum est peditum, licet, non sit multum frequens, *to fart or stinke*. Pendo in sublimi figo, suspendo, *to hing*: ut pendo furem vel togam. Tendo expando, *to bend or stretch out*. Virg. *Tendunt vela noti* ——

Pedo
Pendo
Tendo

Horat. *Sperat infestis, metuit secundis,*
Alteram sortem bene præparatum
Pectus: informes hyemes reducit
Iuppiter: idem
Submovet. Non si male nunc, & olim
Sic erit. Quondam cythara tacentem
Suscitat Musam, neque semper arcum
Tendit Apollo.

Quod *do* componit, didit atq. ditum dabit usq.
Dic tamen *abscondi*, quod itum poscit magè quam sum.
Sido præteritum nescit: *rudo*, *strido* supinum.

Compositum tertiæ conjugationis à do, facit didi in præterito, & ditum in supino. ut Addo addidi additum, id est jungo, *to eike*. Edo, id est publico, *to publish*. Mart. *Quum tua non edas carpis mea carmina Læli: Carpere vel noli nostra, vel ede tua.*

Trado

Trado, in potestatem alterius transfero, *to deliuer*. Dedo, idem est. Terent. Tibi pater me dedo, quidvis oneris impone ac impera.

Condo

Condo, facio, struo, *to make or build*: ut Condo carmen. Condo domum. Quandoque æquipollet suis compositis: recondo & abscondo, *to hide*. Plin. Formicæ condunt æstate fructus quibus hyeme fruantur.

Abscondo

Abscondo, sine geminatione abscondi facit, & absconditum melius quam absconsum, teste Diomede. ¶ Sido præteritum nescit) Sido proprio præterito caret ob id etiam supino. Propter significationis cognationem præteritum à sedeo capere dicitur. Significat enim sidere, demittere se, *to settle or sinke downe*: ut declarat Valla. Virg. de avibus loquens: *Sedibus optatis gemina super arbore sidunt.*

Sido

Rudo

Rudo rudi; Strido stridi, supina non agnoscunt. Rudere est graviter

Strido

graviter ſonare, aſinis competit propriè *to bray like an aſſe*. Perſ. de irato juvene. *Finditur, Arcadiæ pecuaria rudere credas.*
Strido eſt idem quod ſtrideo, *to ſcreik or noyſe.*

Tundo facit tutudi tunſum, compoſtaq. tuſum
Scindo ſcidi ſciſſum dat: *findo* fidi quoq. fiſſum,
Et *fundo* fudi fuſum. Si ſum dato *ludo*,
Divido, cum *vado*, *rado*, ceu *lædere*, *trudo*,
Et *rodo*, *plaudo*, *claudo* & *cedo* geminans ſſ.

Tundo facit tutudi geminans principium præteriti: in ſupino autem tunſum: in compoſitis ablata n litera, tuſum facit: ut Contundo contudi contuſum. Imo & ipſum ſimplex quandoque tuſum invenitur habere. Scindo ſcidi ſciſſum: & Findo fidi fiſſum, perdunt n tam in præterito quam in ſupino ubi geminant ſſ. Fundo fudi fuſum non geminat ſſ, ſed perdit n tam in præterito quam in ſupino. Tundo, id eſt percutio, pulſo, & in vaſe quidpiam comminuo, *to bray*. Contundo, ſimul tundo. Obtundo, hebeto, nimiis verbis moleſto, *to dull*. Terent. Ne me de hac re obtundas ſæpius. Scindere, *to cut*. Abſcindo, amputo *to cut away*. Exſcindo, deſtruo vel ex aliquo ſcindo, *to deſtroy*. Reſcindo, iterum ſcindo vel ſolvo, *to cut againe or looſe*: ut Reſcindo pactum. Compoſita à ſcindo & findo in præterito corripiunt penult. ut diffindo diffidi diffiſſum: Findere eſt diſſecare, *to cleaue*. Hinc dicimus ligna fiſsilia fiſſa. Fundo fundis, liquidum ſpargo *to ſet or pour foorth*: ut Fundo aquam. Fundo ollam, id eſt ollam fundendo facio. Fuſile, quod fundendo formatur: ut Fuſilis ſtatua. Scindo. Fundo.

¶ Si ſum dato ludo) Decem verba mutant do in ſi ſum: ut Ludo luſi luſum: & cætera verſibus comprehenſa: inter quæ Lucedo geminat ſſ utrobique: ut ceſsi ceſſum. Ludo ludum: exerceo & jocor, *to play or mow*. Plin. Ludere me putas, ſerio peto. Item decipio, *to deceiue*. Virg. *Multa malus ſimulans, vana ſpe luſit amantem*. Divido partior, *to parte*. Vado, eo, *to goe*. Rado, eſt cultro aut quavis re acuta decerpo, *to ſhaue*: ut Rado barbam, rado ollam, rado terram. Corrado ſumma diligentia colligo. *to gather together*. Terent. Minas decem corraſi aliunde. Lædo, dolore afficio, aut malum infero, *to hurt*. Compoſita mutant æ diph. in i longũ: ut allido alliſi alliſum, ad aliquod lædo, *to bruiſe*. Collido fortiter concutio, vel occido, *to bruiſe together or ſlay*. Illido, impellendo lædo. Trudo, manibus pedi- Ludo. Lædo. Tru do.

pedibuſque, aut alia re impello, *to put away by force.* Mola truſatilis, quæ manibus verſatur. Extrudo, expello, *to put out.* Intrudo, vi induco, *to put in by force.* Detrudo, depello, *to repel.*

Rodo Rodere, *to gnaw:* ut Mus rodit caſeum, caper vitem, canis oſſa.

Plaudo Corrodo contero. Erodo dentibus effodio. Plaudo, concuſſis manibus de re bene geſta gratulor, *to clap hands for ioy.* Applaudo, alicui plaudo.

Claudo Claudo clauſi clauſum, vel vetuſtius, Cludo cluſi cluſum, operiendo munio, *to ſhut.* Compoſita magis à cludo videntur orta, quam à claudo, ut includo, excludo, *to ſhut out.* Recludo, i. aperio *to open.* Secludo, ſeorſum claudo, ut ſit ſolus, *to cloſe by apart.* Concludo ſimul claudo, & omnem exitum eripio, *to cloſe together, or to impriſon.* Cedo ſine diphthongo, id eſt abeo & locum do, *to giue place.* Naſo:

Cede repugnanti cedendo victor abibis.

Huic non abſimile illud Quintiliani. Vbi neceſſe eſt vinci expedit cedere. Etiam cedo ſignificat in partem venio. Ovid.

Ceſſerunt nitidis habitanda piſcibus undæ.

Succedo, ſequor, & in locum alterius venio, *to ſucceed:* ut Petro ſucceſsit Linus. Secedo, ſeorſum eo, *to withdraw aſide.* Seceſſus, ſecretus locus. Diomedes cum Cariſio & Phoca dicunt Cudo cudi vel cuſsi habere: ſed deſunt illis teſtimonia Rectius itaque Priſc. ait cudi cuſum, per regulam. In di ſum do bene vertes: ſignificat ferio, percutio, *to ſtrike.* Sic excudit præteritum eſt teſte Serv. apud Vir. Æn. 1. *Ac primum ſilicis ſcintillam excudit Achates*
Suſcepitque ignem foliis. —— id eſt feriendo eiecit.

Go vel guo xi ctumq, facit. Tamen iſta ſupinis
N tollunt, *pingo*, *ſtringo*, cum *fingere*, *ringo*.
Tango facit tetigi tactum: dat *ago* egit & actum
Vult *frango* fregi fractum. Pegi pepigique
Et panxi pactum *pango*, capiet *lego* gi ctum.
At xi ctumque dabunt, *intelligo*, *negligo*, *dili*.
Dat *pungo* pupugi punxi: punctum venit inde.

Verbum in go vel in guo deſinens, facit xi in præterito,

Affligo & ctum in ſupino præcedẽte c: ut Affligo afflixi afflictum:

Confligo i. crucio vel moleſto, *to trouble and moleſt.* Confligo, pugno, *to fight.* Infligo incutio. Plaut. Inflixit mihi vulnus producunt

Rego hæc penult. quorum ſimplex fligo obſolevit. Rego rexi rectum, guberno, *to gouerne.* Compoſita mutant e in i brevem:

ut Ar-

ut Arrigo, id est elevo, *to lift up.* Terent. Arrige aures Pamphile. Corrigo id est emendo, *to amend.* Terent. Si quid peccatum est, arte corrigas: pergo perrexi: surgo surrexi: quia cum fiat à rego, dictum est porrigo, surrigo. Pergo significat in re quavis procedo, *to gang or proceed.* Terent. Si pergis abiero. Surgo notum est, *to rise.* Assurgo, honoris exhibendi gratia surgo. Insurgo, contra aliquem surgo ad resistendum, *to rise in contrary.* Stinguo stinxi stinctum, id est deleo, *to put away* Lucret. lib. 11. *Stinguique colorem*: obsolevit. Composita in usu sunt Instinguo, inspiro, *to inspire.* Distinguo, discerno, *to divide* Restinguo, reprimo, cohibeo, deleo, *to repell or restraine.* Exstinguo, id est deleo, morte afficio, *to put out or slay.* Assurgo. Stinguo

Horat. *Urit enim fulgore suo qui prægravat artes*
Infra se positas: exstinctus amabitur idem.

¶ Tamen ista supinis) Excipiuntur à regula quædam & primo quatuor, quæ recte præteritum formantia, in supinis perdunt n: ut Pingo pinxi pictum, id est formam alicuius rei, ductis lineis repræsento *to paint.* Stringo strinxi strictum id est premo & arcto, *to straine.* Plin. Apprehensamq; manum strinxit. Fingo finxi fictum: simulo, excogito, formo, *to faine or fashion.* Salust. Omnes homines qui student sese præstare cæteris animantibus, summa ope niti decet, ne vitam silentio transigant, veluti pecora, quæ natura prona, atque ventri obedientia finxit. Ringo rinxi rictum, vel ringor, os torqueo: ut canes latraturi faciunt, *to girne.* Item irascor, convicior, *to be angry.* Terent. Ille ringitur, tu rides. Diomedes & Prisc. addunt mingo minxi mictum, quod carminibus non inclusi. Mancinellus etiam pluresque alii, censent barbarum, aut certe obsoletum, quia doctissimus quisque meio dicit, cui assignavimus minxi mictum. Nec præterita, nec supina iuxta regulam formant hæc. Tango tetigi tactum. Ago egi actum, notæ significationis verba. Ab hoc quia Cogo est, facit coegi coactum, & significat compello, *to compell*: ut necessitas me coegit, & in unum ago, *to gather together.* Virg. *Tityre coge pecus.* Tango Cogo

Frango fregi fractum, rumpo, destruo. Pango pepigi, pegi, panxi pactum in supino. At Quint. ait pepigi esse ab antiquo verbo pago, quod paciscor significat. Pango figo, coniungo, conscribo *to fasten, to make or write.* Cicero Tironi: An pangis aliquid Sophocleum? Fac opus appareat. Lego legi lectum. Sic omnia eius composita exceptis tribus. Intelligo intellexi: negligo neglexi: diligo dilexi. Pungo pupugi, vel punxi Frango Pango Lego

punxi punctum, id eſt ſtimulo, morſum vel aculeum infligo, *to pricke or ſting*. Compoſita pleraque faciunt xi.

Dant ſi ſum *ſpargo, mergo, tergoque*. Locabis
Per xi xum *figo, frigoque*, Carento ſupinis
Cum *dego, ſatago, ſugo*, ceu *lingit & angit*.
Vergo tenet neutrum, velut *ambigit*. Ho dato
xi, ctum.
Mejo facit minxi, mictum: cave dicere *mingo*.

Hæc tria verba, Spargo, Mergo, Tergo, faciunt ſi & ſum:
Spargo ut Sparſi ſparſum: merſi merſum: terſi terſum. Spargo, id eſt late projicio, *to ſcatter abroad*. Virgil. *Sparge marite nuces*.
Mergo Spargite humum floribus. Mergo, id eſt humori immitto,
Tergo *to dowke or drowne*. Græcè baptizo dicitur. Tergo, i. tergeo, *to dight*. Detergo idem ſignificat. Duo habẽt xi in præterito, & xum in ſupino, ſcilicet, Figo fixi fixum, & Frigo frixi frixũ. Figo, id eſt firmum facio, & acumine perforo, *to faſten*. Hieron. Cerne manus Iudææ, quas fixeras: cerne latus Roma-
Frigo ne quod foderas. Frigo, id eſt torreo propriè in ſartagine. *to fry*. Frixorium idẽ eſt quod ſartago, *a frying pan*. Hier. in Eſa. Confrixa ſunt oſſa mea tãquam in frixorio. Quædam verba in go terminata, aut rarò aut nunquam habent ſupina: ut Dego & ſatago, ab ago compoſita. Sugo ſuxi notæ ſignificationis, *to ſucke*. Lingo linxi, i. lambo, *to licke*. Plau. Mel mihi
Ango videtur lingere. Ango anxi, i. crucio, premo, vexo, *to torment or trouble*. Vergo verſi verſum, debuit habere: ſed neutrũ eſt in
Vergo uſu. Vergo ſignificat declino, aut potius tendo. *to paſſe toward*. Cic. perſpice quo iſta vergant mihiq; reſcribe. Vtroq. caret etiam ambigo, quod propriè circumago ſignificat, *to driue about*: frequenter etiam dubito, *to doubt*. Ter. in Heau. Simo & Crito vicini noſtri hic ambigunt de finibus me cepere arbitrum. Dego, propriè aufero ſignificat, *to take away*. Plaut. Iſtum laborem ſoror degam, & diminuam tibi. Item tranſi-
go, *to liue or dwell in a place*: ut Scipio degit vitam Linterni. Satago, ſolicite ago, ſeu laboro, *to be very carefull and diligent*.

¶ Ho dato xi ctum] Duo ſunt verba in ho, & faciunt xi in præterito, & ctum præcedente c in ſupino: ut Traho
Traho traxi tractum: veho vexi vectum. Traho, vi ad me rapio, *to draw with force*. Hinc trahea & traha, vehiculum ſine rotis. Contraho, in unum traho vel colligo, *to draw together*.

Horat.

Horat. *Contrahas vento nimium ſecundo Turgida vela.* ——

Vehere ſignificat plauſtro, aut quadrupede deportare, *to carrie.* Plurima ſunt hinc compoſita inter quæ veho & proveho: ſæpe idem valent quod extollo & promoveo, *to extoll and aduance.*

Virg. —— *Pauci quos æquus amavit*
Iuppiter, aut ardens evexit ad æthera virtus.

Livius: Ad ſummos honores, alios ſcientia juris, alios eloquentia, alios gloria militaris provexit. In jo per j conſonantem unicum eſt verbum mejo, pro quo mendoſe paſsim inveniri mingo, teſtatur Nebriſſenſis. facit autem minxi mictum ſignificatque urinam reddo, *to piſh.* Perſius:

—— *Sacer eſt pueri locus, extra Mejite* ——

Lo dat ui: *colo, conſulo & occulo* dãtur in ultum.
Altum dic vel itum: molitum *molo, celloque*
celſum.
Cello facit cecuili culſum: *pepuli* dato pulſum,
Velli, vel vulſi dat vulſum, *fallo* fefelli
Falſum. Sublatum dat *tollo, ſuſtulit* atque.
Sallo facit ſalli ſalſum. *Pſallo* dato pſalli.
Nulla ſupina dabũt *pſallo, volo*: jungito prolem.

Verbum deſinens in lo, facit præteritum in ui: ut Colo colui: alo alui: conſulo conſului: occulo occului: cello cellui: molo molui. Inter hæc colo, conſulo & occulo faciunt ſupinũ in ultum: ut cultum, conſultum, occultum. Alo dat altum vel alitum: molo ſolum molitum: unde nomẽ molitor. Cello ſine diphthongo celſum facit, unde nomina celſus & excelſus. Cællo cum æ diphth. ceculi culſum facit. Pello facit pepuli pulſum. Vello velli, vulſi vulſum. Fallo facit fefelli falſum, tollo, ſuſtuli, ſublatum, à compoſito ſuo ſuſtollo: olim fecit tetuli. Sallo facit ſalli ſalſum. Pſallo pſalli, ſupino caret, ut volo volui. Colo, inter cætera adoro, & veneror ſignificat, *to worſhip or to haue in reuerence.* Macrob. Vectius cum monumentum patris exaraſſet, ait Auguſtus, hoc eſt verè monumentum patris colere. Conſulo cum dativo eſt conſilium do, *to giue counſell*: ut Senes junioribus conſulunt, & prouideo: ut Male conſuluiſti famæ tuæ. Conſulo cum accuſativo peto conſilium, *to aske counſell.* Si conſcientia urgeat, Conſulo

urgeat, Sacerdotem consulito. Occulo, abscondo. Occulto idem, *to hide*. Alo, id est nutrio, & augeo, ubi de incorporeis loquimur, *to nourish or maintaine*: ut Honos alit artes. Molo, mola tero vel comminuo, *to grynd*. Cello sine diphthongo, id est cedo, iam obsolevit. Composita in usu sunt, excello, antecello. Præcello, id est præcedo & supero, *to excell all*. Dicimus quoq; per secũdam excelleo. Cællo cum æ diphthongo, id est cædo vel frango, extra compositionem iam non utimur. Composita Percællo & procællo, significant percutio, everto, *to breake or ouerthrow*. Hinc procælla, id est vis venti cum pluvia, nec durans, & in mari potius quam in terra, *storme*. Pello reiicio, removeo, *to put away* Boëtius de consolatione Philosoph. lib. 1.

Cello

Cællo

Pello

Gaudia pelle,
Pelle timorem,
Spemque fugato,
Nec dolor adsit:
Nubila mens est,
Victaque frænis,
Hæc ubi regnant.

Vello, id est carpo, exstirpo, *to plucke*. Fallo, decipio, *to deceiue*. Terent. Eho, quæso laudas eos, qui heros fallunt! Res fallit me, id est nescio, latet me. Horat.

Vello

Nec vixit male qui natus moriensque fefellit.

Tollo præter alia significat in altum levo, & summoveo, vel eneco, *to lift vp, or take away, or to slay*. Vtrumque significatum perspicitur ex illo in Neronem Disticho.

Tollo

Quis neget Æneæ magna de stirpe Neronem?
Sustulit hic matrem, sustulit ille Patrem.

Sallo, sale condio vel conspergo, *to salt*. Salsus sale conspersus, & qui salibus & scommatis hominem aspergere novit: ut apud Horat. Salsus homo. Insulsus non salsus & ineptus. Psallo præcedente p, cano & propriè instrumento musico, *to sing or play on instruments*. Salust. Psallere & cantare doctius quam probæ mulieri satis est.

Mo per ui, dat itum. *Tremo* ponitur absque supino.

Dant psi ptum *demo*, *promo*, cum *sumere*, *como*, Vult *emit* emi emptum: geminans s, dat *premo*, si, sum.

Verbum desinens in mo, facit ui per divisas syllabas, & itum; ut Vomo vomui vomitum, id est per os eiicio, *to vomit*, Fremo fremui

mui fremitum, graviter & confuſe ſono, *to roare and make a noyſe.* Tremo tremui caret ſupino commoveor, agitor ſignificat, *to tremble.* Quatuor in mo habent pſi ptum: ut demo dempſi demptum: promo prompſi promptum: ſumo ſumpſi ſumptum: como compſi comptum. Demo, i. aufero, *to take away.* Horat. *Deme ſupercilio nubem.* Promo, i. profero, eloquor, expono, *to bring foorth or expone.* Plaut. Prompſiſti tu illi vinum? non prompſi. Sumo, accipio, & arroganter tribuo, *to take.* Cicer. Quanquam non mihi tantum ſumo Iudices, atque arrogo. Como, id eſt orno, & maxime capillos *to dreſſe and make trimme.* Comptus, ornatus: Incomptus inornatus. Emo emi emptum, mercor, *to buy*: ut Emi lib[…]. Compoſita mutant e in i breve: ut Redimo redemi redemptum, id eſt rurſum emo vel libero, *to buy againe.* Adimo, aufero, *to take away.* Ovid.

Nam vires adimit Veneris damnoſa voluptas.

Premo preſsi preſſum, utrobique gemino ſſ, calco vel innitor alicui rei cum pondere, *to tread downe or preſſe.* Compoſita mutant e in i breve: ut Exprimo, premendo, extrudo, *to preſſe out.* Et etiam eloquor, *to ſpeake out.* Plin. Exprimere non poſſum quanto gaudio ſum affectus.

Ponere cum *gigno* per ui, per itumque locabo,
Dico *cano* cecini cantum. Per ui fit & entum
Proles. *Dat temno* pſi ptum. Vi vertimus in tum
Præteritis *ſivi, ſprevi, ſtravi*, quoque *crevi*,
Lini, vel levi, livive, litumque ſupinum eſt.

Verba in no pauca ſunt, nec datur hic regula: ſed ponuntur ſingula. Pono & gigno habent ui per diviſas ſyllabas, & itum. Pono poſui poſitum: gigno genui genitum: cano cecini cantum. Compoſita mutant a in i brevem, & faciunt ui per diviſas ſyllab. & entum: ut Præcino præcinui præcentũ. Habuerunt quoq. compoſita regulariter præterita: ut Præcino præcini. Temno tempſi temptum. Quinque in no verba faciunt præterita in vi ſyllab. quam in tum mutando faciunt ſupina: ut Sino ſivi ſitum: ſperno ſprevi ſpretũm: ſterno ſtravi ſtratũ: cerno crevi cretum: lino lini litum: item levi vel livi in præterito. Pono, i. colloco, conſtituo & depono, *to place or put away*: Pone metum. Gigno, genero ſignificat, *to engender*: de viro & fœmina dicitur. Transfertur etiam ſæpe ad alia. Horat.

Scaurus & Victorinus demſi demptum, promtum, promſi promtum, ſumſi ſumtum, & ſimilia ſine p eſſe ſcribenda docent. Nam p characteriſtica litera non eſt, & præter naturam uitioſe interponitur.

Pono. Gigno.

Ludus enim genuit trepidum certamen & iram, Iræ truces inimicitias, & funebre bellum. Canere notum est, *to sing.* Virg. *Nec canimus surdis* —— Temno, i. sperno, *to lighly.* Vir. *Discite justitiam moniti, & non temnere Divos.* Donatus vult temno per Aphæresin dici pro principali, contemno contempsi contemptum. Sino, permitto, *to let alone.* Sperno, despicio, contemno, *to despise.* Sterno, in terram dejicio, *to spread downe or couer.* Præteritum & supinum verbi cerno extra compositionem raro leguntur, significat autem video, *to see.* Plaut. in Cistellaria, Cum ego te amavi mea Antiphila, & meam amicam esse crevi. Linere est aliquid superinducere, *to smeir or anoint:* ut Quint. Linisti parietem mariti sanguine. Penult. hujus verbi in præsenti & supino corripitur. Dicimus & linio per quartam.

Po, psi ptumq facit. Rupi ruptum dabo *rumpo*, Donat ui per itum *strepo*, cum *crepo*. Dat *coquo* xi, ctum.

Vult *linquo* liqui: lictum natis dabis aptè.

Verbum definens in po, facit psi & ptum præcedente p: ut Repo repsi reptum. Sic carpo, serpo, clepo, sculpo, scalpo. At rumpo dempta m facit rupi ruptum. Strepo & crepo, quod sæpius primæ conjugationis est, faciunt ui in præteri. to, & itum in supino. Repo & Serpo, animalium sunt ventre gradientium, ut sunt lumbrici serpentes, *to creepe.* Repunt etiam quibus minimi pedes sunt. Compos. penult. producunt: adrepo vel arrepo, ad aliquid repo, *to creep till.* Irrepo, i. intro vel latenter repo, *to creep in.* Obrepo, clam venio, *to come quietly* Senectus obrepit homini. Somnus obrepit oculis. Cicero filius de Cratippo: Exoro ut mecũ quam sæpissimè cœnet, hac introducta consuetudine sæpè inscientibus nobis, & cœnãtibus obrepit, sublataq, severitate Philosophiæ humanissime nobiscum jocatur. Carpere, *to plucke.* Virg. 1. —— *Carpent tua poma nepotes.* Clepo significat furor, *to steil.* Liv. Siquis clepsit, ne populo scelus esto, neve cui cleptum erit. Sculpo sculpsi sculptũ, est cædendo, & excavando imaginem aliquam efficio, *to carue or graue.* Ponit hoc verbum Phocas, Diomedes negat simplex sculpo reperiri dicit enim Calco facit inculco, nõ incalco, scalpo, inscupo, quare gemma scalpta dicendum est, non sculpta. Sd si verum est, innumeri libri mendosi erunt, in quibus legimus sculptor & sculptile. Rumpo vi quadam frango, *to breake.* Rumpo vocem aut

Carpo

Sculpo

cem aut ſilentium, id eſt loquor. Strepo, ſonum facio, *to make great noyſe.* Perſtrepo, valde ſtrepo. Inſtrepo, in aliquo ſtrepo. Apes inſtrepunt floribus. Obſtrepo, contra ſtrepo. Interſtrepo, inter aliquid ſtrepo, corripiunt omnia penultimam.

¶ Dat Coquo xi ctum] Duo ſunt in quo, Coquo coxi coctum: Linquo liqui lictum, quo ſupino in ſimplici vix utemur. Sed bene in natis, id eſt in compoſitis, ut Relinquo reliqui relictum. Coquo apud ignem eſui aut potui apto, *to ſeith.* Coquo cerviſiam non braxo. Linquo ſignificat dimitto, *to leaue.* Relinquo idem, ut cordato viro ſunt relinquendæ nugæ. Co-quo

Ro, vi tum q. dabit. geſſi *gero* vult quoq. geſtum
Vro uſſi ac uſtum. *Verro*, ri, ſi, dato verſum.
Curro cucurrit habet curſum: dat ui *ſero* natum.
Atque ertum: dat & evit itũ, ſub duplice ſenſu.

Verbum deſinens in ro, facit in præterito vi ſyllabam, in ſupino tum, ut Tero trivi tritum: Quæro quæſivi quæſitum: quod per ſyncop. etiam quæſtũ facit. Vnde Quæſtus quæſtor. Excipiuntur Gero geſſi geſtum. Vro uſſi uſtum. Verro verri, vel verſi verſum. Curro cucurri curſum. Sero juxta regulam facit ſevi, & in ſupino e in a mutato ſatum, ſignificat ſemino aut planto, *to ſow or plant*, quam ſignificationem ſi compoſita ſequuntur, habebunt evi in præteritis, & itum penult. brevi in ſupinis. Sin recedunt à ſimplicis ſignificatione, recedunt etiam à ſimplicis præteriti ſupiniq; forma, faciuntque rui ertum, ut Aſſero ſignificat propè ſero vel planto, habet aſſevi aſſitum, *to ſow neare.* Aſſero autem pro affirmo, aſſerui aſſertum, *to affirme.* Sic diſſero pro diſputo, vel narro, diſſerui diſertum, unico ſ in ſupino, *to diſpute or reaſon.* Sic ſero olim habuit ſerui ſertum. Tero ſignificat comminuo, tundo, conſumo, *to conſume or breake in pieces.* Quæro Quæro quæſivi quæſitum, cum ſ in præterito & ſupino, inveſtigo, *to ſeeke*, ut Quæro fratrem, & interrogo, *to ſpeire*, ut quæro ex te vel à te. Magiſter quæſivit de te, i. quod vulgo dicitur poſt te. Cõpoſ. mutãt æ diph. in i long. ut Acquiro, conquiro, i. quærẽdo. invenio, nanciſcor, adipiſcor, *to find.* Gero, i. porto, *to beare.* Gerulus, portator & geſtator. Gero Gero quoque eſt rego, *to guide*, ut Petrus ſe bene gerit. Compoſita corripiunt penultimam, ut Aggero, apporto, congero, *to gather together.* Hinc agger. Aggero aggeras primæ, id eſt augeo, *to augment.* Vro, id eſt ardore aut frigore nonnunquam

quam etiam alia vi lædo, *to burne or hurt*. Vro hominem, id dolore afficio. Compoſita penult. producunt: ut Aduro uſsi aduſtum: & comburo, i. uro, ardere facio, *to burne*. Amburo, ex omni parte uro, *to burne wholly*. Verro, i. rado, mundo, *ſweep or cleanſe*. Iuven. *Verre pavimentum, nitidàs oſtende columnas*. Curro, accurro, excurro, incurro, præcurro, facile patent. Occurro, i. obvio & reſiſto, *to meet or reſiſt*. Succurro, i. auxilior & in mentem venio, *to helpe or remember*. Tull. Vt enim quid ſuccurrit libet ſcribere. Fero tuli latum, à tulo obſoleto verbo: & hoc in ſequenti libro patebit. Furo, id eſt inſanio, præterito ſupinoque apud veteres caret, *to be mad*.

Annotatio. Vnde nota, ſi alicui præteritum deſit, cape illud à ſynonymo: ut Furo inſanivi ab inſanio: aio dixi à dico: ſic ſcabo frictum à frico.

So, vi, tumque facit. ſi ſumque *faceſſo, capeſſo*,
Cum *viſo*. *Pinſo* dat pinſuit, indeque piſtum.

Verbum deſinens in ſo facit ſivi & ſitum: ut Laceſſo laceſsivi laceſsitum, penult. longa, id eſt vexo & incito aut provoco, *to trouble or prouoke*. Vir. *Efficiam poſthac ne quemquam vox laceſſat*. Poteſt etiam in præter. habere laceſsi, ut multi dicunt.

Arceſſo — Arceſſo arceſsivi arceſsitum, i. accuſo teſte Diomede: nam accuſare inquit à maleficiis eſt arcere, *to accuſe*.

Accerſo — Accerſo ſivi accerſitum, i. eo ad vocandum vel voco, *to call or to goe to call*. Hor. *Si melius quid habes accerſe vel imperium fer*. Terent. Obſtetricem accerſo. Hoc venit ab accio accis. Tria verba in ſo faciunt ſiſum. Faceſſo faceſsi, i. facio vel eo ad faciendum, *to doe or to goe to doe*. Viſo viſi, teſtibus Diom. & Cariſio, in ſupino viſum, licet qui dicãt ſupino carere. Viſo, eo ad videndum, *to viſit*.

Pinſo — Pinſo pinſui piſtum, i. tundo, nam veteres uſi molarum carentes frumenta piſtillis terebant. Nunc pinſo capimus pro panem facio *to bake*. Supina etiam ſunt pinſitum & pinſum licet non frequẽtia. De quæſo dicetur li. ſequenti.

Xi, xum dant *plecto*, cum *flecto, nectere, pecto*,
Hæcque xui duo dant. Ivi *peto* donat & itum.

Verba in to pauca ſunt, ideo non datur generalis regula, ſingula enumerantur, & primo plecto facit plexi plexum, flecto flexi flexum: necto nexi vel nexui nexum. pecto pexi vel pexui pexum: peto petivi petitum. plecto, i. percutio, vel punio, *to ſtrike or puniſh*. Horat.

Quicquid delirant Reges plectuntur Achivi.

Interdi-

Interdum plecto idem est quod flecto, hoc autem significat Neinclino vel curvo, *to throw*. Necto. i. ligo, *to bind*. Nexilis. i. nexus, ligatus. Pecto, capillos orno, vel simpliciter orno, *to combe or dresse*. pexus, i. ornatus, pulcher, cultus, elegans. Horat. Necto Pecto

——— *Rides si forte subucula, pexæ Trita subest tunicæ.* ———

Peto. i. cupio, oro, *to aske*: ut Peto pecuniam, at Peto te lapide, id est, invado, prosequor, *to inuade*.

Mitto facit misi missum, s geminando supino.
Sque *meto* geminans fuit, & sum: *vertoq;* verti
Et versum, *sterto* dat stertuit, absque supino.

Mitto facit misi missum gemino ss in supino. Meto facit messui messum gemino utrobiq. ss. Verto dat verti versũ. Sterto stertui, sine sup. Mitto quid propriè sit, notũ est, *to send*. Significat etiã omitto vel depono, *to leaue or put away*. Hor. *Mitte leves spes & certamina diuitiarum*. Plurima hinc sunt composita: ut Omitto. i. relinquo, cesso, *to leaue*. Demitto notæ significationis, *to let downe*. &c. De priore. Hor. *Quem sua culpa premit deceptus omitte tueri*. De altero. Idem. *Demitto auriculas ut iniquæ sortis asellus*. Meto, segetem vel herbam seco, amputo, *to sheare*. Demeto, penult. brevi, deseco, *to cut off*. Virgil. *Demetit ense caput*. Verto, id est muto vel volvo, *to turne*. Hinc frequentativum. Verso, id est continuo vel multum verto, *to turne often*: ut Equus versat molam. Quid versas animo? id est quid cogitas. Sterto, sonum altum dormiens emitto, vel dormio, *to snoare or sleepe*. Teren. Homo fatuus est, insulsus, tardus, stertit noctes & dies.

Neutrum *sisto* nihil dabit, activum stitit edet:
Deinde statum format: nobis est Gellius autor.

Sisto neutri generis significans sto, caret proprio præterito atque supino: potest tamen utrumque sumere à sto, sisto steti statum: & composita à sisto capient utrumque à compositis à sto: quia eandem cum iis significationem habent: ut Consisto constiti constitum. Sic resisto, obsisto, assisto, circumsisto, persisto, desisto. &c. Sisto activum habet stiti in præterito, ex sententia Gellii: & statum in supino, teste Valla. In activo genere nulla gignit composita, & significat stare facio: ut siste lacrymas, *to stay*. Virg. *Siste gradum teque aspectu ne subtrahe nostro*. Item significat in præsentiam alicujus adduco, *to bring in presence*. Virg. *Annam cara mihi nutrix, huc siste sororem*.

Dat *vivo* xi ctum. *Solvo* vi format & utum.
Et *volvo*. Calvi *calvo* facit absque supino.

Quatuor ſunt verba in vo ſyllabam deſinentia, quorum vivo facit vixi victum, ſolvo ſolvi ſolutum, volvo volvi volutũ, calvo calvi, ſine ſupino. Vivo, i. vitam ago, *to liue*. Perſ. *Viue memor lethi fugit hora*. Solvo, quod ligatum erat libero, & enodo, *to looſe*. Tranſlatitie debitum reddo, *to pay*. Ter. in Adelp. Neque tu verbis unquam ſolves, quod mihi re malefeceris. Volvere eſt vertere, ſeu potius verſare, *to row or pauſe*. Ter. Satis diu jã hoc ſaxum

Volvo — volvo. Devolvo, deorſum volvo, *to row downe*. Convolvo, ſimul volvo, *to row together*. Calvo, i. decipio, fruſtror, *to fruſtrate or deceiue*. Paſsivum calvor, Calvo calvas primæ, i. calvum facio, *to make bald*. Calveo, i. calvus ſum, *to be bald*. Calveſco fio calvus.

Calvo

Nexo xui xum vult: *texo* xuit, indeque textum.

Nexo — In xo tertiæ verba duo ſunt: Nexo nexui nexũ, *to knit or bind*. Andronicus per primam nexabat dixit, teſte Priſc.

Texo — Texo texui textum, i. telam ſtruo, *to weaue*. Ter. in Heaut. Texentem telam ſtudioſe ipſam offendimus. Ponitur etiam pro componere, facere, fabricare, ſcribere, colligere. Attexo, appono, ad aliquid texo, *to put to*. Contexo, compono, conjungo, *to make or weaue together*. Detexo, textum deſtruo, vel diſſolvo, *to wind*. Aliquando ſignificat valde texo. Retexo, iterum texo, & reformo, *to weaue againe or reforme*: ut Penelopes telam retexere.

¶ QVARTA CONIVGATIO.

IVi quarta facit, vi ſemper vertitur in tum.

Verbum quartæ conjugationis facit in præterito ivi, & in ſupino itum penult. longa: ut Audio audivi auditũ: ſcio ſcivi ſcitum. Sic Crocio, vocifero ut corvus, *to crowp*. Glocio, ſono ut

Cucurio — Gallina quando incubat ovis, *to keckle*. Cucurio, penult. longa, Sono ut gallus, *to crow*.

Laſcivio — Laſcivio, petulans ſum, *to be wanton*. Sopio, dormire facio, *to bring on ſleepe*.

Garrio — Garrio, multa & inepta loquor, *to clatter*. Aves garriunt, i. cantillant. Habent itum penult. brevi, eo & queo cum compoſitis: ut redeo reditum, nequeo nequitum, Ambio circumeo, item ambiendo appeto, *to goe about to deſire*. Ambitus tamen participium producit penult. quam corripit ambitus nomen, i. ambitio. De participio. Ovid. *Iuſſit & ambitæ circundare littora terræ*. De nomine. Lucan. *Ambitus & luxus, & opum metuenda facultas*. Eo notæ ſignificationis eſt, Queo, poſſum, *I may*. Nequeo, non poſſum, *I may not*.

Singultit vult ſingultum, *ſepelire* ſepultum.

Væneo dat vænum: veni ventum *venio* vult.

Excipiuntur à regula quædam. Primo, tria ſecundum regulam facientia præteritum, & contra regulam ſupinum: ut ſingultio ſingul-

tivi singultum, sepelio sepelivi sepultum, væneo vænivi, vænii vænum, at venio facit veni ventum. Singultio, graviter tussio & singultum emitto: ut faciunt fessi & infrigidati. *to sob.* Hinc singultim adverbiũ, i. singultiẽdo *with sobbing.* Hor. *Ut veni coram singultim pauca loquutus.* Sepelio defunctũ condo *to bury.* Væneo, i. vendor, quasi vænum eo, *to be sold.* Supinum multi Grãmatici dicunt esse vænum, quod pro vænitum ponitur. Venio, notũ est, *to come.* Cõposita corripiunt syll. ve in præsenti, sed in præterito producunt: ut advenio, ad aliquem venio, *to come to.* Hinc adventus. Advento adventas, veniendo propinquo *to draw neare.*

Sin-gul-tio

Ve-nio

Pone *amicit* per ui, per ctum, dat *vincio* xi ctum,
Sancio jungatur, quod & ivi format & itum.

Amicio facit amicui amictum, teste Diom. Brutus in laudatione Appii Claudii. Toga prætexta amicuit. Actius etiam amixit protulit. Inventum est quoque amicivi: ut audivi. & significat vestio, *to cloathe.* Vincio vinxi vinctum: sancio sanxi sanctum: aliquando sancivi sancitum. Vincio, i. ligo, *to bind.* Devincio, obligo vel conjungo, *to oblish or conjoyne.* Cicer. Sanguinis conjunctio devincit homines charitate. Sancio solenniter firmo & corroboro, etiam effuso sanguine, *to statute vnder a paine.* Lucan. *Romanas sancire volunt hoc sanguine leges.*

Ami-cio

Vin-cio

San-cio

Haurit si stum dat: psi ptum dat *sepio*: saltum
Et salui, *salio*: proles formatur in ultum.
Dat psi ptum *cambit*. legi hæc quandoq. per ivi.

Haurio hausi haustum, vel sine t, hausum, id est humorem excipio, extraho, *to draw out.* Sepio sepsi septum, i. obstruo, circundo, *to hedge or dyke in.* Salio salui saltum, *to lowpe.* Ovid. 1. Fast. *Per flammas saluisse pecus, saluisse colonos.* Cambio psi ptum, id est pecuniam muto, *to wissell or change money.* Invenitur autem & ivi habere: ut cambivi cambitum. Sic & alia tria nunc dicta: ut Haurio haurivi hauritum: sepio, ivi, itum: salio salivi, non tamen salitum.

Hau-rio

Se-pio

Sa-lio

Sentio si sum vult, ut *raucio*, *fulcio*, si tum.
Et *sarcit*, *farcit*, Per ui mutatur, & ertum,
Ex *pario* natum: ri *comperit*, & *reperit* vult.

Sentio sensi sensum: raucio rausi rausum. Tria faciunt si tum: ut Fulcio fulsi fultum. Ovid. *Hercule suppositio sidera fulsit Atlas.* Phocas dicit habere fulxi. Sarcio sarsi sartum. Farcio farsi fartum,

tum. Composita à pario quæ mutaverunt a in i brevem, faciunt ui per divisas syllabas, & ertum: ut Aperio aperui apertum. At duo habent ri & ertum: ut Comperio comperi, compertum: reperio reperi, vel repperi, repertum. Sentio, aliquo sensu percipio, *to understand or feele.* Raucio, id est raucus sum, *to be hoarce.* Dicitur & rauceo, unde rauceſco. Fulcio. i. sustineo, munio, fortifico, *to fortifie or holde up.* Sarcio, integrum facio, *to mend.* Farcio. i. saturo vel repleo, sagino, pingue facio, *to fill.* Aperio, resero, olim etiam aperivi: ut Audivi, teste Phoca, *to open.* Comperio. i. invenio, *to find.* Reperio, casu invenio, *to find by chance.* Ovid. *Tu non inventa reperta es.* Ponitur etiam simpliciter pro invenio.

Sentio
Raucio
Fulcio
Sarcio
Farcio
Aperio
Comperio
Reperio

Aio præterito caret, & meditantia verba *Parturio*, *esurio*, cum *nupturio* volo tolli.

Aio, id est dico, caret præterito, testibus Grammaticis: aut saltem secundam ejus in utroque numero habet personam: ut indicabimus lib. 6. Et quartæ conjugationis est, testibus Prisciano & Probo, quia imperativus est ai, & Actius aibant pro aiebant dixit, quod in quarta conjugatione fieri solet. Ait tamen invenitur, secundam corripere, ut in versificatoria probavi. Verba meditativæ formæ carent præterito, & proinde supino: ut dicturio. i. cupio dicere, *to desire to speake.* Esurio tamen facit esurivi, & parturio parturivi, nupturioque nupturivi.

DEPONENTIVM ET COMMVNIVM PRAETERITA ET SVPINA.

EX or finitis activam fingito vocem: Ut *potior*, *potio*, formabitur inde supinum.

Verbis in or propria desunt præterita, sed eorum loco ponimus substantivum verbum, cum eorũdem verborum participio præteriti temporis, quod à posteriore supino formatur. Hoc igitur pacto in illis formam supinorum investigabis. Finge deponentia ac communia in o terminare posse, deinde ex præceptis hactenus traditis tribue illis in o mutatis præterita quoque fictitia, & supina: ut à Potior finge Potio potis potire: hoc si uteremur, juxta regulam de quarta conjugatione haberet potivi potitum potitu, quæ nunc sunt supina verbi potior, cui propterea dabimus potitus sum in præterito. Sic considerabis in prima conjugatione: Abominor, testor, verecundor, &c. In secunda Vereor, revereor, liceor, polliceor, & si qua sunt alia. In tertia Nascor, fungor, patior. Potior quartæ conjugationis est, & in quibusdam personis etiam tertiæ, significat obtineo, in

tineo, in poteſtatem redigo, *to get or bring in ſubjection.* Virg. *Fas omne abrumpit, Polydorum obtruncat, & auro, Vi potitur.* —— Lucil. *Deficit alma Ceres, nec plebes pane potitur.* Abominor, ſperno, quaſi malum omen repello, *to deteſt and abhorre.* Teſtor, teſtis ſum, & in teſtem accipio, *to be witneſſe, or to take to witneſſe:* ut Teſtor Deum. Deteſtor, odio habeo, & execror, *to hate or warie.* Salomon. Arrogantiam & ſuperbiam, & os bilingue deteſtor. Verecundor, verecundia tangor, *to be ſhamefull.* Plaut. Verecundari neminem apud menſam decet. Vereor, timeo, *to dread.* Plin. Multi famam, pauci conſcientiam verentur. Revereor, cum tremore quodam honoro, *to haue in honour.* Liceor, præbeo pecuniam pro re emenda: ponitur pro æſtimo, *to appriſe or cheapen.* Licitum licitu, ſupina inuſitata ſunt: ſic & præteritum licitus ſum, cujus vicem ſupplet derivativi præteritum licitatus ſum. Polliceor ſponte promitto, *to promiſe.* Naſcor, in mundum venio, orior, *to be borne.* Fungor, ago, & officium habeo, *to exerce an office.* Patior, ſuſtineo, & pœnam habeo, *to thole.*

¶ SEQVVNTVR EXCEPTIONES.

Nil formant *veſcor, liquor, medeor, reminiſcor.*

Supinis & proinde præteritis carent, Veſcor, liquor, medeor, reminiſcor: inter quæ medeor ſecundæ conjugationis eſt: reliqua tertiæ conjugationis ſunt. Veſcor. i. cibo utor & paſcor, *to eate.* Conveſcor, ſimul veſcor, *to eate or liue together.* Liquor. i. liqueo, *to be melted.* Ovid. *Liquitur ut glacies incerto ſaucia Sole.* Reminiſcor, recordor, *to remember.* Medeor, *to remeid or haill.* Cic. Philoſophia medetur animis. Liquor Reminiſcor

Non ſervant normam *tutus, tuitus, ratus, aptus,*
Et *faſſus, fructus, fruituſque, profectus & ultus,*
Atque *ſequutus, & experrectus*, junge *loquutus,*
Niſus, vel *nixus, greſſus*, velut *orſus, & uſus,*
Oblitus, queſtus, commentus, junge *miſertus,*
Et *feſſus, menſus, lapſus, nactus*, quoque *pactus,*
Mortuus ac *ortus*: ſed donat iturus utrumque.

Formant ſupina, & proinde præterita contra regulam verba quorum participia præteriti temporis in litera poſuimus. Tueor, tutum, id eſt defendo, *to defende.* Supinum etiam eſt tuitum, hinc participium tuitus, & verbale in io, tuitio. Habet quoque tutum vel tuitum, hujus ſynonymum tuor, tueris, tertiæ conjugationis, Tueor

cujus infinitivus non est usitatus, nisi in compositis: ut Contui, intui, obtui. Reor ratus sum, arbitror vel puto. *to beleeue.* Ovid.

Reor

Sum ratus esse feram telumque volatile misi.

Apiscor, aptus sum, id est acquiro, assequor, *to get.* Vetus verbum est, ac penè obsoletum pro quo utimur composito. Adipiscor, adeptus sum. Fateor fassus sum, concedo dictum aut factum, *to grant:* ut fateor culpam. Composita mutant a in i: ut Diffiteor diffessus sum, nego, *to deny.* Fruor fructus vel fruitus sum habet: & idem significare videtur quod Vtor usus sum: sed in hoc differunt, teste Valla, quod utimur quopiam alterius rei aut commodi gratia, fruimur verò nullius, nisi ut voluptatem capiamus, ideoque in idem recidunt frui delectari, voluptatem capere, *to haue vse, profite or pleasure.* De utor pulchrũ est Matherbalis in Hannibalem exemplum, apud Livium. Non omnia nimirum eidem Dii dedere. Vincere scis Hannibal, victoria uti nescis. Proficiscor profectus sum, id est eo, *to goe.* Vlciscor, ultus sum, id est vindico, *to reuenge.* Sequor, secutus sum notum est, *to follow.* Expergiscor, experrectus sum, evigilo, *to waken.* Horat. *Vt jugulent homines, surgunt de nocte latrones: Vt teipsum serves non expergiscaris.* Loquor loquutus, vel per c secundum Priscianum, locutus sum, i. citra artem verba profero, *to speake.* Nitor nisus vel nixus sum, conor vel proficere laboro, *to endeuour or leane to.* Ovid. *Nitimur in vetitum semper, cupimusque negata.* Gradior, gressus sum, eo, *to gang.* Ordior, orsus sum, incipio, *to begin.* Obliviscor, oblitus sum, è memoria aliquid evolare sino, *to forget.* Queror, questus sum, lamentor. *to complaine.* Cõminiscor, cõmentus sum, excogito, *to deuise.* Ter. Quid agam? aut quid cõminiscar? Misereor, misertus sum, misericordiam habeo, *to haue pity.* Fatiscor, fessus sum, vix est in usu, idẽ valet quod cõpositũ ejus defatiscor defessus sum. i. labore deficio, *to be tired.* Metior, mensus sum. i. põdero & considero, mensuro, æstimo, *to measure.* Labor, lapsus sum. i. cado, *to slide.* Nanciscor, nactus sum. i. acquiro, *to get.* Paciscor, pactus sum, facio pactũ, vel in pactum peto, *to make a band or couenant.* Morior participiũ facit mortuus, quod nõnulli nomen esse volunt Particip. futuri temp. est moriturus, tanquam supin. fuerit moritum. Est autem morior, è vita discedo, & tertiæ conjugat. est, *to die.* Orior, ortus sum, surgere incipio, *to begin to rise.* Orior habet particip. fut. temp. oriturus, tanquam ab oritum oritu supinis. Item infinitivum oriri per quartam habet. Reliqua per tertiam sæpius, licet oriris, non male dixeris.

Labor

Nanciscor

Morior

Orior

DE

DE VERBIS ANOMALIS, DEFECTIVIS, & ABVNDANTIBVS.

LIBER VI.

ANOMALA.

QUæ contra normam flectes, anormia ſunto
Ut *fero*, *ſum*, *fio*, *volo*, *eo*, *queo*, *ſultis*, *edo*, *ſis*,
Auſim, *quæſo*, *forem*, *faxo*, *cedo*: Pluraque multo
Defectiva etiam, ſic *ambeſt*, *inquio*, *& inquam*,
Inſit, *ave*, *ſalve*, *capſis*, *apage*, quibus *euge*,
Des, & *ait*, *ſodes*, *ovat*: omnia proſa recludet.

Verbum anomalum vel anorme eſt, quod contra aliorum regulam conjugatur: ut Fero, quod ſic cõjugatur. Indicativo modo tempore præſenti. Fero fers fert. Et pluraliter, Ferimus fertis ferunt. Ferebam. &c. Tuli tuliſti. &c. Tuleram. &c. Feram feres feret. &c Imperativo modo tempore præſenti, fer ferat. Et plural. Feramus, ferte, ferant. Futuro ferto tu, ferto ille. Et pluraliter feramus, fertote, ferunto. Olim etiam feruntote. Optativo Vtinam Ferrem. Vtinam tuliſſem. Vtinam feram feras, &c. Conjunctivo, Cum feram feras, cum ferrem, cum tulerim, cum tuliſſem, cum tulero. Infinitivo præſenti ferre. Præterito Tuliſſe. Futuro Laturum eſſe. Gerundia ferendi ferendo ferendum. Supinum Latum latu. Participia Ferens, laturus.

Paſſivo genere. Indicativo modo. Feror, ferris vel ferre, fertur. Et pluraliter, ferimur ferimini feruntur. Ferebar, Latus ſum vel fui. Latus eram vel fueram. Ferar fereris. Imperativo ferre feratur. Et pluraliter feramini ferantur. Futuro, fertor tu & ille. Et pluraliter feramur feriminor feruntor. Optativo. Vtinam ferrer ferreris. Vtinam latus eſſem vel fuiſſem. Vtinam ferar feraris. Conjunctivo cum ferar, cum ferrer, cum latus ſim vel fuerim, cum latus eſſem vel fuiſſem, cum latus ero vel fuero. Infinitivo præſẽti ferri. Præterito latum eſſe vel fuiſſe. Futuro latum iri. Fero, i. porto, dico, *to bring or ſay*. Item patior, *to thole*. Terent. in Hecyr. Multa ex quo fuerint commoda, æquum eſt ejus incommoda ferre.

Sum, *I am*, omnium maxime irregulare eſt: ut conſtat ex Donato. Habet præteritum fui ab antiquo verbo fuo. In imperativo modo, tempore præſenti, ad ſecundam & tertiam perſonam, ſis vel es, ſit: &

pluraliter simus sitis vel este, & aliquando site, sint. Caret Gerundiis & supinis, licet in Donato mendose, ut opinor legantur. Essendi essendo essendum. Ens in usu non est, sed à Philosophis interdum recipitur. Potens nomen est, *mighty*. Participia verò præsens, absens. Sic Mancinellus. Nihil tale à reliquis compositis est, quia prodens, obens. &c. non dicimus. Comicum est siem, sies, siet: pro sim sis sit. &c.

Fio, id est efficior, *to be made*. Irregulariter fierem pro firem facit: & fieri pro firi. Præteritum est factus sum vel fui. Præsens imperativi capit à futuro Optativi. Fias fiat, fiamus fiatis fiant: quia fi non dicitur, & site rarissime legitur. In reliquis fio per quartam conjugatur.

Volo ex Donato notum est, *I will*. Imperativo caret, quia voluntas libera est, tamen loco imperativi aliquando futurum optativi capimus. Terent. Quæso ædepol Charine, quoniam non potest id fieri quod vis, id velis quod possit: Sed hortatio potius videtur quam imperatio.

Malo *I rather*. Mavis, mavult, malumus, mavultis, malunt. Malebam, Malui, Malueram. Malam, les, let. Imperativo caret. Optativo Mallem, Maluissem, Malim. Conjunctivo Malim, Mallem, Maluerim, Maluissem, Maluero. Infinitivo Malle, Maluisse: cæteris caret. Sic Mavelim, Mavellem. &c.

Nolo Nolo, *I will not*. Similiter conjugatur, excepto imperativo Nolo, nonvis, nonvult: nolumus, nonvultis, nolunt. Nolui. Nolueram. Nolam, noles. Imperativo modo tempore præsenti ad secundam personam Noli. Et pluraliter Nolite. Futuro ad eandem personam Nolito. Et pluraliter Nolitote. Optativo, utinam Nollem, Noluissem, Nolim. Conjunctivo cum Nolim, nollẽ, noluerim, noluissem, noluero. Infinitivo nolle, noluisse.

Eo & Queo per quartam conjugationem conjugantur, & nihil irregulariter habent, nisi, Ibam, Quibam, Ibo, Quibo: & in quibusdam temp. aut personis, secũdam vocalem pro tertia: ut Eo, is, it. Pluraliter imus, itis, eunt. Ibam, ivi, iveram. Eam ies, sed melius ibo: ut olim alia quartæ conjugationis omnia. Plaut. Testudineum istum tibi grandibo gradum. Sic Virg. etiam lenibat, nutribat: pro leniebat, nutriebat dixit. Imperativo, Eat eamus eunto, euntote cætera recte. Optativi futuro, utinam eam. &c. Conjunctivo modo, tempore præsenti, cum eam. &c. Cætera recte. Gerundia, Eundi, eundo, eundum. Sic queo coniugatur omnino: cuius gerundium non inveni, nec à væneo participia.

Eo
Queo

Sultis Sultis comicum est pro si vultis: & sis pro sivis, & capsis pro cape si vis, Sodes pro si audes. Indicativo modo tempore præ-

Sis

ſenti,ad ſecundam perſonam ſingularem: ſodes,capſis,cæteris carent. Sic ſecunda perſona præſentis indicativi,ſis. Et pluraliter ſultis: cæteris caret. So-des Cap-ſis

Edo es eſt. Et pluraliter,Edimus editis edunt. Edebam,Edi, Ederam, Edam. Imperativo Es vel ede, edat. Et pluraliter Edamus edite vel eſte, edant. Futuro eſto vel edito. Et pluraliter Edamus eſtote vel editote: edunto vel eduntote. Optativo, Eſſem ediſſem edam. Coniunctivo Edam eſſem ederim ediſſem,edero. Infinitivo Eſſe,ediſſe,eſurum eſſe. Gerundia,Edendi,edendo,edendum. Supina,Eſum eſu,vel eſtū eſtu. Paſsivū irregulare eſt,niſi quod eſtur pro editur etiam dicitur. Compoſita eunt ſimiliter: ut Comedo comes comeſt, *to eate*. Exedo exes exeſt,*to eate all*. Quæ omnia cum ſimplici regulariter per tertiam coniugationē olim flectebantur,ut cum Diomede notavit Servius,adiicens es à ſum corripi,ab edo produci. Edo

Indicativo vel optativo futuri temporis, Auſim auſis auſit. Et pluraliter auſint: cæteris caret: id eſt audebo, vel utinam audeam. Livius, lib. 1. Nec ſi ſciam, dicere auſim. Au-ſim

Indicativo modo, tempore præſenti, ad primam perſonam quæſo. Et plural. per eandem perſonam quæſumus irregulariter u pro i,id eſt rogo & rogamus: cætera exoleverunt. Quæ-ſo

Optativo modo, tempore præſenti, & præterito imperfecto: & coniunctivo modo,tempore præſenti, & præterito imperfecto: utinam vel cum Forem,fores,foret. Et pluraliter forent, i. eſſem, eſſes, eſſet, eſſent. Infinitivi futuro. Fore,id eſt futurum eſſe: & ita differt ab eſſe contra indoctos: cæteris caret. Ter. Dixin, hoc fore? Sed videtur futuro tempori iunctum pro eſſe poni. Cicer. 3. Epiſt. famil. Quaſi divinarem tali in officio fore mihi aliquando expetendū ſtudium tuum. Sed poteſt hoc eſſe Gerundium non participium. Idem quinto ad Atticum: Te ad me ſore venturum. Fo-rem

Faxo, indicativi modi eſt futuri temporis pro faciam, *I ſhall doe*. Coniugatur autem ſic: Faxo, faxis, faxit. Et pluraliter faxint. Dicimus enim in futuro Optativi & Præſenti Coniunctivi. Faxim, faxis, faxit. Et pluraliter faximus, faxitis, faxint, pro faciam, facias, faciat. &c. Fa-xo

Imperativo modo, tempore præſenti, ad ſecundam perſonam. Cedo, id eſt dic vel da. Et pluraliter ad eandem perſonam, cedite, id eſt dicite vel date. Cæteris caret. Terent. in Phormione: Tu mihi argentum cedo. Idem. Quod factum eſt cedo. Cedite apud Plaut. reperies. Invenitur cædo cecidi: cedo ceſsi: & cedo defectivum quod priorem corripit. Itaque horum nota eſt differentia.

Ambest — Ambest, tertia persona præsentis Indicativi, pro circum est, sola est Inquio vel inquam, dico, *I say*. Indicativo modo tempore præsenti, Inquio inquis inquit. Et pluraliter inquiunt, præterito perfecto inquisti inquit. Futuro inquies, & imperativo modo tempore præsenti, ad secundam & tertiam personam inque inquiat. Futuro Optativi, inquiat. Hæc in usu sunt: reliqua penè exoleverunt.

Inquio

Inquam

Infit — Infit, tertia persona præsentis, & præteriti perfecti indicativi tantum est in usu: licet Varro infio dixerit, & nonnulli infiunt. Virg. 12. Æneid. ——— *Ita turbidus infit.* id est dicere incipit, *he begins to speake.*

Ave — Ave imperativo modo ad secundam undique personam, ave, & pluraliter avete. Futuro, aveto. Et pluraliter avetote. Infinitivo modo tempore præsenti, avere. Sic conjugatur Sal-

Salve — ve. Vtrumque est salutantis verbum, ut ave Cæsar Imperator, Salve Regina. Et Cicero ad Atticum dixit: Salvebis à meo Cicerone. Vale, id est sanus sis, integrum est, *bee in good health.* Nam valeo nihil aliud quam sanus sum significat.

Apage — Apage, id est abduc, remove, *remoue thee*: ab apo, id est ab, & Græco verbo ago, id est duco. Conjugatur sic. Imperativo modo tempore præsenti ad secundam in utroque numero personam, Apage apagete.

Euge — Imperativo modo tempore præsenti ad secundam personam, Euge: cæteris caret. Plerique dicunt esse interjectionem assentientis, & sponte sua congratulantis.

Aio — Indicativo modo tempore præsenti. Aio ais ait. Et pluraliter Aiunt. Præterito imperfecto. Aiebam integrum est. Præterito perfecto aisti: & pluraliter aistis. Imperativo modo tempore præsenti ad secundam personam, Ai. Futuro Optativi & præsenti Conjunctivi Aias aiat. Et pluraliter Aiamus aiant. Participium est aiens. Cætera non sunt in usu. Licet quidam ponant Aiam, aies, aiet, pluraque. Plaut. Vel tu mihi aias vel neges. Idem. Vel ai, vel nega.

Phocas solum ponit hanc tertiam personam. Ovat. Participium est ovans, *rejoycing*. Reliqua parum sunt in usu, licet quidam ponant ovo ovas ovat, & cætera sine Eclipsi.

Amabo — Amabo, *I pray you*, integrum est, quia conjugatur ut Amo amas: nec est propriè interjectio blandientis, licet interjectionis: vel adverbii officio fungatur: regit enim post se accusativum: ut Amo. Si quis vellet omnem antiquitatem diligenter perscrutari, longè plura inveniret anomala & ecliptica: ut Excessis, pro excedas. Irritassis pro irrites. Locassim pro locavero aut

ro aut locem. Prohibeſsis pro prohibeas. Taxis pro tangas. Danunt pro dent. Perduint pro perdāt. Levaſſo pro levo aut levabo. Duis pro des. Creduis pro credas. Adaſsint pro adigant. &c.

Dor, furo, for, der, fer, vix unquam ſuſcipit uſus.

Perſonæ primæ, dor, furo, for, der, fer à fari non ſunt in uſu teſte Martiano Capella. Id de ſimplicibus intellige, quia poſſundor, affor, bene dicimus.

¶ IMPERATIVVS PER APOCOPEN.

Dic, duc, fac, fer, ais fice. non fic dicitur aptè.

Per Apocopē dicimus, Dic, duc, fac, fer pro dice, duce &c. Sic prædic, abduc, benefac, perfer. Compoſ. autem à facio: ubi a in i vertitur, non patiuntur Apocopen, quia perfice, infice dicimus, nō perfic, infic. Leges aliquando Dice, duce, face. Ter. Orandi jam finem face. Idem. Me miſſum face. Ain pro aiſne, viden pro videſne, & ſimilia patiuntur etiam Apocopen.

¶ SYNCOPA IN PRÆTERITO.

Syncopa diminuit de vi formata frequenter:
Ni diſſyllaba ſint. Tamen invenies bene *noſti*,
Et *ſciſti*, *flaſti*, *fleſti*. Sic plura notabis.

Syncopa præteritis in vi ſyllabam deſinentibus, & inde formatis ſæpe contingit: ut petii pro petivi, formaſti pro formaviſti, rediit pro redivit. &c. Diſſyllaba rarius ſyncopantur, quia moſti pro moviſti: noſti pro noviſti: iſti pro iviſti: triſti pro triviſti. vix unquam invenies, præſertim extra compoſitionem: quia commoſti, rediſti vel rediiſti, intriſti, & plura aliquando leges: ut frequenter noſti, ſciſti, flaſti, fleſti. Hor. *Unde tam bene me noſti?* Ter. Sciſti uti foro. Idem. Omnes congruunt, unum cum noris, omnes noris. Fit etiam in aliis terminationibus præteritorum, aliquando Syncopa, ſed vix apud alios quam Poetas. Virg. 1. Æneid. *Vos & Scyllaam rabiem penituſque ſonanteis Acceſtis ſcopulos* ——— pro acceſsitis. Sic Comici, dixti, intellexti.

Præteritum ſignant, & præſens, præteritiva
Sub voce hæc, *odi, cœpi, novi, meminique*,
Et *pepigi*. Memini tote atq. memento reponit.

Hæc quinque verba, Odi, cœpi, novi, memini, pepigi, quod adjicit Phocas, ſub terminatione præterita ſignificant præſens & præteritum perfectum: ut Odi, id eſt odio habeo, vel habui, *to hate or haue hated*. Oderam, odio habebam, vel habueram. Sic cœpi, incipio, incepi,

to begin

to begin or to haue begun. Sic dices de reliquis: ut Paciſcor pepigi, vel pactus ſum. Invenitur in ſacris. Odio odivi oditum. Ethnici ſæpius oderunt. Hor. *Oderunt peccare boni virtutis amore.* Dicta verba ſolum habent tẽpora à præterito formata: ut Odi, oderã, oderim, odiſſem, odero, odiſſe. Sic reliqua. Memini, ultra alia habet in futuro imperativi. Memento tu, mementote vos. Meminero: ut odero. &c. etiam habent ſenſum futuri indicativi. Memini, id eſt recordor vel recordatus ſum, *I remember.* Facit participium meminens raro lectum.

Sunt neutro-paſſiva, *ſolet*, *fit*, *fidit* & *audet*, *Mæreo* cum *gaudet*, paſſivum præteritum dant. Aſt utrumque volunt *titubo*, *placeo*, *patẽoque*, *Sueſco*, *caret*, *juro*, *prandet*, *nubit*, *miſeretque*, *Cæno*, *piget*, *tædet*, *pudet*, & *licet*, addito *poto*. Et *libet* & *mereor*: pro quo mereo quoque legi.

Verbum neutro-paſſivum eſt, quod definens in o, facit præteritum ac ſi defineret in or: ut Soleo, ſolitus ſum: Fio, factus ſum. Fido fiſus ſum. Audeo auſus ſum. Mœreo, mœſtus ſum. Gaudeo, gaviſus ſum. Quædam retinent utrumq; præteritum activæ & paſſivæ vocis: ut Titubo titubavi, vel titubatus ſum: placeo placui, & placitus ſum: pateo patui, & paſſus ſum: ſueſco ſuevi, & ſuetus ſum: careo carui, & caſſus ſum: iuro iuravi, & iuratus ſum: prandeo prandi, & pranſus ſum: nubo nupſi, & nupta ſum: miſeret miſeruit, & miſertum eſt: cœno cœnavi, & cœnatus ſum: piget piguit, & pigitum eſt: tædet teduit, & pertæſum eſt: pudet puduit, & puditum eſt: licet licuit, & licitum eſt: poto potavi, & potus ſum: libet libuit, & libitum eſt: mereo meruĩ, & meritus ſum: ſed merui videtur potius eſſe à mereo, quod pro mereor invenitur. Plaut. Tu meruiſti, & adhuc meres. Idem. Nunquam ego illi poſſum gratiam referre, ut meritus eſt de me. Soleo & ſueſco idem valent, id eſt conſuetudinem capio, *to haue vſe.* Fido, fiduciam & ſpem habeo, *to truſt.* Confido, idem. Diffido, non fido, *to miſtruſt.* Audeo, ſum audax, *I dare.* Mœreo, mæſtus ſum, per æ vel œ diphth. id eſt lugeo, & triſtor, *to be ſorrowfull.* Caper. Mœſtus animo, ſed triſti vultu. Gaudere idem eſt quod lætari, *to reioyce*: niſi quod recte & intrinſecus gaudemus, lætamur autem extrinſecus, ut bene nos affectos eſſe celare non queamus. Titubo, id eſt lingua vel pedibus vacillo, nec conſiſtere queo, *to ſtagger.*

Fido
Audeo
Mœreo
Gaudeo
Titubo

Ovid. *Haud aliter titubat, quam ſi mera vina bibiſſet.*

Iuro, iuramentum facio, aut præſto, *to ſweare*. Reliqua aut explicata ſunt, aut frequenti uſu pueris etiam non ignorata. Poto cum quibuſdam aliis adiicitur à Varrone: ut meminit Gell. lib. 1. cap. 25.

Paſſive ſignant ſub o, *vapulo*, *væneo*, *fio*, *Exulo*, cum *nubo*: *liceo*, quibus addimus apte.

Verbum neutrum paſsivum eſt, quod in o deſinens paſsive ſignificat: ut ſex hic poſita Vapulo, id eſt percutior, *to be ſtricken*. Plaut. Vide ſis, quam mox vapulare vis, niſi actutum hinc abis. Fio, efficior, *to be made*. Væneo, vendor, *to be ſolde*. Veteres, væneor dixere. Exulo, exul fio & patria expellor, *to be baniſhed*. Liceo, æſtimer, *to be apprized*. Nubo, viro trador, *to be married*.

ABVNDANTIA, ET PRIMO VERBA COMMVNIA.

Hæc & plura leges communia, *largior*, *hortor*, *oſculor*, *experior*, *ſtipulor*, *moror*, *hoſpitor*, atque *Criminor*, *amplector*, *veneror*, cum *dignor*, *adulor* *obliviſcor*: eis, *interpretor*, addito *ſolor*.

Verbum abundans eſt, quod varie ab authoribus uſurpatur. 1. Quædam ſub una voce active & paſsive ſignificant: ut verbum commune, veluti largior: hortor. &c. 2. Quædam ſunt diverſarũ cõiugationũ: ut lavo, as: vel lavo, is. 3. Quædã in præteritis ſupiniſve coincidunt: ut Mulceo & mulgeo mulſi mullum. 4. Quædam multiplex præteritum aut ſupinum habent: ut Sapio ſapui vel ſapivi. 5. Quædam diverſas habent terminationes: ut reverto vel revertor. 6. Quædam unum habent Præteritum à diverſis verbis ortum: ut Crevi à cerno & creſco, luxi à lugeo & luceo. Quæ cum cõiugatione ſignificationem mutant inter abũdantia non habebuntur: ut Fundo fundas, ſignificat fundamentum iaceo, *to ground*. Fundo fundis, ſpargo. &c. *to ſet foorth*. Dico dicas, conſecro, *to dedicate*. Dico dicis loquor, *to ſay or ſpeake*. Volo volas, alarum remigio utor: ut aves, *to flie*. Volo vis vult, cupio, *to will*. Lego legas, legatum mitto, vel teſtamento do, *to ſende meſſage or leaue in teſtament*. Lego legis, diverſum ſignificare conſtat, *to reade*. Sero ſeras, claudo, *to locke*. Sero ſeris, ſemino vel planto, *to ſowe*. Educo educas, penultima brevi, id eſt nutrio, *to nouriſhe*. Educo educis, penultima longa, extra duco, *to bring foorth*. Talia diligens præceptor per ſe plura inveniet. Nos receptui canimus paululum tantum de communibus dicturi. Verbum commune eſt, quod in or deſinens, active & paſsive ſignificat: ut Largior largiris, id eſt tribuo aut tribuor, *to giue or to bee giuen*.

Osculor
Stipulor
Moror
Hospitor
Criminor
amplector
Veneror
Dignor
Adulor
Obliviscor

Hortor monitionibus incitor, *to exhort or to be exhorted.* Dehortor, cõtrariæ significat. est, *to dissuade or to be dissuaded.* Experior tento vel tẽtor, *to assay or to be assayed.* Te. Omnia prius experiri verbis quã armis sapientẽ decet. Osculor, osculũ do vel accipio *to kisse or to be kissed.* Stipulor, rogo vel rogor in obligatione cõtrahenda, *to require or to be required.* Moror, in mora teneo vel teneor, exspecto vel exspector *I tary or am taried for.* Hospitor, suscipio vel suscipior, hospitio, *to harber or to be harbered.* Criminor. i. accuso vel accusor, *to blame or to be blamed.* Crimẽ, accusatio vel peccatum. Amplector. i. circundo vel circũdor, & accipio vel accipior, *to embrace and accept or to be accepted.* Sen. Mala pro bonis amplecti dementia est. Veneror, honoro vel honoror *to worship or to be worshipped.* Dignor, dignum iudico, *to esteeme worthy or to be esteemed worthy to vouchsafe.* Vir. *Haud equidem tali me dignor honore.* Idem. *Coniugio Anchisæ Veneris dignate superbo.* Adulor. i. emereor, alicuius favorem voce vel gestu, *to flatter or to be flattered.* Et Obliviscor, oblivioni trado, *to forget:* rarius passive leguntur. Interpretor. i. declaro vel declaror, *to expound or to be exponed.* Solor vel consolor. i. consolationem do vel accipio, *to comfort or to be comforted.* Item utor, testor, & vereor communia esse ostendit Gellius lib. 15. cap. 13. Longe plura ponit, cum aliis Priscianus verba communia.

DE VERBORVM FORMIS.

LIBER VII.

PRæcipuas verbi formas cognosce quaternas.

In Rudimentis traditum est verborum species esse duas, Primitivam, ut Lego Dirivativam, ut Lecturio. Derivativorũ rursus genera sunt quatuor. 1. Vel à nominibus derivantur: ut lignor, aquor, frumentor: à ligno, aqua, frumento. 2. Vel ab adverbiis, ut perendinor. procrastino, à perendie, cras. 3. Quædam à præpositionibus: ut supero à super. 4. Quædam à verbis derivantur, ut lectito, dormito. Horum à verbis formatorum septem apud Grammaticos formæ observantur. Diminutiva: ut sorbillo, parum sorbeo. Imitativa, ut patrisso, græcisso. Desiderativa: ut viso, capesso, facesso. quibus omissis solum de frequentativis, quæ etiam iterativa dicuntur, & inchoativis vel inceptivis meditativisque dicemus.

DE FRE

DE FREQVENTATIVIS, SEV ITERATIVIS.

Sic iterativum formes, ito fiat ab atu.
U per o mutabunt bene cætera verba ſupini.
Si fuit or, manet or. Sunt cuncta frequentia primæ,
Prætereunt legem, *nato*, *quærito*, *fundito*, *ſcitor*,
Sciſcitor, atque *agitor*, *ſector*, *loquitor*, *pavitoque*,
Perſcrutando libros doctorum plura notabis.

Verbum frequentativum, vel, ut Diomedi placet, Iterativum eſt, quod aſsiduam vel potius frequentem in agendo vim habet, & frequenter agendo iterat affectum: ut Salto, clamito. Formatur autem dupliciter. Primo à verbis primæ coniugationis, habentibus in ſupinis atum atu penult. longa, mutando a longum in i brevem, & u in o: ut imperatu imperito: clamatu clamito: volatu volito. Reliqua frequentativa formantur a ſupino mutando tantum u in o: ut Increpitu increpito: curſu curſo: Saltu ſalio: dormitu dormito dormitas. Tueor tutu tutor: quia ex verbis in or ſunt frequentativa in or, veluti minor, minatu minitor. Formantur contra regulam quædam. No natu nato penult. brevi facit. Quæro quærito. i. inſtanter quæro, *to ſeeke buſily*. Ter. Lana ac tela victum quæritans. Fundo fundis. Fundito ſæpe fundo, aut ſimpliciter fundo: nam frequentativa pro primitivis plerunq; eleganter locantur. Scio ſcitu, non ſcito, ſed ſcitor. i. occulta magis & ſecretiora ſcire laboro, ac inveſtigo, *to ſearch ſecret things*. Pro eodem frequentius eſt ſciſcitor à ſciſco. Plaut. in Capt. Secede huc nam ſunt quæ ex te ſolo ſciſcitari volo. Ago agito facit. i. crebro ago concutio, commoveo, *to moue or thruſt*: ut compoſitum eius cogo. Cogito. i. rem frequenter ad memoriam duco vel cogo, *to call to remembrance*. Sequor, ſector, continue ſequor & adhæreo, *to follow continually*. Loquor, loquitor. i. garrio, *to be ay clattering*. Paveo pavito facit: ac ti ſupinum habeat pavitum. i. valde paveo, *to be very feared*. Si quis probatorum virorum ſcripta perqu[illegible]rat, pl[illegible]ra deprehendet adhuc irregulariter formata. Omnia frequentativa i. ut primæ coniugationis.

¶ DE INCEPTIVIS *seu* [illegible]CHOATIVIS.

Præſentis primique modi, [illegible] junge ſecundæ
Perſonæ, ſi vis verba incer[illegible]re.
Sic *ferves* ferveſco fa[illegible]r *hiſco*.

[illegible]erbum

Verbum inchoativæ vel inceptivæ formæ est, quod continuum incrementum passionis innatæ significat, & à Valla augmentativum appellatur. Et proprie tantum fit à neutris secundæ coniugationis, addendo secũdæ personæ indicativi, singularis numeri, syllabam co: ut tepeo tepes tepesco. i. in horas magis tepefio, *to grow warme*. Calesco, fio calidus. Quorundam primitiva in usu non sunt: ut igneſco, saneſco, herbeſco, liqueſco, iuveneſco, seneſco: huius derivationis omnia verba licet augmentativa rectius dicantur, tamen non inepte inchoativa vulgo appellantur nam qui caleſcit, incipit novi ac maioris aliquid caloris acquirere, quamvis non penitus iamprimum calere incipiat. Quæ verba similiter in sco desinentia hãc significationem non sequuntur, non propriè dicenda sunt inchoativa, sed inchoativis formatione similia, vulgo tamẽ etiam inchoativa dicuntur. Præsentisco. i. præsentio, *to feele or perceiue*. Concupisco. i. cupio, *to desire*. Vivisco. i. vivo *to liue* Edormisco. i. dormiendo concoquo, *to sleep out*. Pl. Edormiscam hanc crapulam quã potavi præter animi sententiam. Repuerasco, in pueriles affectiones recido, *to grow childish again*. Ipsa etiã significatione videtur inchoativum. Pla. Aiunt solere senes repuerascere. Vnum formatur irregulariter. Hisco, ab hio hias, quia regula poscit hiasco. Et est hiscere, propriè oscitare, *to gaunt*. Itẽ significat os ad loquendum aperire, *to whisper*. Plaut. Ne hiscere quidem audet.

DE MEDITATIVIS QVÆ ET DESIDERATIVA.

In meditativis quod in u fit, junge supino,
U semper brevians, rio: sic dabit esurit *esu*.

Meditativum verbum est, quod cum primitivo significat cupio, ut esurio id est esse cupio, *to be hungrie*. Formatur meditativum à posteriore supino, correpto u, & adiecta rio: ut à partu parturio. i. cupio aut conor parere, *to trauell with childe*. Virg. *Parturit almus ager*. Rectissime hæc appellari desiderativa sentio Vallæ subscribens, atque ut usui aliquid concedatur, non inepte meditativa quoque vocantur quia diligentissime meditamur, ut eorum fiamus compotes, quæ vehementer desideramus.

FINIS.

NATIONAL LIBRARY

X

26·1·84

